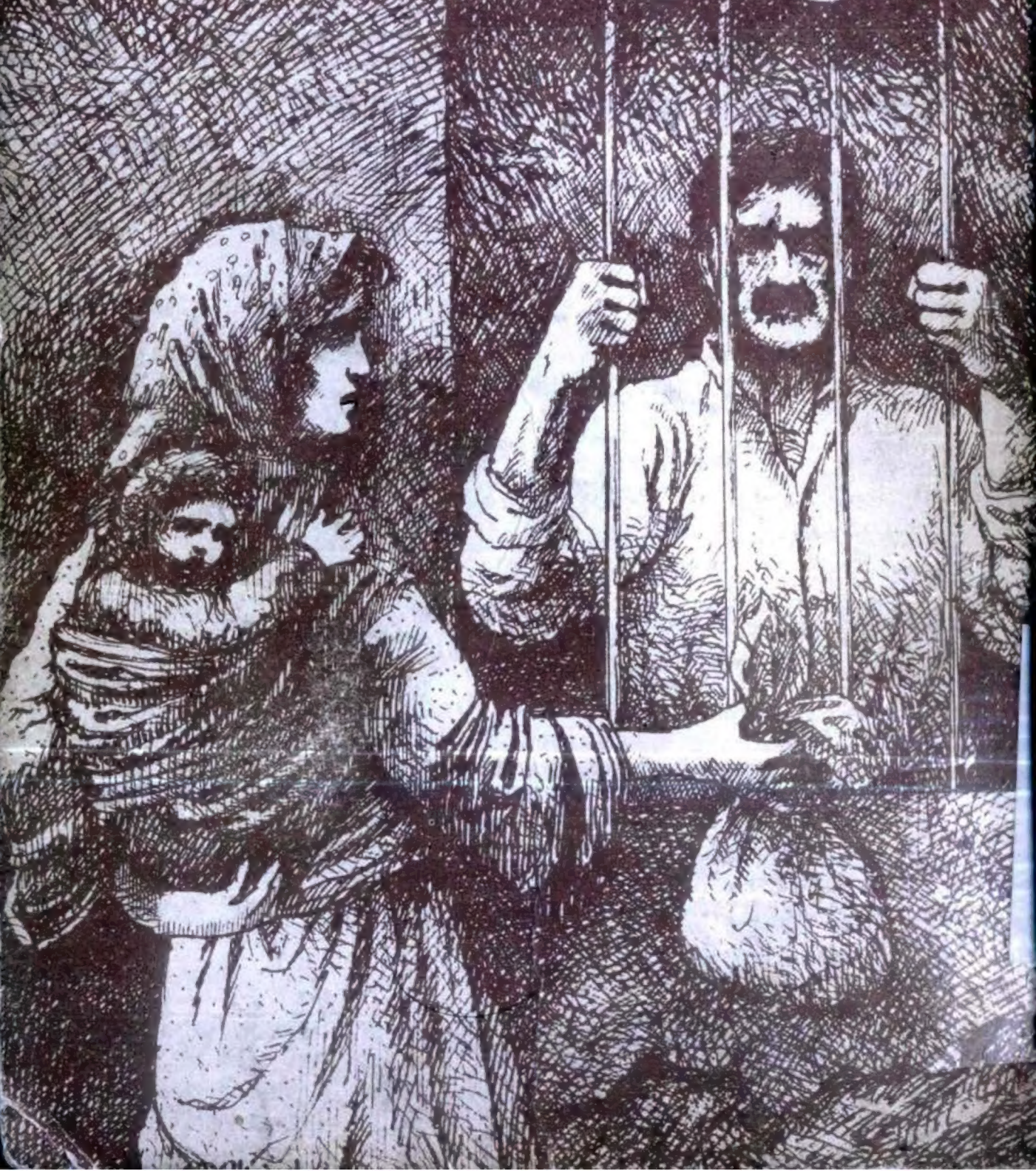

حیات فاجعه لریندن

(حکایه لر)

گنجعلی صباحی

حیات فاجعه‌لریندن

یازانی - گنجعلی صباحی

۱۳۵۹

فروردین

کتابین ایچینده کیلر :

- ۱- حیات فاجعه لریندن ۳ - ۶۵
- ۲- خائن ۱۰۰۰! ۶۶ - ۷۷
- ۳- اووچو ۷۸ - ۸۶
- ۴- شرفلی اولوم ۸۷ - ۹۵
- ۵- لغت ۹۶

آتمشات دنیا

حیات فاجعه لریندن

چاپ اول

حقوق چاپ و نشر محفوظ دور.

جلدین اوزرینده کی طرح - واحد خاکدان داندیر.

۱۳۲۸ - نجی ایل بهمن آیین اوچو ایدی . محکمه سالونو — تماشاچیلارلا دولموشدو . غلیظ سیغار توستوسوسئیرهك بیر دومان کیمی سالونا یایلمیشدی . ازدهام سونسوز بیر هیجان ایچریسینده ، محکمه‌نین قرارینی گوزله یردی . کئشیکچیلر متهمین ساغ — سولونو آلمیشدیلا . وکیل ناراحت بیر حالدا قدم ووروردو . دادستان اوز موفقیتینه امیدوار بیر حالدا ، غرورلا سیغارینی چکیب توستوسونو هوا یا بوراخیردی . متهم صندلینی — یاخینلیغیندا بیر خانم قورو دوشمه‌نین اوزرینده اوتوروب ، کهنه چادر — سینی امیزدیرمکه ده اولدوغو بیر یاشار کوریه‌سینین باشی اوزرینه چکیب اونو کیریمه یه چالیشیردی . آلتی یاشیندا بیر اوغلان اوشاغیدا بوینونو بوروب ، گاه مقصره — گاهدا آناسینا باخیردی . خانم تئز — تئز متهمه باخییر ، دولغون گوزلرینی سیخدیقجا ، یاش مروارید دانه‌لری کیمی ، یاناغیندا ن دیغیرلا نیب کوریه‌نین اوزونه توکولوردو . بو مقصرین آروادی ایدی . اری‌آدام اولدورموشدو . اونون و اوشاقلارینین مقدراتی محکمه‌نین قرارینه باغلی ایدی . محکمه هیئتی داخل اولاجاغی خبر وئریلدی . هامی آياغا دوردو . سس — کوی کسیلدی . محکمه صدری عئینگینی گوزونه ووروب حکمو اوخوماغا باشلادی :

— متهم علی میرزا مهدی اوغلو شهرت احمدی ، اوز گناهینی بوینونا

آلمایاراق ، گوستیر : گویا ، دی آیین اونوندا گنجه ساعت بیرده ، کفلی
 حالدا کوجه دن کچیرکن ، بیردن آیاغی مقتولا ایلشیر . دایانیب اونا
 باخیر . غیری ارادی اولاراق ، یئرده دوشموش قانلی پیچاغی الینه آلیر . بو
 تصادف اونو مستلیکن آیلدیر . سس — کوی سالیب جماعتی کومه یه چا —
 غیریر . اونون سه سینه کئشیکچی پلیس و بیر نئجه نفر حادثه باش وئرمیش
 یئرله گلیب اونو دوتورلار . متهم اوزونو تبرئه ائتمه یه چالیشسادا ، کئشیکچینین
 و باشقا شاهد لرین شهادتیندن ، ائله جهده مرحوم چنگیزخانین قتله
 یئتیریلدیگی پیچاق اوزرینده آپارلمیش آزمایش نتیجه سینده ، ضاربین
 ال نشانه لری مشاهده اولونموشدور . محکمه هیئتی گوستریلن دلیل لری
 اساس دوتاراق ، علی میرزا مهدی اوغلو شهرتی احمدینی چنگیزخانسی
 قتله یئتیردیگی اوچون مقصر تانییب ، ج . ا . م . م . — — — ماده سی
 اساسیندا ، اعدام محکوم ائدیر . قرار قطعیدیر . دئییب ، حکمو قورتا —
 ردیقدا متهمین اوزونه اولوم توزو قوندو . باشی گیلدی . گوزلرینه —
 قارانیلق چوکیدو . یخیلما ماق اوچون محجردن یاپیشدی . قادینی اوره ک
 یاندیرجی بیرنوا ایله آغلاماغا باشلادی . اوغلودا اونون سه سینه — سس
 وئردی . تماشاچیلار آراسیندا بیر هیجان وجوده گلدی . محکمه هیئتی
 پرونده نی گوتوروب اوبیری اوطاغا کچمک ایستدیکده بیردن ، — دایانین !
 . . . دئییه گورولتولو بیر سس سالونو دلدوردو . هامی سه سه طرف
 دوندو . سه سی اوجالان ، آداملاری یارا — یارا محکمه هیئتی قرار دوتا
 یئرله دغرو ایره لیلدی . بوتون گوزلر اونا زیللنمیشدی . محکمه هیئتینین
 قاباغیندا دایاناراق ،

— عدالتی حاکملر ! اعدام حکمو وئردیگیز بو بد بختین هئ —
 بیر شئیدن خبری یوخدور . چنگیزخانسی من اولدور موشم ! دئدی که
 جماعت آراسیندا یئنه بیر قارشیقلیق عمله گلدی . محکمه

صد رېنين قاشلاری چاتیلدی . زنگی چالاراق ، تماشاچیلاری ساکت ائتدی .
عئینگینی گوزونه تاخیب ، دقتله قدرته باخدی . دوداقلاری اسه — اسه
دئدی :

— اوغلان ! هئچ بیلیرسن نه دانیشیرسان ؟ دادستان دوتو —
لموش بیر حالدا ،

— حتما " دلیدیر ! دئییه ، محکمه صد رېنین سوزونون آراسینا سوز
آتدی . وکیل ایسه مراقلا قدرتین سوزلرینی دینلمیر ، گوزلرینده امی —
قیغیلجیملاری اوینایردی . قدرت قاضینین سوالینا جواب اولاراق ،
— بلی ، جناب حاکم ! من یاخشی بیلیرم نه دانیشیرام . عقلمده
باشیمدادیر . من اوز انتقامیمی آلمیشام . دئییه ، جواب وئردیکده ، وکیل
اونا یاخینلاشدی .

— دئیرسن ، سن اولدورموسن ؟ !

— بلی ، من اولدورموشم ! دئییب مقصری نشان وئردی . — اویچاله
رهنین اعدام حکمو اوخوناندا ، خانیمینین ناله مههسی بیر اود پارچاسی
کیمی اورمیی پارچالادی . اوز قادینینم ، اوشاقلاریم یادیمادوشدو .
گوردوم منیم گوردویوم ایش اوچون باشقاسینی دار آغاجینا تابشیریرلار
داها دایانا بیلمدیم . یئنه دئیرم ، چنگیز خانی من اولدورموشم !

— احسن ! . . . دئییه آغیزلاردان قویان سسلر بیر — بیرینه قار —
یشدی . محکمه هیئتینین کیچیک بیر مشاوره سیندن سونرا قدرتین حبس
اولونماغینا حکم یازیلدی . علی غافل اولومدن قورتاردیغی اوچون ، خانیمی
همده اوزو ، بیلیردی لر آغلا سینلار یوخسا گولسونلر .

قدرتین داستانی دیلدن — دیله دوشدو . او ، چنگیز خان —
اولدورمیی نین علتینی یوخوکی می ، هرهبیر یئره یوزوردو . روزنامه لر اوچون
یئنی موزوع تاپیلیمشدی . رنگ و بویالارلا قدرتین حقینده کی می " بی —

انسان کامل " بعضیلری ، " مرموز قاتل " ، " ظلمون مکافاتى " و الا . . .
جور به جور عنوانلارلا قلمه گتیریب ، گاه تبرئه ائدی ، بعضاده دارآغاجینا
تابشیردی یلار .

یئنیدن باشلانیش تحقیقات ، سرعتله قورتاردی . بهمن آیین
اون بئشینده محکمه سالونوندا ایینه سالماغا یئریوخ ایدی . قدرت متهم
صقده لینده اوتورموشدو . هامی مراقلا اونا باخیر ، حقینده جوربه جور
قضاوتلر یورودولوردو . نهایت ، محکمه رسمیت تاپدی . دانیشیقلا ، سو-
رغوسواللار قورتاردیقدا ان سونرا اوزوندن دفاع ائتمک اوچون ، سوز قدرته
وئریلدی . اونون صاقتالینی توك باسمیشدی . رنگی آغارمیش ، گوزلری
چوخورا دوشموشدو . اولدوقجا آرام و خونسرد نظره گلیردی .

— من اونو تعقیب ائدیردیم . نهایت دی آیین اونوندا ، آخشام
اوستو اونون قمارخانایا گیردیینی گوردوم . گوزلدیم ، چوخ گوزلدیم . گئجه
یاریدان کئچمیشدی . او کتفلی بیر حالدا قمارخانادان چیخدی . من
اونون دالینجا دوشدوم . اوز کوچه لرینده قاباغینی کسدم . او منیم
زند گانلیغیمی ، حیاتی می الیمدن آلمیشدی . اوغومون اولومونه ، خانیمیمین
دیوانه اولماغینا باعث اولموشدو . او ، بیر تک منه ظلم ائتمه میشدی . منیم
کیمی یوزلرجه عائله لرین فلاکت و اولومونه سبب اولموشدو . آنجا ، بو
جنایتلری اوچون هئج کس اوندان حساب ایسته میردی . بونا گورمه ، من
اوزوم اوندان انتقامیمی آلدیم . من اوزومو مقصر بیلمیرم . چونکه ، قان
ایچن بیر ظلمکاری اولدورموشم . من اوز وکیلیمدن خواهش ائدیرم چنگیز
خانلاریمین داستانیمی ، داها دغروسو ، منیم باشیما گتیردیگی فاجعه نی
اولدوغو کیمی سویله سین . امید و ارام که ، واقعیت آیدینلاشدیقدا ، بوایشه ،
هامی منه حق وئرمک . دیئب ، اوز یئرینده اوتوردو . وکیلی هم — ان
" گناهسیر محکوم " احمدینین وکیلی ایدی . او ، قدرتین مردانه لیک صفتینه

گۆزه، گونوللو اولاراق، اوندان دفاع ائتمیی عهد هسینه گوتورموشد و . او، سوزه بئله باشلادی :

— محترم حاکم! قدرت اؤز گناهینی بوینونا آلاقلای، گناهسیز بیر انسانی دار آغاجیندان قورتاردی . اونون عائله سینی حتمی بیر سقوتدان نجات وئردی . بونولا او، بیر جانی دگیل، قلبی مهر— محبتله دولوان شرفلی بیر انسان اولدوغونو ثبوت ائتدی . بیز اونو بوجنايته صوق ائدهن علتلی آیدینلاشدیرما میش اونون حقینده دوزگون قضاوت ائده بیلیمه ریک . بونا گوره ده اجازه وئرسه نیز، جنگیز خانلا — قدرتین، داهای دغروسو بیر اربابلا، رعیتین احوالاتینی سیزه سویله رم — امیدوارام که، صحبتیم قدرتین حقنده دوزگون قضاوت اوچون د میرلی بیرسند اولسون . محکمه صدری باشی ایله اؤز راضیلیغینی بیلدیردی . وکیل سوزه بئله باشلادی :

قوراخلیق ایلی

— ۱۳۲۷ — نجی ایلی خرمین وقتی ایدی . ایلیک محصول توپلا—

نیب، تاخیللار دیولوب، سوورولموش، هر طرفده سامان توپالاری و اولارین یاخینلیغیندا سوپورولوب تمیزلنمیش یئرلرده آریا، بوغدا وچودار یغینلاری گورونود و . یاین یوروجو آغیر ایشیندن یاخا قورتارمیش ایش ماللاری خرمه نین اطرافیندا یایلانیب گوشمیر، بعضیلریده اشتهايه گلیب رنگلری سارالمیش قورو اوتلاردان اوتلایردیلار . هر طرفده آرواد، اوشاق قایناشیردی . کندلیلر اؤز محصوللارینین د وره سینه توپلانمیشدیلار معمولا؛ محصول وقتی کندلرده هیجان، شادلیق، چالماق — اویناماق گورونر . آنجاق بوردا بوغوجو بیر سکوت حکم سورمکده ایدی . قاشلارچاتیلیمیش، قیافه لر دوتغون، گوزلردن اضطراب و امید سیزلیک لپه لنیردی . چونکه اکین یاخشی بیتمه میشدی . محصول بول اولاندا ارباب پایی آپارار .

مباشیرین جیبی دولا ر، سیدہ، ملایا، کندلینین اوزونہدہ چاتار۔ آنجاق
 بو ایل قوراخلیق اولموشدو۔ چوخلاری سپدیگینی دہ گوتورہ بیلیمیردی۔
 آجلیق و فلاکت کندی ہدہ لمیرایدی۔ توپلانیلیمیش بو آزمحصولودا اربابین
 کهنہ حق۔ حسابلارینی تمیزلہمک اوچون مباشر ایکی آیاغینی بیر باشماغا
 یئرلشدیریب کیمیسینی دیور، کیمیسینی توهین ائدیر، سوپوردو۔ کند
 اہلی لاپ جاناد ویموشدو۔ خرمنہ یغیلانلارین آراسیندا پیچ۔ پیچ ایلہ
 باشلانان اعتراض سسلری اوجالماقد ایدی۔ قدرت گونہشین حرارہتیندن
 آلنیندا قاباران تردانہلرینی ایلہ سیلہرک سوزہ باشلادی۔

۔ قوراخلیغی کہ اوزون گوردون۔ خرمنہ مکی تاخیللاری مباشرہ
 نشان وئریب،۔ بودا بیزیم ایللیک محصولوموزدور۔ ارباب اوزودہ گلیب
 گوردو۔ داہا بیزی نیہدارا قیسنایرسان؟ قدرتین بوسوزوندن جرئتلہنن
 کند لیلر سسلرینی اوجالتماغا، اورمکلرینی بوشالتماغا باشلادیلار۔

۔ یاغمادی، بیتمدی۔ بونا بندہ نئیلہسین؟

۔ بیزکہ اولمہلی دگیلیک!

۔ آلتیمیزین پالازینیدا چکیب آپاردیز۔ داہا بیزدن نہ ایستیر۔

سیر؟

۔ یوخدور، یوخ! یوخدان نہ وئرهک؟ دئیہ، ہرطرفدن
 اوجالان سسلردن حد تلنمیش مباشر بورنونویئردن قالدیردی۔ سرت ایت
 کیمی، یانلارینی قاپاراق،

۔ هامیز آجیزدان اولون، قیریلین! منہ نہ؟ من آغانین حقینی
 آلاجاغام! دئییب، سوزونو قورتارمایش، قارشیق بیر حالدا اوجالان
 سسلرین آراسیندا،

۔ اکندہ یوخ، بیچندہ یوخ، یئیندہ اور تاق قارداش! یوخدان

نہ وئرهک؟

— خیر آغا ! بونلار دئیر ، ارکک سنده دوغ، دیشیسنده دوغ !

— گونون — بڭونو ائویمده بیر تیکه چورمیم یوخدور .

— یوخدان آلهدا بئزاردی .

— یوخدور ، یوخ ! یوخ نه اولدوغونو آنلایرسانمی ؟

دئییه ، هر طرفدن یاغدی — ریلان اعتراضلاریسن ایچریسینده ،
همت کیشی اوزونو آرایغا آتاراق ، بیر طرفدن جماعتی ساکت
ائتمیه ، اوبیری طرفدن ، اوزوندن چیخیش مباحیرین گونلونیو
آلماغا چالیشیردی .

— بیزیم سوزوموز یوخدور . آله اربابین کولگه سینی بیزیم باشیمیزدا^ن

اسکیک ائله مه سین . ائله بیز ایندییه کیمی اونون سایه سینده بیر تیکه
چوره ک یئمیشیک . دئییب ، یاستی — یاستی سوزونو دوام ائتدیردی —
قدرت تاب گتیره بیلمدی . سوزونو آغزیندا قویاراق ،

— نیه دئمیرسن اربابین سایه سینده همیشه یاز اکینجی ، قیش
دیلنجی اولموشوق . همت کیشی قدرتین سوزلرینی ائشیتسه ده ، اوزونو
اوندا قویمایب ، قانی سویوقلوقلا ،

— آغای مباشر ! دئدی ، — بونلار جواندیر ، دوشونمورلر . ائله
سن نجه بویورسان ائله ده — ائله ریک . وئرمیب نه دئییه جمیک ؟ دئدی —
مباحیرین دوز قاباغیندا ، الینده کی دمه نه سوکه نیب دوران احمد دایی
بوغونوق ، یوغون بیر سسله ،

— سن وئره رسن . توخون آجدان نه خبری ؟ . . . دئییه ، همت

کیشینین سوزونو کسدی . سسلر کسيلمیردی .

— هئج بیر شئی وئره بيلمه ریک !

— بیزه نه وئرمیسیز ، آلا بيلمیرسیز ؟

— پیشگی دارا قیسنا سان ، قایددار اوزونو جیرار . بو سوزودئینده

احمد دایی ایدی . اونون سوزلوی مباحثی آلیشدیردی . اوزونو ساخلایا بیللمه —
یب الینده کی شاللاغی هوادا اویناد اراق ،

— گل اوزومو جیر گوروم ، نجه جیریرسان ؟ ! دئییب ، قوجانی —
کله سیندن اندیردی . کیشی گیجه لیب ، یئره یخیلدی . اونسوزدا جما —
عین صبری توکنمیشدی .

— اده نه دورموسوز ؟ !

— وورون بو آنلامازی ! دئین کیمی ، هامی حرکتی گلدی . مباحثی
دویه — دویه قووب کندن چیخارتدیلار . خرمنه ییغیلیمیش تاخیل — لاری
اولرینه داشیدیلار . البته ، کند لیلر بیلیردیلرکه ، " قانونسوز " ایش
گورورلر . بو عمل لری مکافاتسیز قالمیاجاق . آنجاق ، چاره لری یوخ ایدی .
اگر خرمنه ییغیلیمیش بو آرمحصولوالدن وئرسه لر ، ایندیدن آجلیق و
یخسوللوق ایله اله — یاخا اولمالی ایدیلر . انسان هر چتینلییه دوزه
بیلسمده ، اوشاغینین آجلیغینا دوزه بیلمز .

قد رتین چنگیز خانلا اوز — اوزه گلمیمی

دان یئری یئنیجه سوکولوردو . قدرت یوخودان آیلدی . گوزلرینی
اروشدوروب ، ساغ — سولونا باخدی . لاله نین یئری بوش ایدی . او ، ها —
بدان تنزدوروب اینگی ساغار ، اوجاغی قالار ایدی . آنجاق ، سکزیاشلی
قیزی مارال ایله اوندورت آیلیق اوغلو عیوض هله یاتیردی . اودالغین
باخیشلارلا اونلاری سوزدو . عیوضین اوستو آچیلیمیشدی . کنار آخیمیش
بورغانی آستاجا اونون اوستونه چکدی . اگیلیب یاوا شجادان دوداقلارینی
اونون گول رنگینه بنزمین اوزونه یاپیشدیردی . دیزی اوسته اوتور اراق ، اونلارا
ماشایا ائتمیه باشلادی . سانکه ، او ، بوگناهسیز فرشته لرین گله جگینی
، وشنوردو . درین بیر آه چکره ک ، آرخاسی اوسته یئرینه اوزان — دی .

بدەنەندە بىر سويۇق كىزىلتي حسائتى . گوزلرېنى اوطاغىن تاوانىندە
صىراايله دوزولموش چىپلاق دىرەكلرە ذىللەدى . كئچن گون خرمندە باش
وئرمىش حادىثە بىر آندا گوزونون ائونوندن كئچدى . او ، ايلان چالمىش
آدام كىمى ، بىردن يئرىندن سىچرادى .

— يوخ ! بوبارەدە فكرائتمىه جگم . هر نه اولاجاق ، قوى اولسون .
دئىب ، پالتارلارېنى گئىدى . قەرتىن وار — دولت آدىنا چى كرېچىدن
دوزلمىش ايكى اوطاقلى كىچىك بىر حىطى وار ايدى . بو اوطاقلارېن بىرىندە
اۈزۈ اولور ، اوبىرىندە ايسە ، بىراىنك و اوچ باش كئچى سىنى ساخلايردى
او ، دايانمادان اينكى ناخىرا قاتدى . كئچىلردە دوشە اوتوردۇ . لالە
خانم ھلە دوندن ائودە چورەك پىشىرمىه اون اولمادىغىنى ائشيتدىر —
مىشدى . تىزە بوغدادان كىسەيە دولدورۇپ ، چىگىنە آتدى . اۈزۈنۈ كندىن
شمالىندا اولان ياخىن دگىرمانا يئتىردى . شارىلتي ايله آخىب گوزلرېنى
دولدىران سويون گوجوقارشىسىندا تاب گتىرە بىلمىپ ، سىرەتلە فىرلانان
ايرى چىرخ اۈز گوجونو آغىر دگىرمان داشىنا گۈستىرەك ، اونو رقصە مجبور
اىدىردى . داشدا آجىغىنى آستا — آستا بوغازىنا توكولن دىلرە توكۇپ ،
گورولتوقوپايرىر ، تىلاشلا ازىب يوموشاق اونا دوندەرىر ، ائشىيە وئرىپ توز —
دومان قالدىرىردى . ائلەبىل كە ، دگىرمانا يىغىلانلارېن دىدىنى بىلىر ، تئز
يولا سالماغا جان آتىردى . گون اورتا چاغى قەرتىن نوبتى چاتدى . او ،
دەنىنى دگىرمانىن بوغازىنا توكموشدۇ . چىخان اونو اۈز كىسە سىنە دولدۇر
وزوردۇ . بىردن ائشىكە سس — كوى قوپدۇ .

— گلدىلرە داغىتدىلار ! ۰۰۰ ووردولار ! ۰۰۰ ارباب ، امنىە سوزلر
دالغالاناراق ، دىرمان داشلارېن خاىرلىتىسى — گورولتوسو اىچرىسىندە
ايتىردى . قەرت ايسە اۈز ايشىندە ايدى . گۈنەشىن قارشىسىنى ھەردەن
دوتوب ، اۈتن سئىرەك بولۇدلا ركىمى ، قاپىدان اىچرى دوشن ايشىغىن

قاباغی دالبادال دوتولوب آچیلماغی قدرتین نظرینی جلب ائدی . او ،
 باشینی قالدیریپ باخاندا ، بیرنجه نفرین آراسیندا قیزی مارالی گوردو .
 او ، هونگورتوایله آغلایردی . قاچا — قاچا گلدیگیندن ، آلتیندان آخان
 ترده نهلری گوز یاشینا قاریشمیشدی . قدرت الینده کی کوره یی یئره آتیپ ،
 تئز قیزا د و غرو یو گوردو .

— نه وار ، نیه آغلایرسان؟! مارال آراسی کیلیمه یین ایشقیریقلا ر
 ایچری سینده ،

— امنیه لر توکولوب ائویمیزی داغیتدی لار . آنامی ووردولار . تا —
 خیلاریمیزی یغیب آپاردیلار . دئدی که ، غافل ضربه دن گیجه لن آداملار
 کیمی ، قدرتین گوزلرینه قارانیلق چو کدو . دیزی اوسته چو کره ک ، مارالی
 قوجا قلا یب ، باشینی کوگسونه سیخدی . یاناغیندان اوپهره ک ، دوتغون
 سله ،

— آغلاما ! . . . دئدی . من بیلیردیم جانا واردا ن مرحمت اوماق
 اولماز . دئیب ، آیاغا دوردو . اوزونده آجی بیر تبسم قیمیلداندی . اویو —
 تمکه اولدوغو ده نی دهیرمانچیا تابشیردی . مارالین الیندن دوتسوب
 اوردا ن چیخدی . ایری — اویرو ، داشلی ، دارکوچه لر دن کئچیپ ، کسمه
 یول ایله اوزونو میدانا یئتیردی . آرواد — اوشاق قاریشیقلی ، جماعت
 مسجدین قاباغینا توپلانمیشدی . ارباب کوکره میش آت کیمی ، بورن —
 یئلنمیشدی . گرده نینی شوش دوتاراق ، هامینی هده له میر ، تهدید ائد —
 یردی . نوکرلر ایله امنیه لر هله ده ائولره سوخولوب ، آرواد — اوشاقلارلا
 البه — یاخا اول — اول ، تاخیللاری چکیب مسجدین قاباغینا توکوردولر .
 اوناقلار قورخودان آغلا شیر ، ایتلر هوروشور ، کندی وحشت بوروموشدو .
 بو حال ، حرج — مرجلیک د ورونده کی قولدور دسته لرینین کده باسغینینی
 یادا سالیردی . اوزلرده غضب ، گوزلرده نفرت شعله چکیر ، هامینین دیشی

باغارساغینی کسیردی . علاجلاری اولسا ، اربابی باشیندا کیلارلا ، دیدیب
پارچالاردیلار . آنجاق ، نهائده بیلردیلر ؟ . . . امنیهلر دولت نمایند -
هسی ایدی . دولته طرف اولماق ساده بیر ایش دگیل ایدی . بوآرالیقد ا
همت کیشی دوشونوقاباغا رئرب ،

— جانم ! من دئیرم گمیده اوتوروب ، گمیچی ایله دعوا ائتمک اولماز .
دیئرلر ، اولار . بویورون ! . . . ایندی قدرت قوی گلیب جوابلارینی وئرسین .
دئیب ، چوبوغونو تنبکی ایله دولدوردو . اود ووروب درین بیر نفس آلدی .
ائله بوآندا آرخادان ،

— یالتاق ! دئییه ، بیر سس ائشیدیلدی . بو قدرتین سهسی ایدی .
هر سوز یئرینده ، ایشله دیلسه ، دهیرلی اولار . بو سوزده ایته دهیمیش بیر
کوسووه اوخشادی .

قدرت اوتوز ایکی یاشیندا ، اورتا بویلو ، انلی کورهک ، قارا بنیز ،
خوش اخلاق بیر آدام ایدی . همیشه اوز — گوزونده تبسم اویناردی .
اونونلا اوز — اوزه گلن نه قدر دوتغون و یا عصبانی اولسادا ، ایستر —
ایسته مزدو داقلاری قیمیلهدار ، اوزو گولردی . آنجاق ، باش وئرمیش بو
حادثه اونو بوسبوتون عوض ائتمیشدی . قاشلاری چاتیلیمیش ، گوزلری
قورخونج بیر حال آلمیشدی . پالتارینا ، اوزونه و پوزغون تئللرینه چوکموش
د میرمان توزو ، اونو اوزاق سفردن ترمجه یئتیشمیش بیر آداما ، داهـا
دوغروسو ، بیرده یرمانچییا اوخشادی . آغیر آد دیملارلا اربابا دوغـرو
ایره لیلهدی . اوزوندن چیخمیش ارباب ، آغزی کوپوکلمیه — کوپوکلمیه داش
دگمیش دونوز کیمی د ونقولدانیردی . او ، قدرته اوز — اوز گلدیکده بیردن
دایاندی . قیزارمیش ایری ، چیخیخ گوزلرینی اونا زیلله دی . قالین ، اتلی
دود اقلاری دائرهوی بیر شکل آلدی .

سانکه ، بو تصادف اونونچون گوزله نیلمز ایدی . نطق کیلیمیشدی .

گوزلری باخسادا ، خیالی اوزاقلاردا سئیر ائتدیگی آیدین گورونورد و . او ،
 اشتباه ائتمیردی . دوداقلاری ترپندی . ائشیدیلمز بیر حالدا ،
 — اودور ، اوزودور . . . دئدی . او ، اون ایل بوندان قاباق
 قدرته اوز — اوزه گلیمشدی . انسان حیاتیندا چوخ حادثه لرله قارشیشلاشا
 بیلر . لکن ، وقت گئچدیکجه یاواش — یاواش یاددان چیخاردار ، اونودار
 آنجاق ، اربابلا — قدرتین آراسیندا باش وئرمیش اتفاق اونونچون اونو —
 دولماز خاطره لر دن ایدی . اوگوندن دوز اون ایل کیچیردی . بوقارشیشلاشما
 اونون آجی خاطره سینى تمام وحشتیله گوزونون اونونده جانلاندیردی .

ایلك گوروش

۱۳۱۷ — نجی ایلین یایی ایدی . چنگیز خان اوز عائله سی ایله
 کنده ، یایلاغا گلیمشدی . کندلیلرینه قوناق ایدی . هر گون اوچ ائو نوبه
 ایله آغانین ائوینه لازم اولان : تویوق ، جوجه ، یومورتا ، بال ، کره ، ات و الا . . .
 هر نه یه احتیاجلاری اولسایئتیره اربابی راضی سالماغا چالیشاردیلار .
 آغا اوزونو مشغول ائتمک اوچون ، چوخ وقتلرینی اووا چیخماقلا کئچیره دی
 بعضا ده ، یئیپ هارینلامیش آت کیمی ، کندین آراسیندا قدم ووراراق ،
 گوزلر سئیرینه چیخاردی . اونون شور گوزلولویونو هامی بیلیردی . کندین
 گوزلری همیشه اوزلرینی اوندان قورویاردیلار .

بیر گون آخشام چاغی او ، خلوت کوچه لر دن ، یاشیل آغا جلارین
 کولگه سی آلتیندان ، الینده سیغارقدم وورا — وورا ، اوز-اوزونه میزیلد —
 انیر ، هر دنده بیر فشقراق چالماقلا ، قوشلارین جه — جه هینه جواب
 وئرمک ایسته میردی . غفلتا ، جوان بیر قیز اونون قاباغینا چیخدی . ارباب
 گوزلرینی اونا زیلله دی . ائله بیل که ، اونو اووسونلایا جاغیدی . قیز اربابین
 بو اداسیندان دوتولدو . باشینی آشاغا سالیب ، اونون یانیندان اوتدو .

او، قیرمیزی گوللو چیتدن تزه بیر بلوز و تومان گئیمیشدی. قارا، هورمه ساچلاری ایلان کیمی، کورمیندن آشاقی ساللانیردی. یاناقلاری پایسز آلماسی کیمی، آل قیرمیزی، قاشلاری قارا، گوزلری آلا، باخیشلاری جان آلان. دوداقلاری تزه آچیلیمیش قیزیل گول غنچهسی کیمی لطیف و گوزل ایدی. قیز اوز گوزللیگی ایله اربابی اووسونلامیشدی.

— به به! دئییه، یئرینده جه قورویوب قالمیشدی. ککلیک یئریشیله اوندان اوزاقلاشماقدا اولان دلبرین دالینجا باخیردی. قیز دونگه‌نی دوندو. بو حالدا ائله بیل که، "نیه دورموسان احق؟!" دئییه، اربابی دوسوکلهدیلر. او، تلقین اولونموش آدام کیمی، اراده‌سیز بیر حالدا، قیزین دالینجا دوشدو. قیز آرخاسینا باخمادان، کندین شرق طرفینه دوغرو گئدیردی. گونش اوزونو اوجا داغلاریس دالینا یئتیرمه‌یه جان آتیردی. گوی اوزونده سئیره‌ک بولودلار اوچو شور، سرچه‌لر بو داقدان — بو داغا سیچرایاراق، جیک — جیکلرینی اوجالدير، آرابیر اؤتمکده اولان آلاقار — غالار، قاریلدا اشاراق، سانکه بیر طوفاندان خبر وئرمک ایستمیردی‌لز قیز ایسه، اوز هدفینه دوغرو قاناد چالان آزاد بیر قوش کیمی اوچوردو. نهایت، کند دهن چیخدی.

ارباب ماهر بیر اووچو کیمی، اوزا وونو گوزدن قویموردو. کولگه کیمی اونون دالینجا سورونوردو. کندین شرق طرفینده دوشموش اوزون بیردره وارایدی. قالین، سیخ آغاجلیغی بورانی مئشمیه بنزه‌دیردی. دره‌نین تکیندن آخیب گئدهن سویون شارپلتنسی داغ — درمیه سس سالمیشدی. قیز درمیه اندی. اربابین حریص گوزلری ایشیق‌لاندی. مقصدینه چاتماقدا اولان بیر آدام کیمی، آغزی آچیلیمیش، گوزلری گولور، اورمی شدتله دویو-نوردو. هردن بیریان — یوره‌سینه باخیر، احتیاطینیدا الدن وئرمیردی. — آله یاخشی یئتیریب. دئییه، هردن دوداقلارینی یالاییب،

دیشلرینی ایتیدیردی . قیز اوزونو د رهنین دوشوندن چیخان سرین بولا —
 غین باشینا یئتیردی . سویود آغاجی اوز یاشیل ساچاقلارینی بولاغین —
 اوزرینه سالمیشدی . گوزلرینی دولا ندیریب ، یان — یوره سینه باخدی . صونرا ،
 بولاغین باشیندا اوتوروب ال — اوزونو یودو . اوو جونو دولدوروب ، سو
 ایچدی . بوفرصدن استفاده ائدن ارباب ، اوزونو اونا یئتیردی . آلیجی
 قوش کیمی ، قیزین باشینین اوستونو آلدی . لاله اللرینی اتگیله قورولویورکن
 گوزلری دورو بولا ق سویوندا بیر هیکله دوشدو . اول ائله بیلدی که اودور ،
 اوز نشانلیسیدیر . دقتله باخدی قدا ، قورخموش بیر حالدا یئریندن
 سیچرادی . ارباب دیشلرینی آغاردا — آغاردا دایاندی . قیزین قورخد —
 وغونو گورد وکده ،

— قورخما ، جیرانیم ! منم . دئییه ، اونا طرف آد دیملادی . لاله
 اوزونو ایتیرمیشدی . نه ائده جگینی بیلیمیردی . اوزونو قورتولماز بیر تله ده
 گورد وکده ، دیلی دولاشا — دولاشا ،

— ارباب ، ارباب ! نه ایسته یرسن ؟ !

— نه ایستیه جگم ، سنی ایسته یرم . بیر باخیشدا عقلیمی باشیمدا
 آلدین . منی دیوانه ائتدین . دئییه ، احتیاط و قیسا آد دیملارلا قیزا
 دغرو ایره لیلهدی . قیرغی کیمی ، اونون اوستونو آلمیشدی . قیز اللرینی
 قاباقدا قالخان ائده رک ، او یاخینلاشدیقجا ، گئری چکیلیردی . اربابین
 قارا فکرینی آنلامیشدی . بیردن سیچرایب ، قاجماق ایستدی . آنجاق ،
 گنج ایدی . ارباب بیر سیچرایشدا اونو قارمالادی . لاله تورا دوشموش
 جیران کیمی چابالایر ، ال — قول آتیر ، یالواریردی . شهوت احتراصیله
 قانی جوشماقدا اولان ارباب ، یرتیجی بیر جاناوارا دونموشدو . قیزی سینه
 سینه سیخاراق ، قالین اتلی دوداقلارینی اونون بوخاغینا یاپیشدیردی .
 لاله وارگوجو ایله ،

— قدرت! ۰۰۰ دئیە، باغیردی. ۰ اونون نه هارای — دادینیننده
 تلاشینین ارباب اوچون تاثیر یوخ ایدی. ۰ بو آندا اونون گوزلری قیزمیشدی.
 فقط، اوز آتشینى سوندورمک، کام آلماق ایستیردی. ۰ قیز ایسه، وارگوچو
 ایله اونون اوز — گوزونو جیریر، سیلله لهیب، الیندن قورتارماغا جان آتیر.
 دی. ۰ لاله نین مقاومتی اوزون سورمدی. ۰ ارباب بیر پهلوان کیمی، قیزی —
 قوللارینی دالیندا بند ائدیپ قوش کیمی گوتوروب یئر قویدو. ۰ قیز بیرده،

— قدرت! ۰۰۰ دئیە، سسلدی. ۰ یئنهدە اوزوندن دفاع ائتمیه
 چالیشیردی. ۰ آنجاق، قوهسی توکنمیشدی. ۰ امید سیزلیک هیولا کیمی،
 اورمینه چوكموشدو. ۰ گوزلری قارالیر، باشی گیجه لیر، ال — قولو سوسدا —
 لیردی. ۰ بو آندا اربابا دمین دوتارلی بیر یومروق صحنه نی دگیشدی.
 لاله نین ایلک فریادی قدرتین قولاغینا چاتمیشدی. ۰ قاچا — قاچا
 اوزونو اونون هاراینا یئتیرمیشدی.

بولاغین باشی لاله ایله قدرتین گوروش و راز نیاز یئری ایدی. ۰ بو
 گونده لاله اونا گوره گلیمشدی. ۰ قدرتین ووردوغو یومروق اربابی گيجلتمیشدی.
 قیزی غافلگیر ائدیگی کیمی، اوزوده تلمیه دوشدو یونو دويدو. ۰ لاله چالاغان
 پنجه سیندن قورتارمیش جوجه کیمی، ایدی. ۰ تئز سیچرایب دوردو. ۰ بدنی
 تیتیرمیر، گوزلری نین یاشی، یاز یاغیشی کیمی توکولوردو. ۰ ارباب اوزونو —
 دغولدوب، دوردو. ۰ اوز خطاسینی آنلاسادا، بیر رعیت قارشیسیندا
 اوزونو سیندیرماق عارینا گلدی. ۰ قابارمیش بیر حالدا، دوروب قدرتین
 قاباغیندا دیکلدی.

— منی وورورسان، احق! دئیە، قدرته بیر سیلله ووردو. ۰ قدر —
 تین گوزلری قیزارمیش، قان بئینینه وورموشدو. ۰ اگر بیر آزدا گنجیکسه،
 ناموسو لکله نچک، چیچکلنمکده اولان آرزو و امیدلری، سولاجاق، لعنت
 دامغاسی همیشه لیک اولاراق آنینا یاپیشاجاق ایدی. ۰ اوندان صورنا او،

آدام ایچینه چیخا بیلردیمی ؟ یاشایشین ، اونون اوچون نه معناسی اولما
بیلردی ؟ ناموس لکەسینی نه ایله یویا بیلردی ؟ قدرت یارالانمیش قاپلان
کیمی ، مغرور آد دیملارلا اربابین قاباغیندا دایاندی .

— ارباب ، رعیتین آغاسی ، آتاسی ، سروریدیر . احترامی عزیزدیر .
آنجا ، باشقاسینین ناموسونا ال آتسا ، اولومو واجیب دیر . دئییب ، اونونلا
الیه یاخا اولدو . بیر نازایله بویوموش ، یئیب یایلانمیش قوی هیکل ،
قاباغیندا ان یئممین . اوبیری ، بدنی ایشده برکیمیش ، الی قابارلی ، پولاد
قوللو بیر جوان ایدی . دوشدولر بیر — بیرینین جانینا . لاله ایسه ، صو —
نسوز بیر هیجان و اورهك چیرپینتیسی ایله ایکی قوچون دویوشونه تماشا
اندیر ، آلاها یالواریردی . اونلارین ووروشو چوخ اوزون چکمدی . ارباب
یاواش — یاواش لهلهمهیه باشلادی . قدرتین ضربه لرینین قاباغیندا
قاجماقدا ، اونا آغیر گلیردی . وار قوه سینی توپلایب ، قدرتین اوزرینه
شیغید . آنجا ، بو دفعه قدرتن یئدیگی ضربه اونو سوسدالتدی .
باشی گجه لرهك ، یئره سریلدی . قدرت خشم ایله یئردن ایری بیر داش
قالدیردی . ارباب گوزلرینی آچمیشدی . آنجا ، دورماغا ، اوزوندن دفاع
ائتمیه قدرتی یوخ ایدی . او ، داشی هوادا ، قدرتین الینده گوردو کده
اولومونو گوزونون قاباغینا گتیردی . اللرینی بیر آزیوخاری قالدیراراق ، یا —
لوارماغا باشلادی .

— منی اولدورمه ، آماندیر ! آنلامامیشام ، غلط ائله میشم . ایگید
باسدیغینی کسمز . دئییب ، امید سیز بیر حالدا گوزلرینی یومدو . او ،
اوزوندن گئتمیشدی . بوآندا لاله نینده

— آماندیر ! اولدورمه ! دئییه ، اوجالان سسیندن ، داش بییر
آلیغا قدرتین اللری آراسیندا قالدی . ائله بیل قوللارینی دوتدولار .
دئییه سن ، ” ایگید باسدیغینی کسمز . ” سوزلری ایله لاله نین سسی اوزجادو

ند رتینی گوسترمیشدی . اوزونه مسلط اولدو . بوجنایتین صونو ایلدیریم
 سرعتیله خاطریندن کتچدی . خشم ایله گویه قالدیردیغی داشی اربابین
 باشی اوستوندن اوطرفه آتدی . بونو عقل اونا حکم ائتمیشدی . اللرینی
 بئلبنه ووراراق ، بیر فاتح کیمی ، لاله‌نین یانینا گلدی . اونو قوجوب ، گوز-
 لرینین یاشینی سیلدی . هرایکیسی سرعتله اوردان اوزاقلاشدیلار .

ارباب گوزلرینی آچدی . ترپنمک ایستدیکده ، یئدیگی ضربه‌لردن .
 ازیلمیش بدن سیزیلدادی . قارانلیق چوکموشدو . قورباغالارین قورولتوسو،
 حیر-چیرامالارین آراسی کسيلمیهن یوروجو ماهنیلاری آخشامین سکوتینی
 پوزوردو . اوغورسوزلوقلاری یوخو کیمی . خیالیندن کتچدی . قدرت داشی
 هوادان ، اونون کلله‌سینه چیرپماق ایستدیگی گوزونون اؤنونده جانلاندی .
 داش کلله‌سینه دگسه داغیلمالی ایدی . بس‌نجه اولوب که ، دیری قالیب؟
 دئییه ، بیر آز فکره گئتدی . اوزونو یغیشدیرب ، یانینداکی آغاچا سوکندی .
 قورخا - قورخا الینی باشینا چکدی . باشی سلامت ایدی .

- گورونور که ، معجزه اولوب . دئییه اؤز ساغلیغینا سؤینمیدی .
 دوروب اوزونو بولاغین باشینا سالدی . ال - اوزونو یویورکن ، گوزونون
 آلتیندا شیش حس ائتدی . بیر آز سواچیب ، حالا گلدی . بیر کندلی
 اوغلونون سر رعیتین قاراشیسیندا بئله بیابرجاسینا سینماغی اونون روحینی
 ازیمیش ، منلیگینی ، غرورینی اورتادان آپارمیشدی . سولک بیر ایت قدر
 کبچیلتمیشدی . دوشوندوکجه اوزونو حقیر ، کیچیک حس ائدیردی . او ، اؤز
 رعیتینه یالوارمیش ، آمان ایسته‌میشدی . دره‌نین قارانلیغیندا ، باشینی
 قالدیریب اطرافینا باخدی . اونا ائله گلیردی که ، هر طرفدن اونو هایا
 باسیب ، آغیز اگیر ناموس اوغروسو ! " دئییه ، هده‌له‌یرلر . او ، روحی بیر
 بهرانا دوتولموشدو . ده‌لی کیمی ، یئریندن دوردو . ایری آدیم‌لارلا
 اوردان اوزاقلاشدی . گئجه ایله شهره یوللاندی . هئچ کس بو حادثه‌دن

بیر شئی بیلمدی . چونکه ، هر ایکی طرفین مصلحتیده بوندا ایدی . بو
بیر سر اولاراق ، چنگیز خانلا ، قدرتین آراسیندا قالدی . بو حادثه دن
صونرا ، ارباب اوزو بو کنده آز - آز گلهر ، قدرته اونون گوزونه گورونمز ،
اوندان کنار گزردی .

قدرتین دوتولماغی

بویله لیکله ، ارباب - قدرتله اوز - اوزه گلدیکده ، نه اوچون
حیرت و وحشت اونا اوز وئردیگی ، بوتون وجودینی سارستدیغینی آنلاماق
چنین دگیل . قدرت مبارز خوروز کیمی ، بیردن اونون قاباغیندا دیکلمیی ،
چنگیز خانین کهنه یارالارینی تزهله میشدی . اونا ائله گلیردی که ، ایندیجه
قدرت هجوم ائده رک ، اونو دیدیب - پارچالایاجاق دیر . دوره سینگی
آلمیش امنیهلری بئله اونوتمودو . بیردن اوزونه گلدی . امنیهلره دونه رک ،
غضبله ،

- نه دورموسوز ؟! دوتون بونو ! دئییه ، باغیردی . امنیهلر جلد
دوتوب قدرتین قوللارینی باغلادیلار . ارباب دوشونوقاباغا وئره رک ، اونا
دوغرو ایره لیلهدی .

- ایندی سوزونو دئی . اربابین بورتاری جماعته عجیب گلسه ده ، قدرت
اوچون گوزله نیلمز دگیل ایدی . اربابین الینده اسیر اولسادا ، اوز وقارینی ،
غرورینی حفظ ائتمکده ایدی . جدی باخیشلارینی چنگیز خانین گوزلریندن
آیرمیردی .

- دئیرم ، " ایگید باسدیغینی کسمز ! " قدرتین بو سوزو زهرلی
پیچاق کیمی ، اربابا دگدی .

- من که سنین جانینی آلمیرام ، حقیمی ایسته یرم .
- سن بو آز محصولو بیزدن آلاقلار ، بیر تک منیم یوخ ، بوتون

کندین جانینی آلیرسان .

— من اوز حقیمدن کچمه رم .

— انصاف ائت ! بو دیاردان قاچاق دوشدویون گونلری یادینا

سال .

قدرتین بو سوزلری ۱۳۲۴ — دونجو ایل ایگیرمی بیرى آذر انقلا —

بينا اشاره ایدی . غصبکارلارین غارت و تالانلاریندان، اربابلارین ظلموندن،

ژاندارملارین شاللاغیندان جانان دویموش خلق، عصیان ائدرهک، ظلم —

ستمه صون قویدو . چنگیز خانلار، غارتگرلر باش گوتوروب قاجمیشدی —

تمام بیر ایل خلق آزاد نفس آلدی . اوزو-اوز ائوینین آغاسی اولدو . آزادلیق

گولشنین چچکلری آجیب، اوز عطریله اولکهنی بورودویو زمان غصبکارلار

یئنیدن باسغین ائدیپ، آزادلیغی بوغدولار . چنگیز خانلاریئنه گئری

دوندولر . آج قورت کیمی، خلقین جانینا دوشدولر . نمونه سی گوزوموزون

قاباغیندا دیر .

قدرت سوزونه دوام ائدرهک،

— بوایل گوردویوز کیمی، قوراخلیق اولدو، بیتمدی . گلن ایل

عوضینی وئرهریک . دئدیکی زمان، مباشر اگیلیب اربابین قولاغینا،

— قربان ! هامینی یولدان چیخاردان ائله بودور . دئیسه،

پیچیلدادی .

— بس بئله ! . . . دئیپ، امنیهره — آپارین بونو ! دئدی .

امنیهرلریکی طرفدن اونون قوللاریندان دوتوب آپارماق ایستدیکده، قدرت

بوتون قوه سینی توپلاپ، امنیهرلری کنارآتدی .

— اونوتماکه، قودورغانلیغین، ظلمونده بیرصونو وار! دئیپ،

چنگیزخان دوغروایره لیلهدی . سانکه، بوساده لیکله امنیهره تسلیم اولوب،

قوللارینین باغلانماغینا پشیمان اولموشدو . آنجاق، گنج ایدی . امنیهر

اونو قارمالايب زندان عوضينه تعين اولونموش كيچيك بير تولميه سالد ييلار .
 قانونسوزلوق — بودور دره بگليك دورونون حكمو . قانون اربا بلارين
 اراديسي ، امنيه لرین شاللاغيدير . ايستديكلري كيمي ، ائولره سوخولوب ،
 تالاسينلار . دويوب ، سويوب ، تحقير ائتسينلر . باشقاسينين ناموسونا ال
 آتسينلار . بوتون بويارامازليقلاري اوچون ، هئچ كس اونلاردان حساب
 ايستميه جكدير . نه وقت بونلارا صون قويولا جاقدير ؟ ! . . .

لاله

دان يئري سوكولوردو . خوروزلار اوز آوازيله ياتانلارا سحر مژده —
 سيني وئيردiler . آرابير جانلار هجوملاريني سووموش كوپكلرين هوسله سيز ،
 يورغون هوروشلري ائشيديليردي . سحر يئلي خزان وورموش ياپراقلاري بو
 داقلاردان قوپار اراق ، يئره سريردي . كندين كناري ايله آخيپ گئدن سو ،
 اوزونو چاي داشلارينا ، چالا چوخورا چيرياراق ، اوزونه مخصوص بير آهنگ
 ياراديردي . ياتميش كند ايسه ، ياواش — ياواش يوخودان اويانيردي .
 شهره دؤغرو اوزانان اگري — اويرو يولدا بير قارالتي گورونوردو . او ،
 لاله ايدى . قدرت زندانا دوشندن صونرا ، لاله نين گونو قارا اولموشدو . او ،
 عمرونده ايلك دفعه آيريليق اودونا دوشموشدو . بو آيريليق اونو شمع كيمي
 اريديردي . بيلميردي دولا نيشيق فكرينده اولسون يوخسا ، قدرتين د رديني
 چكسين . هر اچ هفته ده ، آيدا بير دفعه شهره — زندانا ، قدرتين
 گوروشونه گئديردي . ايلك دفعه او ، يولا — ايزه بلد اولما ديغيندان ،
 قدرتين دايسى صفر كيشي ايله گئتميشدي . جمعه گونلري گوروشه اجازه
 وئريلديگي اوچون ، بو دفعه عيوضيده دالينا چاليب ، گوروش اميديله يولا
 دوشدو . ساغ الينده سالالا — سالالا ياپارديغي دستمالدا بيرنجه ياغلي
 چورهك ، يومورتا و سوزمه وار ايدى . يول اوزونو اوز — اوزونه دانيشير ، بضا ده ،

شام یانار یاغدا اریر ، قار یاغار داغدا اریر ،
 من دوشن درده دوشسه ، موم اولایاغدا اریر ،
 بو کیمی یانغیلی بایاتیلاردان اوخویوب ، آغلیر ، گوز یاشینی توکمکه
 اورمینین آلووونو سوند ورورد و . ساعت اونا یاخین یورغون ، ازگین بییر
 حالدا زندانین قاپیسینا چاتدی . قدرته گوروش اوچون آدینی یازدیرب ،
 بیر کناردا دیوارین دیبینه چکیلیب ، الینده کی دستمالی یئره قویبدو .
 عیوضی دالیندان آچدی . یولون ناراحتلیغیندن ان اوشاق ازیمیشدی .
 اونی نوازش ائده رک اوخشاماغا — ایندیجه ده دن گلهجک . دئییب ، اونی
 اوپه — اوپه یئره قوید و . اوزوده یانیندا اوتوروب گوزلهمیه باشلادی . نهایت
 ” قدرتین آدامی ” دئییه ، اونی سسلدیله .

قدرت ایکی آی ایدی که اوشاقلاریندان آیری دوشموشد و . لاله ایله
 عیوضی گورد و کده ، اورهی کوورلدی ، عیوضی قوجاغینا آلیب ، باغرینا باسدی
 دونه — دونه اوید و .

قدرتین رنگی آغارمیش ، گوزلری بیر آرزوچورا دوشموش ایدی .
 لاله نین اوره کدن ، هونگورتو ایله آغلاماگی ، گوروشه گلنلریده متأثر ائتمیش
 ایدی . قدرت اونا توخداقلیق وئره رک ،

— آغلاما ، آغلاما ! مگر نه اولوب ؟ ایش آدام باشینا گلهر . اوزو —
 ندن ، اوشاقلاردان دانیش . آغلاما ! دئییه ، اونا تسلی وئریب ، اورهینی
 توخداتماغا چالیشیردی . اونلار آزدا اولسا ، دردله شه بیلدیله . لاله
 صحبت آراسی ،

— منه دئیرلر ، گئت اربابین قاپیسینا . دوش آیاقلارینا ، یالوار .
 بلکه ، رحمه گلیب قدرتی بوراخیدیرا . دئدیکه ، قدرت بیردن آلیندی .
 دوتغون یاز بولود و کیمی ، گورولد ایاراق ،

— یوخ ، یوخ ! . . . سن غلط ائدرسن ! اونون قاپیسینا گئدرسن !

من بوتون عمرومو زنداندا قالا رام . آنجاق ، سن اونون قاپسینا گئتمینه
 دوزه بیلرم . هیجانلا اضافه ائدی . — آنلایرسانمی نه دئیرم ؟ ! لاله
 اونون داریلدیغینی گورد وکده ، اوز دئدیگینه پشیمان اولدو . باشینسی
 آشاغا سالیب ، دها دینمدی . اونون اوزو ، گوزلری ، دوداقلاری بئله ،
 قلبیندهکی کدردن دانیشیردی . قدرت تئز یومشالیدی . یاخشی یلیردی که ،
 او هر نه ائتسه ، قدرتین خاطرینه ائتمک ایستهر .

— داریخما ! ائوده هر نه وارسات . قویما اوشاقلار کورلوق چکسین .
 آله کریمدیر . دئدی . وقت تمام اولموشدو . کئشیکچینین ،
 — وقت تمام اولدو ، قورتارین ! دئییه ، سهسی اوجالیدی . قدرت
 ائوده ایکن ، عیوضه چوخ محبت ائدهردی . اونونلا اوینار ، آتیب — دوتار ،
 سئوهر ، ساعتلرله اونو اگلندیرهردی . قدرت زندانا دوشندن صورنا ، بیر
 مدت اونون شیلتاقلیغینی ائلهدی . یازیق لاله‌نی لاپ یوروب ، دیلدن
 سالدی . ایندی او ، گوجلّه آتاسینی تاپمیشدی . اوندان آیریلماق ایسته-
 میردی .

— ده ده ! دئییب ، کیچیک قوللارینی اونون بوینونا سالیب ، باشینی
 برک — برک سینه سینه دایامیشدی .

اونون ، گوجلور ایلّه — گوجسوزلر ، مطیع لر ایلّه آمیرلر آراسیندا —
 اکی اوچرومدان هله خبری یوخ ایدی . او ، نه قانون نده اوزوندن گوجلو
 بیر حاکم تانییردی . او ، اوز آتاسینی ایستمیردی . اونون سیجاق ، قوینو-
 ندا خومارلانا ، مهر و محبتله دولو آتای قلینین دیونتوسونه قولا قاسماق
 ایستمیردی . آیریلیق وقتی چاتدی . اونو زور ایلّه ، آخان ذولال گوز
 یاشلاری ایلّه آیردی . اونو چکیب آتاسینین قوجاغیندان آلیرکن ، آزاد —
 لیغی الیندن آلینمیش ، غروری تاپدالانمیش کیمی ، اوره کدن آغلاماغا
 باشلادی . نهایت ، دوداقلارینی بوزوب ، گوزلرینی یومدو . باشینسی

آناسینین سینه سینه سیخدی . داهای آتاسینیندا اوزونه باخمیردی . سانکه قوجاغیندان وئردیگی اوچون ، اونداندا کوسموشد و قدرت اوره‌ینده وولغان ، گوزلرینده حسرت ، اونلاردان آیریلدی .

زندان محیطینده

قدرت‌عمرونده برنجی دفعه زنداندا دوشد و یوندن ، ایلک گونلر زندان محیطی اونو چوخ سیخدی . قفسه سالیتمیش وحشی حیوان کیمی ، راحتلیگی ، آرامی یوخ ایدی . داریخدیغیندان ، چوخ وقت دیزلرینی قوجاقلایب اوز ایچی ، اوز دردلری ایله الله‌شردی . اونونلا بیر اوطاقد اولان محبوسلارین فکرسیز ، لاقید حرکتلری و دانیشیق‌لاری ، قهقهه‌لری اونا آجیق گله‌ردی . اوز – اوزونه ،

– ائله بیل ، بختورلری آنالاری ائله بورداجا دوغوب . دئیهر ، حسود باخیشلارلا اونلاری سوزهردی . هئج کسله دانیشمازا ، ائله بیل ، هامیدان وحشت‌اندیردی . اونا وئریلن سواللارا گونولسوز ، دیل اوجو جواب وئر – هردی . او ، زندانین آشاغی طبقه‌سینده بویوک آنجاق ، گون گورمز و طوبتلی بیر اوطاقد ایدی . بورانین پنجره عوضینه ایکی مربع شکلینده د میر بارما . قلیغی و ارایدی . جرگه ایله دوشمه‌یه سالیتمیش خلجه ، پتو ، کیلیم و سائره . . . محبوسلارین یاتاق یئرلرینی ، داهای و غروسو ، بیه‌لنمیش اولد وقلاری یئری نشان وئریردی . بوردا چهارشنبه یئمیشی کیمی ، هر جوهره آدم وار ایدی .

گوجلورلین منلیگی هر یئرده اوز چیرکین صفتینی ، قابا دیشلرینی نشان وئردیگی کیمی ، زندان محیطینده داهایا آرتیق اوزونو گوستره‌بیلیر لاپ یوخاری باشدا کئچل یحیا اگلشمیشدی . او ، سابقه‌لی ، کهنه بییر اغرو ایدی . گونلرینین چوخونو زنداندا کئچیردیگیندن بورا ، اونون اوچون ،

اؤز ائوى كيمي ايدى . دوشلريندن آسيلميش مد اللارينا افتخار ائدن بير
 قهرمان كيمي ، اودا بدەنینه ، قوللاریندا دویولموش خاللاريله شیشیردی .
 اونون گوزوشونه گلن چوخ اولوردو . او ، گتیريلمیش شئیلری هئچ وقت اؤزو
 تك يئمزایدی . گوزو گونلو توخ ، الی آچیق ، اؤزوندن ضعیفله زورگوسترمهين ،
 حقیقی بیر لوطو ایدى . او ، بواوطاغین آغ صاققالی ایدى . دوره سینی
 آلمیش جوانلاردا اؤز سیلکیندن ایدى . اکثراً ، بونلارین وقتلری قمار
 اوینا ماقلا کئچیردی . اویونون گئدیشینده سویوشلر ، بحثلر ، بعضاً ده بو –
 غوشما – چیریشمالار ، داها صورنا ، کئچل یحیانین آراچیلیغی ایله ،
 اؤپوشمه – باریشمالارلا قورتاراردی . هئچ کس اونلارا گوزون اوسته قاشین
 وار . دئییه بيلمز ایدى . اؤز یورغونلوقلارینی چیخارتماق اوچون ، هر دنده
 بیر نشئه وئریجی زهرلی ماده لر دن استفاده ائده ر دیلر .

ساده بیر جوان بونلارین ایچینه دوشسه ، چوخ آسانلیقلا فساد
 باتلاغیندا اوزمیی اؤئرمه بیلردی . یئرده قالانلارایسه ، اوطاغین آیاق
 طرفینده یئرلشمیش دیلر . بونلار اؤز گونلرینی اضطراب ، قورخوایچریسینده
 اؤز درد لرینی بیر – بیرینه سویله مک و یا خود سویله نیلن ناغیللارلا قولاق
 آسماقلا کئچیره ر دیلر . عمر آدینا اؤتمکده اولان بو آغیر گونلری بیر – بیر
 یولا سالیر دیلار .

ایلك گونلر قد رتین هامیدان اولکمهیی ، حدیندن آرتیق دوزومسو –
 زلویو ، ساعتلرله دیزلرینی قوجاقلایب ، آمازار ائتمهیی لوطولارین نظردقتینی
 اؤزونه جلب ائتدی . یاواش – یاواش اونا متلك دئییب ساتاشماغا ، شیط
 ظرافتله ائدیپ گولمهیه ، داها دوغروسو ، اؤز لرینه تفریح اوچون بیرد لخبه
 دوند رمیه باشلادیلار . شبهه سیز ، اونون قلبینه آغیرلیق ائدیپ سیخان
 غم ، کدرلریندن خبر سیز ایدیلر . اونلارین بو حرکتلری قدرته آغیر گلسه ده ،
 سوسوردو . بوردا اؤزونو یاد ، غریب حس ائدیردی . جواب وئرمیردی .

آنجا ، چاتيلميش قاشلارى ، نفرت ساچان باخيشلاريندان اورمىندى .
 كنجلىرى هامى اوخويا بيلردى . قاپىنىن يانيندا جا قىرته يئر وئرميشدىلر .
 اونون بويورونده اميد آدلى قارا بنيز ، اورتا بويلو ، آغير طبيعتلى ، ساغلام
 بدن و آزدانىشان بير اوغلان وار ايدى . گئيمىندن و اللرىنىن قاپارلار
 كارگر اولدوغونو آنلاماق چتىن دگيل ايدى . او ، بير هفته ايدى كه زندانا
 دوشموشدو . آنجا نه اوچون دوتولدوغونو هئچ كس بيلمىردى . ندنسه ،
 قدرتين قانى اونا قاينادى . اوزونه هاميدان ياخين ، درد آنلايان اونو
 گوردو .

گنج ياخينلاشاندا مريضه داريخما اوز وئريب ، بدەنيني آغريلارى
 آرتديغى كيمي ، قدرتينده آخشاملار داريخماسى آتيردى . لاله ، مارال ،
 عيوض يادينا دوشور ، آيرىلىق بير ديمر حلقمه دونوب ، اونو اوز آراسيندا
 سيخىردى . آخشام ايدى . او ، چومبەلتمە اوتوروب ديزلرينى قوجا قلايب ،
 غم دياسيندا ال — قول آتيردى . باشقا محبوسلاردا ايكي بير ، اوچ بير ،
 باش — باشا وئريب صحبت ائديرديلر . كئچل يچانيندا دستهسى آراسى
 كىلەمىن چغىر — باغىرتيلار ايچرىسينده اوز ايشلرينده ايدىلر . احمد بى
 غمىن مرد مازارلىق دويغولارى قىمىلداندى . اليندهكى ورقلىرى يئره قويوب
 آياغا دوردو .

ي
 — اوشاقلار ، حس ! . . . دئيه ، اللرىنى دوداقلارينا ياپىشدىردى .
 بو حركتيله او ، اوز يولد اشلارنى سكوتە دعوت ائتدى . سيچرايب ، يونگول
 آد ديملارلا ايستكانى سرين سويله دولدوردو . اوغرو آد ديملارلا قدرتين
 باشى اوزرينده دايندى . بيردن سويو اونون بوينونا جالادى . قدرت
 دىگىنميش ، دهلى كيمي يئرلەن سيچرادى . لوطولار دسته سيني —
 وحشى گولوشلى بوتون زندانا يايلىدى . احمد بى غم اوز گوردويو ايشدن
 لذت آلا راق ، بير اليله قارنىنى دوتور ، اوبىرى اليله قدرتى نشان وئرهك

گولورد و . گولوشونون شدتیندن آغزی آیریلازاق ، گوزلریندن یاش توکولوردو .
 اوپیری زندانیلار ایسه ، ناراحت بیر حالدا ، گاه قدرته گاهدا دویغوسوز
 یارامازلا را ، داها صونرا بیر — بیرلرینین اوزونه باخازاق ، باشلارینی آشاغی
 سالدیلار . قدرت آغیر آد دیمزلرلا احمد بی غمه د و غرو ایره لیلله دی .
 آجیفیندن ان گوزلری قیزارمیش ، قان بئینینه وورموشدو .

— آداما اوخشار ائششک ! دئدیکده ، احمد باشینا بوزل —
 سو توکولموش مست آداملار کیمی ، آلیب اوزونو یغیشدیردی . آخی ، اودا
 قاباغیندن ان یئممین بوینو یوغونلاردان ایدی . اونو توهین ائتمیه شیر
 اورمی لازیم ایدی . گوزلرینی بره لئدی . دیشلرینی قیجیردی ،

— نه دئدین ؟ دئییه ، قدرتین قاباغیندا دایاندی . قدرت اونا
 فرصت وئرمدن ، وار قوه سیله اونا بیر سیللمووردو . احمد بی غم فیرفیرا کیمی
 فییرلانیب یئره دگدی . هامی آیاق اوسته قالخمیشدی . حیرت و هیجان
 ایچریسینده گاه قدرته ، گاهدا احمده باخیردیلار . یولداشلاری اللرینده
 هکی قمار ورقلرینی یئره آتیب ، قدرته هجوم ائتمک ایستدیکده ، امید اونا لرین
 قاباغینی کسدی .

— بیر نفره اون نفر اولماز ! دئدی . بو آندا احمد اوز شرور قیا —
 فمینه گیرمیشدی . دوداقلاری قاچدی . اوز — گوزونده کنایمه اوخشار
 آجی بیر تبسم اوینادی . یولداشلارینا ،

— دایانین ! دوز دئیر . بیر نفره اون نفر اولماز ! دئییب ، قدرته
 طرف یئردی . امیدین آرخا دورماغی قدرتی اویره کلندیرمیشدی . اوزونده
 احمد له ووروشا یئنیلمز بیر گوج حس ائدیردی . هر ایکسی ، کیشمیش ایله
 بجریلمیش دویوش خوروزلاری کیمی ، بیر — بیرینه هجوم ائتدیلر . احمدین
 ضربه لرینین قارشیسیندا ، قدرت جانانه مقاومت گوستریر ، جواب ضربه لری
 اوچون فرصت آختاریردی . بیردن قیزمیش پلنگ کیمی ، سوخولوب احمدی

يئردن قالدیردی . خشم ایله یئره چیریدی . آرا قاریشدی . امید ایله بیر
نچه نفر قدرت طرفده ، اوطرفدنده لوطولارد ستمسی بیر — بیرینه هجوم
ائتمک ایستدیکده کئچل یحیانیان اوجالان گورولتولو ستمسی هامینلری
دایاندیردی .

— هئج کسین ال آچماغا حق یوخدور ! تقصیر احمدین ایدی .
قدرت کیشی کیمی اوزوندن دفاع ائتدی . دئییب ، هامینی ساکت ائتدی .
احمدی هوشا گتیردیلر . کئچل یحیا احمده ،

— اوغول ! تانیمادیغین آتین دالینا کئچمه . آت تیپی یامان اولار .
دئییب ، قدرتین قولوندان دوتدو . گوله — گوله احمدین یانینا گتیردی .
احمد اوتوردوغو یئردجه ، چپ — چپ شره ریغان باخیشلاریله رقیبینله
باخیردی . هامی نگران بیر حالدا ، احمدین وئرجگی جوابی گوزلیردی .
آنجا ، دئییمسن یحیانیان شوخلوغو و قدرتین ایگیدلیگی اونون خوشونا
گلمیشدی . بیردن قیریشقلاری آچیلدی . اوزونده کی غضب تبسمه
چئوریلدی .

— دوغروداندا ، ” سویون لال آخانی ، آدامین یئره باخانی ” دئییب ،
قدرتین الینی سیخدی .

— منیم کیشی آدامدان خوشوم گلر . دئییب ، یومشاق قهقهه لرله ،
قوجا قلاب اونو اوپدو . کئچل یحیا آلولا نماقدا اولان اودون اوستونه سو
سپیپ سوندورمیی ، هامینین خوشونا گلدی . اوگوندن هئج کسین قدرتله
ایشی اولمازایدی . هامی اونا احترام قویار ، خاطرینی ایستردی . او ،
امید ایله بیر دوست کیمی ، صمیمی اولموشدو . اورمینی اونا آچار ، دردینی
دئیر ، اونون وئردیگی تسلی و امید لر ، قدرتین قلیینده توخدا قلیغا سبب
اولاردی .

بو یله لیکله ، قدرت بیر ایل تمام استنطاق آلتیندا یاتدی . اونا

استناد اولونان جرم ، اخلالگړليك و خلقی اربابین علیه تحريك ائتمك ایدی . آنجاق ، اونو متهم ائتمیه دوتارلی بیر دلیل یوخ ایدی . اوز کند- لیلریندن هئچ کس گلیب اونون اوزونه دورما میشدی . بو بیر ایلی او ، چنگیز خانین تابشیریغی ایله زنداندا قالمیشدی .

نهایت ، بیرگون آزادلیغی اونا اعلام ائدیله . زندانین قارا ، د میر قاپیسی اوزونه آچیلدی .

قدرت ائوینده

آخشام اولموشدو . گئجه نین قارانلیغی کندی قوینونا آلمیشدی . چراغ ایشیقلاری اوز ضعیف نورلا رینی حیطرله و دار کوجه لره سالمیشدی . آرا بیر هورمن کوپکلرین سه سی ، کندین اطرافیندا و آرا لاریندا اولان گولچه و آرخ کنارلاریندا اقورولد اشان قورباغالا رین و بیر - بیرینین بحثینه سسلر- ینی داهادا اوجالدا ن جیرجیرالا رین آوا زینا قاریشراق ، کندین سکوتینی پوزوردو . لاله اوتوردوغو یئردمه ، آیاقلارینین اوستونه کیچیک بیر بالینج قویوب ، عیوضی اونون اوزرینه اوزاتمیش ، بئشیک کیمی یرغالا یردی . اونا لای لای دئییب ، یاتیرتماغا چالیشیر ، اللرینده کی یون ایپدن جوراب توخویوردو . مارالدا اونون یانیندا اوتوروب ، آناسینین لایلا ی سه سین-ه قولاق آسیردی . یوخو اونون گوز قاپاقلارینا آغیرلیق ائتسه ده ، یومولماقد ا اولان گوزلرینی اونون اوزوندن آیرمیردی . ندنسه ، بوگون حسرت ، آیر- یلیق لاله نین اورمینه آغیرلیق ائدیله . قدرت یادینا دوشموشدو . قلبی سیخیلدیغیندا ن ، بعضا " لایلانی بایاتییا چئوپره رك ،

د اغلار د اغیمدی منیم ، غم اوولا غیمدی منیم ،

دیندیرمه نین قان آغلارام یامان چاغیمدی منیم .

دئییه ، اوخودوغو بایاتیلار کمانچا کیمی یانیقلی ایدی . اورمی نی

بوشالتماق اوچون ، آغلاماق ایستیردی . آنجاق ، مارالین گوزلری اونون
 اوزونده اولدوغوندان سینیریر ، گوزیاشلارینی ایچری اؤتوروردو .
 بیردن کوچهده ایتلرین یوروش — هوروشلری ائشیدیلدی . بیرآز
 صونرا ، حیط قاپیسی دیولدو .

— قاپینی آچین ! منم . دئییه ، قدرتین سهسی ائشیدیلدی . لاله
 آياقلارینین اوزرینده یاریم یوخولو ، میزیدلایاراق ، آناسینین سهسینه سس
 وئریپ یاتماقدا اولان عیوضی نجه یئره آتیپ ، قوش کیمی اوزونو قاپییائتیر-
 دیگینی اؤزوده بیلمدی . ایکی آیریلیق خستهسی ، سارماشیق کیمی، بیر-
 بیرینه ساریلدی . هر ایکیسینین گوزلری دولموشدو . کدرله — سئویج بیر-
 بیرینه قاریشمیشدی . گئجهنین قوینوندا ، اولدوزلار پاریلدا اشاراق بیر —
 بیرینه گوز ووروردولار . مارال ایله عیوض اوطاقدان چیخیپ قاپینین آغز —
 یندا جا اونلاری گوزله یردیلر . مارال ،

— آتاجان ! . . . دئیهرهك ، اوزونو قدرتین قوللاری آراسینا آتدی .
 عیوض ایسه ، اولکמוש قوزو کیمی ، اوزونو ائوه سوخدو . اونلار اوطاغ-
 کئچدیلر . عیوض قورخموش حالدا ، یوگوروب اوزونو آناسینین اوستونه آتدی .
 لاله اونو قوجا قلاب، سئوه — سئوه ،

— ندن قورخورسان ؟ دهده دیر ! دئییه ، اونو آرام ائتمیه باشلادی .
 عیوض بیر بارماغینی آغزینا آلاراق ، اوغرو باخیشلارلا قدرتی سوزمهیه ، ائله
 بیل کئچمیش گونلری یوخو کیمی ، یادینا سالماغا چالیشیردی . دئییه سن
 بو آدام گوزونه تانیش گلیردی . بیردن دوداقلاریندا تبسم اوینادی نازلانا
 — نازلانا اوزونو قدرتین قوللاری آراسینا آخیتدی .

بیر ایلدن بری آه — زاردان بوغولموش ائو، بیرآندا ایشیقلا ندی .
 شادلیق و سئوینجله دولدو .

اٺل — اوبادان آيريليق

سحر اولدو . قد رتين گللك خبری كنده يايلىدى . ياد — قوه — موم
دسته — دسته اونون گوروشونه گلير ، آزاد ليغيني اونا تبريك ائديرديلر .
هامينين اوزونده شادليق گورونوردو .

— گوزلرين آيدين آقير !

— گوزلرين آيدين آلاله !

— دئمه ديمى ، قارا گونون عمرو آزا اولار . دئيه ، آردى — آراسى
كسيلمدن وئرلن گوز آيدينليقلارى لاله نين تبسمله دولودود اقلارينى ،
يئنى آچيلميش قيزيل گوله دوند ريمشدى . قوش كيمى قانات آچاراق ، هر
طرفه اوچور ، گلنلردن قدردانليق ائديردى . قاباقلارينا چاي قويوب ،
فير — فير فيريلد ايردى . بو گوروشلر قد رتين بوتون آجيليقلاريني ، آغريلار —
رينى ياديندان چيخارتميشدى . دئير ، گولور ، خوش حال گورونوردو . بو
گوروش بوتون گونو دوام ائتدى . آخشام اولدو . ياخين دوستلار ، قوهوملار
اونون دورمسينى آلميشديلار . سوز — سوزو گتيره — كئچميشدن ، گله جكدن ،
اكين — بيچيندن اولوب — ايتندن ، كئچن ايلكى قوراخليقدان ، كنددن
باش گوتوروب كنده نلردن ، نهايت بو ايلكى قوراخليقدان ، قحطليكدن
صحبتلر اولدو . كند ياغيشدان چيخيپ ، دولويا دوتولموشدو . بو ايل
وضع كئچن ايلدنده آغير ايدى . يئنه قوراخليق اولموش تاخيل بيتمه ميشدى .
كئچن ايل هئچ اولماسا كند ليلرين هرهمسينين اوزونه گوره ، قاپيسيندا مال
— قاراسى ، ائوينده كيليم ، گبه و باشقا درده دمين ، پولا كئدن شئيلرى
وارايدى . هر كس اوز اولوب — قالانيني ساتيب ، آجليغين قاباغيني آلا
بيليردى . اولمويانلاردا اوز اوشاغينين ايلندن دوتوب ، ايشيق گلنده وغرو
گئديردى . آنجا ، بو ايل قيطليغين قاباغيندا تاب گتيرمك چتين ايدى .
اينديدن آجليق اژدها كيمى آغزيني آچيب ، كندى هده لميردى . ارباب

ایسه ، اوز کئینده ایدی . نه کند ، نده رعیتین فکرنی چکیردی : کئچن
ایلکی کیمی ، الینه گلنه یغیشدیریب اورتا دان چیخمیشدی .

قدرت ایکی هفته ائوده دینجلدی . کندین وضعینی ، اوز دوله -
نیشیغینی مطالعه ائدی . هر اوزونه ووروشدوردو . لاله اینگی کئچیلری ،
ائوینین فرشینه کیمی ساتیب - سووموشدو .

گونلر کئچدیکجه ، قدرتن نگرانلیغی آرتیردی . گله جگین فکری
اونو گوتوروردو . صون گونلر همیشه ، دوتغون فکری اولماغی ، لالده بیر
نگرانلیق دوغورموشدو . او ، قدرتی دالغین ، اوز ایچیله اللهشن گوردو کجه ،
آجییر ، گوزلرینی اونون اوزوندن آیرمیردی . سانکه ، اونون سوزه گله جگینی ،
اوره ک سوزونو آچا جاغینی گوزلمیردی .

آخشام ایدی . اوتوروب شام یئیردیلر . لملین اورمی دهاها تاب
کتیرمیب سوزو آچدی .

- آخی ، منیم اورهیم پاتلادی . سنه نه اولوب ؟ فکر - خیال دان
آیلیرسان . بیر دردینی دئسه نه منده یلیم . ائله بیل که ، قدرت اورمینی
آچماق اوچون بئله بیر سوالی گوزلمیرمیش . باشینی قالدیریب اونون
گوزلرینین ایچینه باخدی . باخیشلاریندان ، فکرینده کی تلاطم آیدین
دیولوردو . او ، اوز گله جگینین نقشه سینی چکمیشدی . آنجا ، آجیب
دئمیه جرئت ائتمیردی .

- دوز دئرسن لاله ! دئدی . - بو گونلر فکرم چوخ قاریشیق دیر .
اوزون گورورسن . پایز گریب . بوگون - صباح قیش اپینی آلا جاق . بیزیم
نه یئمیه چوریمیز ، نده گئمیه پالتاریمیز وار . منه بئله گلیرکه ، بیزبوندان
صونرا کند ده دولانا بیلیمه جمیک . گورورسن که ، نه اوزوموزده وارنده کی
اوزگه لرده . هئج اولماسا آلیب کئچینک . بیرده بوجور نامرد آداما رعیت
اولماقدانسا ، باش گوتوروب بوردان اوزا قلاشماق یاخشیدیر . دئدی کده ،

لاله‌نین وجودینی گیزلی بیر قورخو بورود و .

— دئیرسن بوردان اوزاقلاشاق ؟ ! دئییب، غم اویناغینا د و نموش

گوزلرینی ارینه زیللدی .

— بلی ! گرهك بوردان اوزاقلاشاق . دئییه ، قدرت وئردیگی جوابی

سانکه ، لاله ائشیتدی . گوزلری اوطاغین بوشلوغوندا ، بیر نقطهده

دایاندی . اوزونوغم — کدر ، چیسگین ، دومان داغی بوروین کیمی ،

بورود و . آیریلیق ، غربت دهشتلی بیر اوچروم کیمی ، گوزونون اونونده

جانلاندی . ائله بیلکی ، اونو ایندیجه کامینا آلاجاغیدی . قدرتین گوزلری

هلهده لاله‌نین گوزلرینده ایدی . او ، اوز دوتدوغو تصمیمین لالمیه نجه تاتیر

باغیشلادیغینی اوخوماق ایسته‌یردی . او ، یاخشی آنلایردی که ، لاله‌نی

اوز آتا — آناسیندان آیرماق ، ائل — اوباسیندان اوزاقلاشدیرماق ، سود

امر کوه‌نی اوز آناسیندان آیرماق قدر چتین و دوزولمزدير . آنجاق ، نه

ائده بیلردی ؟ بو حیاتی جبری ایدی . بیرده ، بوتك قدرتله ، لاله‌نین

باشیندا دگیل ایدی . فتودال شاللاغی اولکه‌میزده حرکت‌ه گلن گوندن ،

کند لنین اوزو گولمیب . حاکملرین حکمو ، گوجلورین تجاوزی ، اربابلارین

ظلموندن جانا د و نموش ، بعضا ده ، بیر پارچا چورهك اوچون اوز ائل —

اوباسیندان ، وطنیندن باش گوتوروب دیار به دیار دوشن ، آتا — آنا ،

سئوگیلم ! دئییه ، غربت ائللرده حسرتله جان وئره‌نلر آزمی اولموش ؟ !

گوزو یولدا ، اوغول حسرتیله آغلاماقدان کور اولان آتا — آنالار ، وصال

امیدیه ، ایللر بویو اوتوروب انتظارلا باش آغاردان قیز و گلینلرین فاجعه.

لی خاطرهلری هلهده اونو دولما میشدیر .

الوداع

غرب طرفدن اسن حزین یئل آغاجلارداکی سارالمیش یارپاقلاری ،

اوزلره توکولموش قاراتئللری اوخشایردی . قارا بولودلار حرکتک گلرهک ، گو-
نهشین قارشیسینی دوتماغا جان آتیردی . چوللر ، داغلار ، دره‌لر ، باغلا-
ردان بئله ، داریخدیریجی پایز قوخوسو گلیردی . قدرت اوزعائله سیله
سفر بوخچاسینی دیونله میشدی . حیط ازدهاملا دولو ایدی . گوزلرده
یاش ، اوزلرده کدر ، اوره کلرده آتش آلولانیردی . آنا ، تلقین اولونموش
کیمی ، مات — مات قیزینا باخیر ، آغلماق ایستیر ، لکن هیجانینین شد-
تیندن ، گوزیاشی قوروموش ، آغلایا بیلیردی . او ، آغلما سادا ، کیرپسک
چالمادان ، گاه قیزینا گاهدا نوله رینه باخیب ، ”جان ، بالالاریم ! . . .“
دئییب ، الینی سینه سینه چالیر ، کدرله دولو باخیشلاریندان ، نه قدر روحی
عذاب چکدیگینی آیدین آنلاماق اولوردو . آیریلیق دردی آنانی بوغوردو .
اختیارینی الیندن آلمیشدی . صون دفعه اولاراق ، لاله‌نی باغرینا باسدی
— منیم لالم ! . . . دئییب ، قوروموش دوداقلارینی قیزینین اوزونه
یاپیشدیردی . آرتیق طاقتی اولمادیغیندان ، اورداجا لالهدن آیریلدی .
یولا سالماق اوچون توپلانمیش ائل — اوبا ، قوهوم ، قارداش کندیس-
کنارینا کیمی گلدیلر . آیریلیق دقیقه سی ایدی .

— آلاها تابشیردیم !

— اوغورلار اولسون !

— یاخشی یول !

— ساغلیقلا !

— الوداع ! دئییه ، آیریلدیلار .

مسافرلریمیزین یولو تبریزه ایدی . یول اوزونو قدرتین ائله جهده
لاله‌نین خیالیندا ، اونلاری گوزلهمین یئنی حیات بیر بهارا اوخشاییب ،
ایلیق یاز گونه‌شی کیمی ، جانلارینی قیزدیریردی . امید و آرزولارین-
اوخشایردی . بعضا ”ده ، انتها سیز ، قیشلی — بورانلی چوله ، بیابان-

دونوب، اونلاری تیتره دیردی . مارال ایسه ، تزه قاناد آچمیش قوشجوغاز
کیمی - داغ، دره لره ، باشلارینین اوزرینده ن اوچوشان آزاد قوشلار اتماشا
اندیر . یورولمادان آد دیملایردی . هارا گتسه ده آتا - آناسی یانیندا
ایدی . غمی یوخ ایدی .

گون باتماغا آزالیردی . قدرت اوز عائله سی ایله ازگین ، یورغون
بیر حالدا ، گلیب شهره چاتدی لار . لاله نین قارداشی حسین اوز اولقلاری
ایله اونلارین ، اسائیه لرینی گتیرمیشدی .

قیطلیق بیرجه قدرت گیلین کندینه دوشمه میشدی . بو بلا بوتون
آذربایجان کند لرینی دوشموشدو . هر طرفدن دسته - دسته کند لری
عائله لری شهرلره پناه گتیریردی . بونا گورده ، قدرتین عائله سی نین سینیق
قوشون کیمی . شهرده گورنمه سی ، هئج کسین نظردیقتینی اوزونه جلب
اتمدی . اوشاقلار یورغون اولدوقلاریندا او ، چوخ گرمی یئرسیز گوروب ،
قاری کوریوسونون یاخینلیغیندا اولان بیر خرابه لیکده یئریمیر اولدو . اوز
فکرینده بئله ووروشدوردو . "هوالار هله چوخ سوپومایب . اوزومه اییش
تاپانا کیمی بوردا جا گئچینه ریک . ایش تاپیب ، مشغول اولاندان صوردا ،
بیر یئر تاپیب کوچرم . " آیری جور فکر ائده ده بيلمزایدی . اوز جیبینه
باخیب ، دانیشیردی .

قدرت کندی بنده چیلیک حیاتیندا یاخا قورتاردیغی اوچون ،
اوزونو یونگول حس ائدیردی . سانکه ، داشیدیغی آغیر یوکون آلتیندا ن
یئنیجه قورتاریب ، راحت نفس آلیردی . گله جکده لالهیه خوش گونلر
وعدی وئر - وئر باش وئر آتیب ، یاتدی لار او گونون سحری حسین
خدا حافظله شیب . اوز اولقلاریله کنده قایتدی .

ئولكەنن بىر قىلىق بىر ۋاقتى ايدى . خان — خانلىق دېدە مەلۇمى كەندىلى
خىراپە زارلىغا دۈندۈردىكى كىمى ، استعمار سىياسەتلىرى نەتىجەسىندە دە
شەھەرلەر چىخىلماز ۋەقەلەر — اۈزە گەلىشىدى . ايشىسىزلىك يۈكسۈلۈك
بىر آسمان بىلەسى كىمى ، اۈلكەنى بۇرۇمۇشۇدۇ .

قەدەرت ھەرگۈن سىر تەزەدەن دۈرۈپ ايش دالەنجا گەلىرىدى . ايش
عۈزىنە ، ھەردەنگە دە ، اۈزۈكىمى ، كەندۈردەن آخىر گەلىش ۋە كارخانىلاردەن
ايشىيە تۈكۈلمۈش يۈزلىرىگەلى قۈيۈنۈدە اقالەش ايشىسىزلىرلە اۈز — اۈزە گەلىرىدى .
ھەردە بىرگۈنە مەزە ، كىچىك ايشلىرىگەلىنە دۈشۈر ، آز — چۈچەلىرىدى . بىر
گۈن قەدەرسى خىيالىنىن بىلىندە ، اۈچ يۈل آيرىمىندە دالەنمىشىدى . گۈن
ياۋاش — ياۋاش ، گۈن اۈرتە يەرنە ياخىنلاشەردى . ايشەن خەبەر اولماد —
يەنىندەن ، مەيۈس گۈرۈنۈردە . سەنكە ، اۋشاقلارنىن يەنىنا الى بىۈش
قەيتەمەگە اۋتەنەردى . گۈزۈ يۈل چەن آدام كىمى ، بىر نەقە يە باخىب ،
دۈرۈردە . بۈيۈندە اۈز قەرشىسىندە بىر قەرتلى دالەن يەنىنى ھەس ائەندى .
بۈيۈرتلى اۈنۈن اۈزۈنە باخىب گۈلۈمەسە يەردى . قەدەرتىن فەكرى دالەننىق
اۈلدەغۈندەن ، قەباغەندەكىنى بىر اۋتەرگى سەنەر ، اۈزۈندە باخەمەردى .

— قەدەرت دالەنە اۋالان سەس اۈنۈ سەلەكەلەدى . دالەش ! بىس نە
دۈنمۈسەن ؟ نە خەبەرى ؟ دەيدەكە ، قەدەرتىن گۈزلىرىندە سەۋىنەچ
قەيغىلەيمەلەرى رەقەسە گەلىدى .

— امەيد ! . . . دالەنە اۈنۈلە قۈچاقلاشەپ — اۋپۇشەدۈلەر . امەيد
آلتى آي بۈندەن قەباق زەندەندەن بۈرەخەلمەش ايدى . قەدەرتە رەسەت
گەلەيگەندەن چۈچە شاد گۈرۈنۈردە . اۈ ، قەدەرتى ياخەن بىر قەھۋە خانەيىنە
چەكىدى . بىر كۈنچە اۈتۈرۈپ ياۋاش — ياۋاش سەبەت ائەتەگە باشلەدىلەر .
قەھۋە چەكىچەك ايسەتكەنلەردە ايكى دانە رەنگى چەي گەتەرىپ اۈنلەپەن

قاباغينا قويدو .

زنداند اقدرت ، اميددن محبت و صداقت گورد ويوندن ، اورهك سوزلرينى اونا آچميش ، بوتون باشينا گلنلرى اونا سويله ميشدى . اينديده ، زنداندان صونرا كنده قايتديغينى ، قحتليكدن و اوشاقلارى گسوتوروب تبريزه گلد يگندن اونا دانيشدى . او ، بير نفر تاپيب درديني سويلديگينه گوره ، اوزونده بير يونگوللوك حس ائتدى . قدرتين حالى اميدى چوخ متاثر ائتدى . او ، ايشسيز ، دورت باش عائله نى دولانديرماغين نه قدر چتين اولدوغونو ياخشى بيليردى . قدرته اميد وارليق وئريب ، اينسى جيبينه سالدى . بير آرزول چيخاديب اونون اووجونا باسدى . قدرت پولو آلاق ايسته ميردى . اميد اصرارلا پولو اونا وئردى .

— من بونو سنه بورج وئريرم . ايشه گيرندن صونرا ، قازانيب وئره رسن ، دئدى . هوا سرينده اولسا ، ايچرينين هواسى ياي بوركوسو كيمي ، قدرته آغير و بوغوجو گلدى . اوتانديغيندان ، آليندا تر دانه لرى گورونميه باشلادى . چايلاريني ايچيب ، قهوه خانادان چيخديلار . اميد ، قدرتي گتريب اوز ايشله ديگي يئري نشان وئردى . او ، بير د ميرچى كارگاهيندا ، جوشكارليق ايشينده ايشليردى .

— هر دن بير بورا ، منيم يانيما باش وور . من سنه ايش تاپماغا چاليشاجام . دئدى . اميد ين رفتار و وعده سى قدرته بويوك داياق اولدو . اوره گيني ايشيقلانديردى . اميد دن آيريلاراق ، اوز اوشاقلارينين يانينا گلدى . آنجاق ، هاردا يئر به يئر اولدوغونو دوستوندا ن گيزلتميشدى . خرابه ده ياشاديغيني دئمك عارينا گل ميشدى . اميد وئردىگي پولو سول اينده ، جيبينين ايچينده برك — برك سيخيب ، ساخلايردى . آچيب باخماغا دا اورمى گل ميردى .

تئز قايتديغيندان ، لاله ده بير نگرانليق دويولوردو . آنجاق ،

ارینین قیریشیقلا رینی آچیق گورد و یوندن بیر سوز دئدی . قدرت پولس —
چیخادیب سایدی . اللی تومن ایدی . او ، لالهیه ،

— دنیا خالی دگیل ، یاخشی آداملاردا وار . دئدی . صونرا ،
امیدله زنداندا نجه تانیش اولدوغونو و بوگونکی گوروشونو ، ایش تاپاجا —
غینا سوز وئردی گینی . بیر — بیر لالهیه سویلدی .

ایکی گون صونرا ، قدرت گزه — گزه امیدین یانینا گلدی . او ، ایشه
مشغول ایدی . قایریلمیش د میر قاپینین پارچالارینی اوکسزن ایله بیر —
بیرینه یاپیشدیریردی . گوزلرینی برق ایشغی اینجیتمه سین دئییه ، اوزونه
د میر ماسقا وورموشدو . الینده کی ایشه او قدر مشغول ایدی که ، قدرتین
بیاقدان بری ، اونون باشی اوزرینده دایانیب ، گوردویو ایشه تماشا —
ائتدیگینه متوجه دگیل ایدی . نهایت ، الینده کی ایشی قورتاردی . آیا ق
اوسته دوروب ، ماسقانی اوزوندن گوتوردو کده ، قدرتی گوردو .

— او . . . سلام ، قدرت ! نه یاخشی که گلدین . دئییه ، اونونلا
ال وئردی . د میردن دوزلدیلیمیش بیر صندلی گتیریب ، اونو اوتورتدو .
اوزوده یانینی دزگاهین کنارینا قویوب ، اوتوردو . کارگاهدا امیددن باشقا
بیر نچه نفرده ایشلمیردی . خاریلتی — گورولتودان آغیز دئییهنی قـولـاق
ایشیتیمیردی . امید ، — بیر تجارتخانادا سنه ایش تاپمیشام . ایش سنه
لایق اولماسادا ، هله لیکده . . . دئدی کده ، قدرت سئوینجیندن آز قالدی
قاناد آچسین .

— نه دانی شیرسان ؟ پیس — یاخشی ندیر ؟ منه ایش اولسون .
چوره ک چیخسین . دئییه ، امیدین سوزونو کسدی . امید تاپدیغی ایش ،
بیر تجارتخانادا حامللیق ایدی . او ، یوکلرین آجیلیب — باغلانماغینا کومک
ائده جک ، مشتریلر آلدیغی شئیلری ایستدیکلری یئره آپاریب مزد آلاجا —
غیدی . بویلطیکله ، امید قدرتی اوزو ایله آپاریب شرکتین مدیرینه تانیتدیردی .

همین گوندن قدرت تجارت خانادا ایشله مہمیه باشلادی . قولدان گوجلو ، نزاکتلی و اوزو یولا اولدوغوندا ، چوخ تئز ، هامینین محبتینی قازانا بیلدی . فکری بیر آز راحتلندی . اونو اینجیدن بورجو ایدی . بورجلولوغا عادت ائتمه دیگیندن ، اوزونه آغیر بیر یوک بیلیردی . چیگنیندن آتماغا چالیشیردی . ایشی دوتدوغوندا ، آز بیر مدته ، امیدین پولونو دوزلدیب وئردی .

پایزین صون آبی ایدی . هاوالا رگتدیکجه سویوقلاشماقدایدی . ایندی ، قدرتین قارشیسیندا دوران ائو مسئله سی ایدی . او ، بو باره ده امیدله دانیشمیشدی . صباح با هم ائو مسئله سینده حل ائده جک ایدیلر . چهارشنبه گونو ایدی . هوا دوتولموش ، یئل شدتله اسیردن . آخشام طرفی مغازه ساتیجیلاریندا بیر قدرتی سسلدی . تزه جعبه ده ، ساتیلیمیش بویوک بیر رادیونو اونا نشان وئریب ، — بو خانملا گئده جکسن . دئدی . خانم دئدیگی اوندورت یاشیندا ، قارا بنیز ، بیر کندلی قیزی ایدی . گئیم و رفتاریندا ان کلفت اولدوغو گورونوردو . قدرت جعبه نی دالیندا آلیب ، یولا دوشدو . بازار شلوق ایدی . بیر — بیرینه توخونا — توخونا او طرف ، بو طرفه حرکتده اولان لاردان اوزونو قورویا — قورویا ، قیزی — دالینجا ، داش مغازه لره طرف یوللانندی . نهایت ، قیز بیر یئرده دایانیب ، قاپینی دؤیدو . چوخ چکمدی که ، دروازه آچیلدی . نوکر قاجیب ، خانیم خبر وئردی . قیز قاباقدا ، قدرته اونون دالینجا گئیش بیر حیطمه گیردی لر . حیطده کی آغا جلارین ، جرگه ایله دوزولموش قیزیل گل کوللا رنین ، خزان وورموش اولسادا ، بهاردا ، یایدا حیطه وئردیگی صفا و گوزللیگی نظرده جانلاندیرماق چتین دگیل ایدی . حیطین ایکی طرفینده ده ، صف چکیب دوزولموش شام آغا جلاری اوز اطلاس دونا لریله جلوه نمکده ایدیلر . ظریف کاشیلارلا دوزه لیمیش حووزون اورتاسیندا فواره لر ،

کناریندا صنعتکارلیقلا دوزه‌لیمیش مجسمه‌لر جانلانماقدا ایدی .
 خانم ایوانا ، آلدیغی رادیوگرامین استقبالینا چیخمیشدی . اولدوقجا
 شاد گورونوردو . گوزلرینین ایچینه کیمی گولوردو . یاشی قیرخدا ن
 کئچمیش اولسادا ، هله اوز گوزللیگینی ایتیرمه‌میشدی . حاللی — دوللو
 بیر خانم ایدی . او ، رادیوگرامی یوخاری اوطاغا چیخارتماقلا رینیی
 تابشیریب ، نازلانا — نازلانا ارینین دالینجا ، اونو تماشا یا چاغیرماق
 اوچون یان اوطاغا کئچدی . قدرت یوکونو احتیاطلا قالدیریب ، ایکنجی
 طبقه ده ، گئیش بیر سالوندا یئرله قویدو . صونرا چکیلیب قاپینین آغزیندا
 دایاناراق ، دوشه‌یه سالینمیش قیمتلی فرشله ، میزلین اوزرینده ائله —
 جهده ، شقابلارا دوزولموش عنتیق شئیلره دیوارلازدان آسیلمیش نفیس
 تابلولارا تماشا ائتمگه باشلادی . او ، غمرونده بئله طمطراقلی ائله
 گورمه‌میشدی . باشی تماشا یا ائله قیزیشمیشدی که ، آغا ایله خانیمین
 صنعی گولوشلرله ،

— سن آلدیغین شئی کی پیس اولماز .

— باخ ، صونرا تعریفله . دئییه ، ایچری گیردیکلرینی بئله حس
 ائتمه‌میشدی . چنگیزخان آفرانه سسله ،

— اوغلان ! نه دورموسان ؟ بونون آغزینی آچسانا ! دئدیکه ،
 قدرت دیکسینمیش بیر حالدا ، سه طرف دوندو . بوسس اونا تانیس
 ایدی . بوسه‌سی او ، یوخودا ادا ائشیتسه قورخویا دوشر ، تیتیردی .
 چنگیزخانی قارشیسیندا گوردو . بو تصادف اونون اوچون گوزله‌نیلمزایدی .
 حیرت ایچریسینده دونوب قالدی . بو اعتناسیزلیغی گورن ارباب اونا طرف
 دوندو . گوزلری قدرته ساتاشاندا ، آچیلماقدا اولان آغزی آیریق قالدی .
 تعجبله ،

— سن هله ده ساغسان ؟ !

— بلی آغا !

— سن بوردا نه ائدیرسن ؟

— جعبه‌نی گتیرمیشم . ارباب استهزالی بیر تبسمله ، قالین واتلی

دود اقلارینی قاجیرتدی .

— هم حماللیق ائدیرسن ؟

— ایش عار دگیل . بنده چیلیکدن یاخشیدیر .

— بنده چیلیکدن یاخشیدیر ؟ کندی داغیتدین که ، بنده چیلیکدن

قورتاراسان ائله‌می ؟

— کند داغیدان اولسایدیم . منیمده جاه جلالیم اولاردی .

— گورونور که ، هله ده بورنون یاخشی اووولمایب .

— زندگانلیغیمی الیمدن آلدین . زندان کونجلیپنده یاتیرتدین .

چوللره سالیب حمالدا ائتدین . بوندان آرتیق نه ائتمک ایستمیردیسن ؟

قد رتین وئردیگی دیک جوابلار چنگیزخانا گولله کیمی دگیردی . خانیمین

یانیندا اونونلا بئله گوبود ، دانغا — دانغا دانیشماغی ، اونو تحقیق

ائتمک دئتمک ایدی . اودا ، کیم ؟ بیر رعیت . حرصیندن دود اقلارینی

گمیریردی . اگر گوجو چاتدیغینا اینانسا ، سیلله ، یومروق و تپیک آلتیندا

ازهر ، جانینی آلاردی . اما ، جرئت ائتمیردی . دئیرلر : ” گوز نده

قورخار ، گورد ویوندن ” خانم ، نوکر و کلفت بونلارین طعنه‌لی ، آتماجا

سوزلریندهن بیر شئی آنلاما دیقلاریندان ، مات — مات باخیر ، حمالین

جرئت و بوزلوقونا تعجب ائدیردیلر .

— گئده بیلرسن .

— مزد و مو گوزلمیرم .

— گئت حیطده گوزله ، گتیره‌لر . دئدیکه ، قدرت داهادا پانمادی .

قاپیدان چیخیب ، پیلله‌لردن آشاقی دوشدو .

چنگیزخانین بئیننده قارا بیر فکر جولانا گلدی . تئز بارماغینداکی
اوزویونو چیخاردیب ، نوکره وئردی . نه ایسه اونا آنلاتدی . قدرت بـ
تصادفدن ناراحت ، کوسگون بیر حال آلمیشدی . ایتی آدیملار ایله ،
دالینا باخمادان حیطدن چیخدی . نوکر دالینجا یوگوروب ،
— حمال ، آی حمال ! دئییه اونو سسلدی . قدرت آیاق ساخلادی .
نوکر یئتیشیب الیندهکی بیر تومنی اونا اوزاتدی .

— بس نیه قاجیرسان ؟ پولووو آل . دئییب ، سورتونه — سورتونه
اونونلا کوچه باشینا کیمی گئتدی . بیردن ، — آزدان ، آزدان ! ... دئییه ،
باغیریب ، قدرتی برك — برك قوجاقلادی . اونون بوحرکتیندن قـ
آجیقلانندی . سیلکه لنیب ، نوکری اوزوندن کنارا آتدی . بونلارین سه سینه
پلیس اوزونو یئتیردی .

— نه وار ، نه اولوب ؟ نه خبردیر ؟ دئییه ، سوروشدوقدا ، نوکر
قدرتی نشان وئره رک ،

— اوغرو دور ، اوغرو ! دوتون بونو ! دئدی . پلیس مسئله نی
آیدینلاشدیرماق اوچون ، قدرتی گئری قایتاردی . بو بهتان قدرتی
گیجلتمیشدی . حیطه گیرنده چنگیزخان اونلارین قاباغینا چیخدی .
— گده ، اوتانماز ، سن حمالسان ، یوخسا اوغرو ؟ اوزویو هـ
آپایرسان ؟

— ارباب ! بونه سوزدور ، نه قره دیر منه یاخیرسان ؟ مگرمن اوغرو یام؟
— ایندی معلوم اولار . دئییب ، پولیسه دوندو . بونون جیب لرنی
آختارین . پلیس احتراملا ،

— چشم ، قربان ! دئییب ، قدرتی آختارماغا باشلادی . قـ
رنگ وئریب ، رنگ آلیردی . اوزوندن آرخاین اولدوغو اوچون ، مقاومـ
گوسترمیردی . پلیس اونون یان جیبیندن بیر آلماس اوزوک چیخاتدی .

اگری — اگری اونون اوزونه باخدی .

— اوغرو دگیلسن ، بس بوندیر ؟ ارباب یالان دانیشار ؟ قدرت

جیبیندن چیخار یلمیش اوزویو گورنده ، گوزلری بویودو .

— آلاه شاهید دیر ، منیم روحوموندا بوندان خبری یوخدور ! اونو

قصدا " منیم جیبیمه سالیبلار .

— جیب کسنلر هامیسی ائله سنین کیمی دئیرلر . دئییه ، جواب

وئردیکده ، قدرت اوزوندن دفاع ائتمگی یئرسیز گوردو . پلیس اوزویو اونون

جیبیندن چیخار تمشدی . بوساده لیکله تلمیه دوشدویوندن ، اوزونون —

اوزوندن آجیغی گلدی . بیر آندا خرابه لیک ، لاله و اوشاقلار گوزونون

اونوندن کئچدی . یازیقلیق توزو اوزونه چوکیدو . سسینده بیر یالواریش ،

— ارباب ! اولان اولوب ، کئچن — کئچیب . هر نه اولوب منه اولوب .

من که سنه بیر یمانلیق ائتمه میشم . منی زندانا گوندرسن ، اوشاقلاریم

شهرده باشسیز قالار . آجلیقدان ، سویوقدان قیریلارلار . انصاف ائت ،

آماندیر ! دئییه ، یالوارماغا باشلادی . ارباب اعتناسیز بیر حالدا ،

— ایکی ایت کوچویو اسکیگ اولماغینان ، دنیا داغیلماز . دئدی .

بو جواب ائله بیل ایلدیریم ایدی ، قدرتین باشیندان شاخدی . اورمیسی

اودلانندی .

— پس فترت ، وجدانسیز ! دئییب اونا د و غرو ایره لیلیمک ایستدیکده ،

پلیس ایله نوکر اونو دوتوب ، چکه — چکه کلانتیرییه آپاردیلار .

لاله نین دردی

گئجه اوز قارا چادرینی قورموشدو . یئنیجه توختامیش کولک ، گوگ

اوزونو دوشموش قالین بولود یغینلارینی داغیتیمیش ایدی . اوز دسته سیندن

آیری دوشموش دورنالار کیمی ، اوچوشان سئیره ک بولودلار ساووشدوقجا ،

آرالا ریندان اولدوزلار پاریلد! شیردی . خرابه لیکده اوجالان بايقوش
 سسی، آرا بیر اولماقدان اولان بیر آوارا ایتین سسینه قاریشاراق لپهلنه —
 لپهلنه شهرین قارانیلیغیندا بوغولوردو . خرابه لیگین قوینوندا ، بوستان
 چارداخلارینا بنزهر ، قورولموش کومادا یانان لامپا ایشیقی ، گوزلرینی
 قارانیلیغین دینلیکلریندن آیرمایان لاله نین دوتغون اوزونو ایشیقلا ند —
 یرمیشدی . مارال ، اونون گوزلرینده دالغالانان اضطراب و نگرانلیغی
 سئیر ائدیر ، عیوضده ،

— من آجام ! دئییه — دئییه یوخویا گئتمیشدی . دیوارین دیبینده
 قورولموش اوجاغین اوستونده کیچیک بیر قازان چا گورونوردو . بو ، لاله نین
 شام اوچون پییدن دوزلتدیگی سوغانچا شورباسی ایدی . قازانچانی —
 آلتی کئچمیش ، اوزوده قایناردان دوشموشدو . اونلار قدرتی گوزلمیرد —
 یلرکی ، قدرت چوره ک گتیرسین ، بیرلیکده شاملارینی یئسینلر . آنجاق
 ندنسه ، قدرتن خبر یوخ ایدی . وقت کئچدیکجه ، لاله نین نگرانلیغی
 آرتیزدی . بیر سس ائشیدن کیمی ، یئرینده ن سیجریاب باخیر ، ضعیف
 بیر فریادلا — یوخ ، گلمدی ! دئییه ، مایوس بیر حالدا اوتوروب ، اونون
 همیشه گلدیگی یولا طرف باخیردی . اونون نگران اولماغا حقیده وارایدی .
 چونکه قدرت همیشه ایشدن چیخان کیمی ، ایشیق گوزلوانوه قایداری چوخ چکمدی
 که ، مارالیدا اوتوردوغو یئرده جه یوخو آپاردی . بوینو آغیرلیق ائ — ده رک ،
 چیگنینه دوشدو . وقت کئچدیکجه مبهم بیر قورخو لاله نین وجودینی بورویور ،
 اورمینده بیر وحشت دغروردو . دوروب یاتاق یئرلرینی دوزلتدی . اوشا —
 قلاری اوز یئرلرینه اوزاتدی . اوستلرینی باسیریب ، گونولسوز بیر حالدا اوز
 یئرینه اوزاندی . یورغان ، دوشگی بیر تیکانلیغا دونموش ، سانکه ، آتلی
 قاریشقالار بدنینه دارانیب اونو سانجیردی . میغ میغالا راؤز ویزیلتیلار یله
 اونو قوخویا سالیب ، یوخوسونو الیندن آیردیلار . فکرلشدیکجه هیجانینین

شدتی آرتیردی . هردنده ، بوگون ائو آختارماغا گئده جك ایدیلز بلکده
 ائله اونا گوره یوبانیب . دئییه ، اوزونه توخداقلیق وئریردی . آنجاق، گنجه
 یاریدان کئچدی . قدرت گلمدی . لاله‌نین قولاغی سسده ، گوزلری انتظا-
 ردا قالدی . خیالیندان کئچن قارا فکرلر صف چکیب وارلیغینی چیگنمیردی .
 اورهك چیرپینتییسی صون درهمیه چاتمیشدی . دقیقه‌لر — ایله دونموشدو .
 گجه‌نین عمرو اونا سونسوز گورونوردو .

خوروزلارین ایلک بانى سحر مزده چیسى کیمی ، اونون اوره‌گینى
 بیر آرایشقلاندیردی . یونلری ائشیه چیخمیش یورغانینی باشینا چکیب ،
 گوزلرینی برک — برک یومدو . سانکه ، بونولا اوزونو ، اونا هجوم ائتمکده
 اولان خیال سئلیندن قورتارماق ، یوخویا گئدیب هر شئی اونوتماق
 ایستمیردی .

لاله ، طوفانا دوتولموش بیر گمیچی کیمی ، اوزون پایز گجه‌سینی
 اضطراب ، هیجان ایچریسینده ، بلکهده قیزدیرماسی صون دره جمیه
 قالخمیش بیر مریض حالیندا کئچیرتدی . نهایت ، دان یئری سوکولدو .
 او ، هله‌ده آیق ایدی . گوزلری یومولو ، خیال دریاسیندا اوزوردو . بیردن
 اوشاقلار آج یاتدیغی یادینا دوشدو . شوربا قازانچاسی هله‌ده اوجاغین
 اوستونده ایدی . دوروب اوجاغی یاندیردی . سفره‌نی آچیپ ، دونندن
 قالمیش قورو چورهك قیرینتیلارینی دوغرایب کاسایا توکدو . گون چیخمیش ،
 شوربا قازانچاسی تزه جه قاینارا دوشموشدو که ، مارال یوخودان آیلدی .
 گوزلرینی اوووشدوروب ، بیر شئی ایتیرمیش کیمی یان — یوره‌سینه باخدی .
 آتاسینین یئرینی بوش گوردوکه ، ناراحت بیر حالدا آناسینا دوندو .

— آناجان ! آغام گلمدی ؟ دئییه ، سوال وئردی . لاله ائشیتسه‌د،
 دوتولدوغوندان ، قیزنین سوالینا جواب وئره بیلمدی . عیوضین حوصله‌سیز ،
 — ماما ! . . . دئییه ، آغلاماغا اوخشار سسی اوجالدی . لاله ،

— جان ! دئيرك — اوزونو اونا يئتيردى . كورپه سيني قوجاغينا —
 آلاق ، نوازشله ال اوزونو يودو . مارال هر شئي آنلايردى . آج اولسادا
 اوزونه گتيرمير ، آناسينين دردينه شريك اولماغا چاليشيردى . آنجاق ،
 عيوض " آجام ! " دئيه ، آياغيني يئره دويوب ، يئمك ايستميردى . لاله ،
 — قربان اولارام ! بو ساعت . دئيپ ، قازانچانى اوجاغين لوستوندن
 گوتوردو . شوربانين سويونو ، دوغراميش اولدوغو چورهك قيرينتيلارينين
 اوستونه توكرهك ، كاسانى اوشاقلارين قاباغينا قويدو . اوزو ايسه ، يانلاريندا
 ديزلرينى قوجاقلايپ ، اوتوردو . اونلارين اشتها ايله يئمكلرينه
 تماشا ائتميه باشلادى . مارال آناسينين يئمديگينه متوجه اولدو . قاشيغى
 يئره قويوب ، معنالى بير باخيشلا آناسينين اوزونه باخماغا باشلادى . لاله
 تعجبيله ،

— نيه يئميرسن ، ماراليم ؟ ! دئيه ، سوروشدوقدا ، قيز كوسگون بير
 حال آلاق ،

— بس ، سن نيه يئميرسن ؟ آج دگيلسن ؟ ! سن يئمەسن ، منده
 يئميه جگم . دئدى . قيزينين قايغيسى آنا اورمىنى يومشالتدى . يياز
 بولودو كيمي دولموش گوزلرينين ياشيني گيزلتمك اوچون ، قاشيق بهانهسى
 ايله آياغا دوردو .

— سيز يئين ، منده گليرم . دئيپ ، اوزونو كنارا چكدى . چرقتينين
 اوجو ايله گوزلرينى قورولايب ، اوشاقلارينين يانينا دوندو . آشين دورولوغو ،
 دهنين يوخلوندان ايسه ، شوربانين دورولوغودا چورمين يوخلوغوندا ن
 ايدى . صبهانهنى يئيپ ، قابلارى يودوقدان صورنا ، لاله چادراسينى
 باشينا اورتدو .

— من قايدانا كيمي قارداشين گوزله . بورداجا اوپناين . دئيپ ،
 چرقتينين اوجونو آچدى . بير بئش قرانليق گوتوروب مارالا وئىردى .

— آجساز، چورهك آلا رسان . دئديكده ، مارال هيجانلا ،

— سن هارا گنديرسن ؟ !

— آتانيں دالينجا . آخى . گورهك هاردا قالدى . دئيىب ، ساغ
اليله قيزينيں پوزغون تئللرينى سيغاللادى . اوزوندن اوپوب، يولادوشدو
لاله ، قدرتين ايشلديگى يئرى تانييردى . او ، تجارتخانه نيىن
قاباغينا چاتاندا ، دكانلار آچيلميشدى . هر كس اوز ايشينه مشغول ايدي
او ، سيخيلا — سيخيلا بير — ايكي نفر دن قدرتى سوزوشدو . آنجاق ،
دوزگون جواب وئرهن اولمادى . نهايت ، بير ساتيجيا مراجعت ائتدى .

— آغا ! من قدرتين عيالييام . دئديكده ، ساتيجى دقتله اونبو

گوزدن كنجيرتدى .

— نه بويورورسوز ، خانم ؟ !

— آخى ، قدرت دونن ائودن چيخديغيدير . گئجه ده ائـوـه
قايتمايب . دئديم گوروم باشينا نه بلا گليب . ساتيجى آغيز — بورنونو اگدى
— نه اولاجاق ؟ دونن شئى آپاردىغى ائودن اغورلوق ائديب .
دوتوب ساليبلار زندانا . دئديكده ، ائله بيل لاله نين باشيندان بير
قازان قاينار سوجالاديلار . شاشقين بير حالدا ،

— اغورلوق ائديب ؟ ! ائله بيل كه ، بو سوالى اوزو — اوزونـه
وئيردى . بيردن چيلغين بير حال آلدى . — يوخ ، يالاندير ! . . .
قدرت اغرو دگيل ، يالاندير ! دئيه ، ائله بركدن چيغيردى كه ، سهسى
بوتون تجارتخانايي دوشدو . هامى ، حتا يولدان اوتئلربئله ، دايانيب
حيرت ايچريسينده اونا باخماغا باشلاديلار . لاله وحشى مارال كيمنى ،
دورت بير طرفينه بويلاندى . تانيش بير قيافه تاپمادى كه ، اورمىنى اونا
آچسين . درد دن آزاليردى كه ، اورمى پارتلاسين . اميد سيز بير حالدا ،
هونگورتو ايله ، آغلایا — آغلایا اوردان چيخدى .

لاله‌نین تورا دوشمیی

معلوم اولوغو کیمی، ۱۳۲۷- نجی و ۱۳۲۸- نجی ایللرده باش وئرمیش قوراخلیق نتیجه‌سینده آن ریاچان کند لری قحطلیگه دچار اولموشدو. آجلیق، رحمسیز بیر جلاد کیمی، اوز کرنیسینی حرکت گتیریب، قاباغینا گلەنی اوت کیمی بیچیردی. بویله بیر شرایطده دایانیب باخماق، آداما اوزو - اوز کفنینی بیچمک کیمی ایدی. اجل کرنیسینین آغزیندا قورتارماق اوچون، باش گوتوروب قاچماق - اوزاقلاشماق لازیم ایدی. بونا گورده، ان اوزاق کند لردن بئله، شهرلره د و غرو بیر آخین باشلادی. متاسفانه، شهرلرده وضعیت یاخشی دگیل ایدی. اقتصاد ی بحران، ایشسیزلیک، گنجیه قارانلیغی کیمی شهرلره چوکموشدو. بونا گوره، چاغریلما میش قوناقلاردان پذیرالیق چتین ایدی. اوز زحمتلری ایله دنیانی بزمیب، دویوزدوران، الی قاپارلی، وقارلی انسانلار، کوچه‌لره داغیلیمیش، یئرسیز - یورتسوز، آج و چپلاق، - "آغالار، آجام!" دئییه، بیر تیکه چورهک اوچون، ال آچماغا مجبور اولموشدولار.

پایزین عمر و صونا چاتدیقجا، وقتسیز اولوم داهادا آرتیردی. هر گون سحر آچیلاندا، کوچه‌لرده پناه‌سیز انسان جسد لری گورونوردو. بو دوزلمز فاجعه دیلدن - دیله دوشدو. حکمدلارین - داقولاغینا چاتدی: "دیلمچی الیندن ترینمک اولمور" حیثیتیمیز لکه‌لنیر. "هر طرفدن اوجالان اعتراض سسلریندن وحشته دوشدولر. بویوک شهرلرده "ایستی خانالار دوزلدیلمه‌سی امری وئریلدی. مامور اولونموش پلیس دسته‌لری خیابانلارا دوشوب، کندلی عائله‌لرینی، آرواد، اوشاق، قوجا - جوان، هامیسینی بیر اسیر کیمی قاباقلارینا قاتیپ، "ایستی خانالارا هایلایردیلار. بو "ایستی خانالاردان بیریده تیریزده ایدی. پلیس دسته‌سی قاباغینا گلەنی قویون سوروسو کیمی، "ایستی خانایا سوروردو.

د اغلار د الداسيند ان اوينايب قالخان بوز بولود لار گونه شين
 قارشيسيني د وتموشد و . گویده قاريلدا اشاراق، دسته ايله اوچوشان قارغالاو
 قارلی - بورانلی بير گله جکدن خبر وئيرد يلر . لکن ، بو طوفان ، طالعی
 سونموش لاله نين قليبند . قوپان فیرتینانين دهشتی قدر گوجلود گیل
 ایدی . او ، تجارتخانادان یارالانمیش بیر آهو کیمی ، چیخدی . اوزونو
 اوشاقلارینین یانینا یئتیرمگه جان آتیردی . بیردن پلیس دسته سینه راست
 گلدی . او ، هر شئیدن خبر سیز ، قارا گونه آغلایرکن ، زندانسان
 قاچمیش بیر جانی کیمی ، اوزونو پلیس محاصره سینده گورد و بیر - بیرینین
 دالینجا ، باشیندان انن قضا یومروغو اونو گیجلمیشدی . ایتیلییه -
 ایتیلییه ، اونودا آپاردیقلاری کندلی عائله لرینه قاتدی لار . لاله بی -
 خطری د وید و . چیلغین بیر حالدا .

- من گتیرم ! . . . منی هارا آپاریر سیز ؟ ! دئییب ، آداملاری ،
 یارا - یارا دسته دن قاچماق ایستدی . آنجاق ، ال - قول آتماقلا
 دوشد و یو توردان قورتولماغی ممکن د گیل ایدی . مامورلار یالوارماغا
 اونلاری اوز دردیندن حالی ائتمگه چالیشدی . درد آنلایان ، دیل
 بیلن کیم ایدی ؟ . . . اونلار فقط ، اوز ماموریتلرینی یئرینه یئتیرمک ،
 کند لیلری " ایستی خانا " یا آپارماقدان باشقا آیری بیر شئی دوشونموردولر .
 مامورلارین سویوق قانلیلیغی و دیغوسوزلوقوندا لاله لاپ داریخدی .
 - آماندیر ، رحم ائدین ! بالالاریم قالدی ! . . . دئییه ، قوپاردیغی
 فریاد بئله ، دادینا چاتمادی .

یالغیز مارال

لاله قدرتین دالینجا گتدیکدن صونرا ، مارال عیوضین باشینی
 اوینا ماقلا قاریشدیرماغا چالیشیردی . آنجاق ، وقت کئچدیکجه کوریه نین

شيلتاقلينغى آرتير، مارال اوچون، دارىخد يىرىجى اولوردۇ. اوشاغىن
دوزومسوزلويۇ، اوبىرى طرفدە، لالەنن گىجىكمى مارالين اوزوندە دە
بىر نگرانلىق و قورخۇ دۇغورموشدۇ. عيوضى دالينا آلىب، يانلارنى باسا.
باسا، آناسى گەن طرفە چىخىر، گوزلرنى يولا تىكمەن يورولسۇب —
اوساناراق، اوزۇدە عيوضە قوشولور، زار — زار آغلایردى.

سەردن برى قارشىسىنا بولۇد قاتلارندەن پردە چكىلمىش گونش،
داغلارندە دالينا چكىلدەكجە، آجى يىل مارالين پوزغون تىللرنى اويناد —
اراق، آل ياناقلارنى داھادا بوزاردىردى. هوا ياواش — ياواش قارالير،
آرابىر ايتلرندە بوغونۇق سىلىرى ئاشىد يلىردى. مارال اميد سىز بىر حالدا،
خرابە دەندۇ. آغلاماقدەن اوزگەن دوشموش عيوضى بوخۇ آپاردى. تىلكە،
خرابەلىك، گىجەنن قارائلىغى و آتا — آنا نگرانلىغى، ال — الە وئرىب،
قودوز ايتكىمى، اونا دىش آغاردىردى. قورخۇ و ھىجانىنى آرتىرىردى.
ھەشئەندەن اوزونۇق قوروماق، مەھش خياللاردەن ياخا قورتارماق اوچون،
يئرنە گىرىپ يورغانىنى باشىنا چكىدى.

سەرىن سويۇغۇ اونۇ تىز اويادى. گوزلرنى آچان كىمى، آناسىنى
يئرنى يوخلادى. دوداقلارى بوزولدى. گوز ياشى ياناقلارنى ايسلاتدى.
— مەن نەئەدەم، آي آلاھ! دئە، اوز تانىسى ایلە درد — دىل
ئەتمە باشلادى. بو حالدا، عيوضىن زارىلىتىسى قولاغىنا دگدى. تىز
دورۇب اونا ياخىنلاشدى. نەنە، عيوضىن ياناقلارى قىزارمىشىدى. گوزلرنى
آچىپ،

— آنا! دئە، يئە يۇمدۇ. مارال اونۇ يئەندەن ياتد —
يغىنى گورۇب، چورەك فەرىنە دوشدۇ. دۇن آناسى وئردىكى بئش قرانىن
اىكى قرانىنا چورەك آلمىشىدى. اوچ قرانى ھەلە جىيەندە ایدى.
تىز دورۇب اوزونۇ چورەكچىيە يئەردى. چورەك آلىپ، سەرتلىق،

قاچا — قاچا اوزونو قارداشینیا یئتیردی . عیوض هله ده یاتیردی . اونون زارپلتیسی مارالین نگرانلیغینی آرتیردی . اونو سیلکه لمیب . اویاتماق ایستدی . عیوض آیق ایدی . آنجاق ، قیزدیرما اونو گوز آچماغا قویموردو . برك مریضله میشدی . قیزلاپ اوزونو ایتیردی . نه ائده جگینی بیلیمیردی . گاه دوروب یوللارا باخیر ، گاهدا کوریه نین باشی اوسته اوتوروب ، زار — زار آغلایردی . غربت ، کیمسه سیزلیک اوز چیرکین صفتینی اولدوغو کیمی ، نشان وئیریدی . بوتون گونو بویله لیکله کئچدی . ظواللی قیز پروانه کیمی ، عیوضین باشینا دولانیردی . آخشام اولدو . او ، عیوضین یانیندا اجا یوخویا گتدی . سحر اولموش ، گونش اوز سولغون شعاع لارینی هر یئره یایمیشدی . مارال یوخودان آیلیرکن ، سونوک بیر امید له ، یئنه آناسینین یئرینه باخدی . صونرا ، مایوس بیر حالدا عیوضه طرف دوندو . گوزلری اوشاغین هیوا کیمی سارالیمش رنگینه دوشدو کده ، جانیندا بیر گیزیلتی حس ائتدی . قورخا — قورخا اونا یاخینلاشدی .

— عیوض ، داداش جان ! دور ! دئییه ، اونو سیلکه لمیب اویاتماق ایستدی . هیهات ! . . . او غنچه سولموش ایدی . اوندا حیاتدان بیر اثر قالما میشدی .

— عیوض ! عیوض ! دور ، عیوض ! دئیرهك ، او قوروموش بدن — قوجا قلایب او پیمیه ، خزان وورموش اوزونو گناه سیز گوز یا شلاری ایله ایسلا — تماغا باشلادی .

اوزونو یالغیز گورن مارال ، دهاها تاب گتیرمیب ، آغلایا — آغلایا آناسی گتدیگی یولو دوتوب ، گتدی . اوردان اوزاقلاشدی .

ایستی خاننا

گلستان باغینین شمالیندا ، قورتارماق اوزره اولان دورت مرتبه لی

بویوک بنا ، آغزینا کیمی ، کندلی عائله‌لری ایله دولدورولموشدو . بئور
 " ایستی خانا " ایدی . د میر دروازه‌نین قاباغیندا ایکی نفر سلاقلی
 کئشیکچی دایانمیش ایدی . گئیش حیطین منظره‌سی ، اسیردسته‌لرینین
 دوشرگه‌سینی گوز اؤنوده جانلاندیریردی . کیشیلر اللری قوینوندا ، باش-
 باشا وئریپ ، دردله‌شیردیلر . " گوره جک گونلریمیز وارایمیش " دئیسه ،
 طالعین اونلار اوچون آچدیغی اویونو ، داها نهلر توخویاجاغینی دوشونور ،
 اؤز قارا گونلرینه آجییردی‌لار . آروادلار ، گلینلریودوقلاری کهنه اوشاق
 اسگیلرینی سریر ، اوشاقلار قید سیز بیر حالدا اوینایردی‌لار . اوطاقلارین
 وضعینه گلدیکده ، دوزولمز ایدی . هر اوطاغا دورت - بئش عائله
 یئرلشدیریلیمیشدی . ایی - قوخدان باش گیجه‌لیردی . بیت ، قاریشقاکی
 قایناشیردی . هر طرفده مریضلرین زاریلتیسی ائشیدیلیردی . گونده
 بوردان نئچه - نئچه انسان جسدلری چیخاریلدیغیندان ، خلق آرا -
 سیندا بورا ، " ساللاه خانا " آدی وئریلمیشدی . آنجاق ، " ایستی خانا " ،
 " ساللاه خانا " دان داها آرتیق ، بیر زندانا اوخشایردی . چونکه ، بورا
 دوشنلر اؤز آزادلیقلارینی تماما " الدن وئرمیش اولوردولار . بیر محبوس
 کیمی ، هئچ کسین ائشییه چیخماغا حق یوخ ایدی .

بیزیم بختی دنوموش لاله‌نیده گتیریپ بو " ایستی خانا " یاسالدی‌لار .
 او ، اووچو تورونا دوشموش مارال کیمی ، اوزونو هر طرفه آتیر ،

- بالالاریم قالدی ! . . . دئییه ، فریاد قوپاریپ ، اسارتدن قور-
 تارماغا جان آتیردی . هر دفعه ، قاپیچیلارین تحقر ، بعضا " ده ، کوتکلرینه
 معروض قالیردی . بالاسینی ایتیرمیش آهو کیمی ، حیطده جولان ووروردو .
 اونون یادینا نه یئمک ، نده یاتماق دوشوردو . بوردا اولان قاریلار ، گلینلر
 اونون دوره‌سینی آلا راق ، مین دیل ایله اونا تسلی وئریپ ، اوووندورماق
 ایستیرکن ، مات - مات اونلارین اوزونه باخیر ، درد آنلایان گوروب ، بیر

آز توختایردی . اما بیردن ، یئنه خرابه لیک ، باشسیز قالمیش اوشاقلارینی
خاطرلایردی . ائله بیل که ، بالالارینین آغلاماق سسی قولاغینا گلیـر ،
یئریندن سیجریایب ، یئنه فریاد قوپارماغا باشلایردی . او ، بوتون گونو
آغلادیغی کیمی ، گئجه نین لال قوینوندا انا له سی ، مریضلرین زاریلتسینی
بوغوردو .

لاله ایکی گون — ایکی گئجه بو منوال ایله کئچیندی . مامورلار
اونون سوزلرینه قولاق آسیب ، دردینه قالماق عوضینه ، " ده لی " آدی
وئردیلر . دوتولدوغونون اوچونجو گونو ایدی . سحر ساعت دوققوزا یاخین
ایدی . یوخوسوزلوق ، آه و ناله دن اوزولموش ، ازگین بیر حالدا ، ایکنجی
طبقه ده ، بنانین گون چیخان طرفینده ، پنجره نین قاباغیندا اوتورروب ،
معلول — معلول ، ملی میداندا دوغرو باخیردی . نچه گوندن بری ال
دگمه میش ، پوزغون تئللری اوزونه داغیلیمیش ایدی . بنزی سولموش ، ایری
آلا گوزلری ، اوزونو کول اورتמוש کؤز کیمی ، سونوک گورونوردو . آنجاق ،
روحی یئنه ده بالالارینین باشی اوزرینده قاناد چالیردی . بیردن گوزلری
بویومگه ، یاواش — یاواش یئریندن قالمیغا باشلادی . دوتغون چهره —
سینده سئویج اوینادی .

— اودور ، اودور ! منیم قیزیمدیر ! مارال دیر ! . . . گلیر . باخ ،
بو طرفه گلیر . یانیم گلیر . دئییب ، دقتله اونا باخماغا باشلادی . بیرآندا
شادلیق چیزگیلری اوزوندن چکیلدی .

— گور نجمه ده پوزغوندور . آه ! . . . آغلایر . یوخ ، او ، دوندو
او طرفه ، دئییب ، گوجو گلدیکجه ،

— مارال ! . . . دئییه ، باغریب ، یئره سریلدی .

بویله لیکله ، خد متجیلر اونون ده لی اولدوغونو ثابت ائتدیلر .
آنجاق ، لاله یانیلمایردی . اوگوردیو اوز قیزی ایدی . مارال قارداشینین

اؤلوموندن وحشته دوشوب، آناسینین دالینجا . گلیب بورا چیخمیشدی
 او . آناسینین " مارال " " دئییه جیغیراندا ، سمینی ائشیدیب
 دایادی . آنجاق ، بوسس هاردان گلدیگینی و نیه کسیدگیگینی بیلمدی .
 یکیدن ، پهلوی حیایانینا دلف یوللادی .

امیدین تلاشی

قدرتله امید نههار وقتینه گوروش تعین ائتمیشدیله . بیرلیکده، قدرته
 اوطاق آختارماغا گنده جک ایدیله . گون اورتا آزانى اوجالاندا ، امید
 تجارتخانانین قاباغیندا ایدی . تجارتخانا مدیری حاج خانلا اوز - اوزه
 گلدی . حاج خان اوجا بویلو ، شیک گئیملی ، خوش قیافه و خوش اخلاق
 بیر آدام ایدی . امید گورن کیمی ، احتراملا اونون الینی سیخدی .
 احوالینی سوروشدوقدان صونرا ، دوستجاسینا گیلئی ائتمیه باشلادی .
 — من هئج گمان ائتمیردیم که ، سن معروفچولوق ائتدیگین آدام
 بئله چیخا . دئدیکه ، امید تعجبله اونون اوزونه باخدی .
 — مگر نه اولوب ؟ دئییه ، حقیقتی آنلاماق ایستدی .
 — دئیرلرکه ، دونن چنگیزخانین ائوپنه شئی آپاریب ایمیش . امید
 اونون سوزونو کسدی .

— دئدین چنگیزخانین ؟ . . . دئییه ، تعجبله سوال وئردیکده ،
 حاج خان ،

— بلی ، بلی ! چنگیزخانین . ائودن چیخاندادا بیر آلماس
 اوزوک چالمیش ایمیش . گرفتار اولوب . دئییب سوزونو قورتاردیقدا ، امید
 تمام اعتمادلا ،

— جناب حاج خان ! اینانماین ! قدرت تمیز بیر آدامدیر . ممکن
 دگیل اونون الی اوغورلوغا آچیلا .

— دئیرلر پلیس اوزو اوزویو اونون جیبیندن چیخادیب . بونا نجه اینانمایم ؟ دئدیکده ،

— چنگیز خانلا قدرتین دشمنچیلیگی وار . من یقین بیلیرمکه، قصدا^۱ بونا قره یاخیبلار . دئییه، وئردیگی جوابدان ، حاج خان فکره گئندی .
— یعنی دئیرسن ایشده حيله وار ؟
— شبهه سیز !

— کاشکی ائله اولایدی . یاخشی اوغلان دیر . اونون لکه لنمیی بیز-
هده توخونور . دئییب ، امیددن آیریلدی . امید کئفلی آداملار کیمی ،
اوزونو کنارا چکیب ، بیر آرز فکره گئندی . اورمی دوتولموش ، قاشلاری
چاتیلیمیش ، متفکر بیر قیافه آلمیشدی . اوز — اوزونه ،

— بیچاره قدرت ! یئننده اونون تورونا دوشدون ؟ . . . دئییب ،
سوسدو . گوزلری خیابانین بوشلوقوندا چیرپینیرکن ، قطعی بیر سسله ،
— یوخ ! من اونا کمک ائتمه لیم ! دئییب ، یولا دوشدو .

اونون یادینا اوز عمو اوغلو سو پرویز دوشموشدو . او ، شهریانیده
جنایت شعبه سینین رئسی ایدی . نهار وقتی اولدوغوندان ، شهریانسی
دهلیزینده و دفتر خانادا گئت — گل آز ایدی . امید قاپینی دویوب ،
ایچری گیردی .

— سلام ، پرویز خان ! دئدیکده ، پرویز باشینی ایشدن قالدیردی .
— علیکه سلام ! به به ، نه عجب ؟ دئییه آیاغا قالخیب ، گولر اوزله
اونو قارشیلادی . امید اوتوروب ، قدرتین باشینا گله نی اونا سویله دی . و
اضافه ائده رک ،

— من سنین یانینا گلمه میشم که ، منیم خاطریمه بیر اوغور لوغون
اوستونه پرده چکه سن . منیم سندن خواهشم بودور که ، حقیقتی روشن
ائده سن . بهتانا دوتولموش بیر بد بخته نجات وئره سن . دئدی . پرویز

د وروب یان اوطاغا کئچدی ، بیر آرز کئچمه میش ، قدرتین پرونده سی الینده گئری دوندو . میزینین دالیندا اوتوروب ، پرونده نی گوزدن کئچیرتدی .
 صونرا زنگی چالیب ، کئشیکچییه قدرتی گتیرمه یی تابشیردی . پرویزین رفتاری امیدین اورمینی ایشیقلا ندیرمیش ایدی . چوخ چکمدی که ، قدرتی گتیردیلر . بو بیرگونون تصادفی اونو ، او قدر سیندیرمیشدی که ، مریضخا-
 نادان چیخمیش بیر آداما اوخشایردی . او ، امید ی گورنده اوزو ایشیقلا-
 ندی . اوز باشینین قضا سینامی ، یوقسا دوستونون وفاسینامی ، اختیارسیز گوزلری دولدو . پرویز ،

— اوتور . دئییه ، اونا یئر گوستردی .

قدرت چنگیزخانلا نجه اوزبه — اوز گلدیگینی ، آرالاریندا رد بدل اولان سوزلری ، صونرا نوکرین کوچه ده اونا چاتیپ ، پول وئرمگینی اونونلا کوچه باشینا قدر گتدیگینی ، ائله جه ده ، پلیس اوزویو جیبیندن —
 چیخاتدیغینی بیریه — بیر سویله دی . رئیس اونو دقتله دینلمیردی .
 — سن وورمادین ، من یخیلما دیم . بس اوزوک هاردان جیبیه
 دوشدو ؟ دئییه ، سوال وئردیکده ، قدرت باشینی آشاغی تیکدی . سانکه ،
 بوسورغویا جوابی یوخ ایدی . رئیس ،

— نوکر سنینله کوچه باشینا کیمی گگدنده ، سنه چوخمو یاخینلا —

شیردی ؟

— لاپ یاناشی گئدیردی . هی منه سورتونوردو . دئییه ، قدرت جواب وئردی . رئیس اوتوردوغو یئر دن دوردو . اللرینی دومبوزو اوزرینده چاریا زلا یب ، اوطا قدا ایکی باش ، اوطرف — بو طرفه قدم ووردو . دایانیب ،
 بارماقلارینین آراسیندا اودو سونموش سیغارینا آتش ووردو . بیر نفیس چکدیکدن صونرا ،

— بس بئله . . . دئییب ، قدرته طرف دوندو . امیدوارام که ، اوز

د وغرولوغونو ثوب ائده بيلمسن .

— سنه قربان اولوم ! تولکو— تولکولويونو ثبوت ائدينجه ، دريسيني
بوغازيندان چيخارديرلار . منيم اوشاقلاريم باشيز قاليب . آماندير !
دئدي . — رٲس !

— من اوز سيعمي ائده جگم . دئييب ، زنگي چالدي . کشيکچي
داخل اولوب ، قدرتي آپاردی . رٲس ،

— سن يقين بيليرسن که ، بو آدام دوز آدامدير ، اغورلوق ائتمز؟
دئيه ، اميده سوال وئرديکده ،

— من اونو پاك بير انسان تانيميشام . او آجيندان اولسهده ، الي
اغورلوقا آچيلماز . دئيه ، جواب وئردی . پرويز فکره گتدی . او ، چنگيز
خانين نفوز يني بيليردی . اونونلا طرف اولماق ائلهده ساده بير ايش
دگيل ایدی . هر يئرده سوزو قيلينجدان کسگين ایدی . اونون بير قورو
سفارشي ايله چوخ حقلر باطل اولوب . جنايتکارلار ، گناهسيز قلمه وئريليب .
او ، هر مسئلهني آسانليقلا اوز خيرينه حل ائده بيلر . عين زماندا ، اوز
عمو اغلوسونادا خدمت ائتمک ايستهيردی . آخی او ، هئچ وقت اونون
يانينا خواهشه گللمه ميشدی . اميد اونو فکرده گورد وکده ،

— پرويز خان ! اونوتماکه ، بو بهتاني اوستونو آچماقلا ، بير
عائلهني حتمي بير سقوطدان قورتارميش اولورسان . دئديکده ، پرويز
هوسله سيزليکله ،

— بيليرم ، بيليرم داداش ! دئيه ، اميده جواب وئردی . سانکه ،
وجدان صداسی ، اونون قورخو و محافظه کارليغينا غلبه چاليمشدی .
— سن آرخاين اول . گئت . صباح ايشی آيدينلاشديرارام .
— سن ، قدرتي منه ضامنه وئر .

— آيد وارام که . صباح زمانتسيز سنه تابشيرا بيلم . دئييب ،

گولراوزله امیدین الینی سیخدی .

همین گونون آخشامی پرویز تحقیقاتا باشلادی . اول اوزویو قدرتین جیبیندن چیخاردان پلیسی دانیشدی . اثرتهسی گونو ، چنگیزخانین نوکرینی دانیشدی . او ، قدرتین سویله دیکلریندن و ایشین گلد — یشیندن آنلامیشدی که ، چنگیز خان اوزویو نوکرین الیه قدرتین جیبینه سالدیریب . آنجاق ، نوکر بونونا آلمیردی . پرویز صنعی بیر صحنه دوزلدیب ، اوز ایشچیلریندن بیرینی ، نوکرله اوز — اوزه قویدو . بویله لیکله ، نوکر د روازادان چیخیب قدرتی سسلدیگینی ، اونونلایاناشی کوجه باشینا گئدی رکن ، اوزویو اونون جیبینه سالدیغینی گوردویونو دئدی که ، نوکر وحشته دوشدو . پرویز اونو آغیر شکنجه و زندان جزالاریله هدهلدی . صورنا ، قیلیغینا گئریب ،

— دوزونو دئسن ، آزادسان . یوخسا ، زندانلاردا چوروده رم . دئدی که ، نوکر آغلار بیر حال آلدی .

— واللاه ، منیم تقصیریم یوخدور . آغا بویوردو ، منده ائلدیم . دئیرهک ، یالوارماغا باشلادی . نوکر گناهینی بونونا آلندا ، آخشام اولموشدو . اداره لر باغلانمیشدی . امید دهلیزده صبر سیزلیکله ، قدم ووروردو . او ، نوکرین اعتراف خبرینی ائشیتدی که ، سئوینجیندن قوشکیمی قانات آچدی . بیر آز پنیر و چورهک آلیب ، قاپیچی ایله قدرته گوندردی . صبح آزاد اولوناجاغینی اونا یئتیردی . اوردان بیر باش حاج خانین یانینا قاچدی .

— من دئمدمی ، قدرت تمیز آدامدیر . دئییه ، جریانی اونا سویلهدی . البته ، حاج خانا خبر وئرمگی ، قدرتین ایشی الیندن چیخماماغی خاطرینه ایدی .

سولموش چیچك

سحر تئزدن امید رئیسین قاپیسینین آغزینی کسمیشدی . ساعت
دوققوزا آزالیردی . پرویز امید ی چاغیزیب ، قدرتین آزادلیق قرارینسی
اونا وئردی .

— موفق اولون ! دئییه ، اونویولا سالدی . بویلهلیکله ، قدرت
تلهدن قورتولدو . او ، امید ی قوجاقلایب اؤیدو .

— بیلیم سندن نجه راضیلیق ائدیم . سن منیم بوینوما قارداشلیق
حق ی قویدون . اولهنه کیمی بو یاخشیلیغینی اونوتمازام . دئییه ، امیددن
راضیلیق ائتمگه باشلادی .

— بو منیم وظیفم ایدی . آنجاق ، آتی اول که ، بیرده بئله تللییه
دوشمویهسن . دئییب ، گولدو . اونلار بیرلیکده خیابانا قدر گلدیلر . قدرت
اؤزونو اوشاقلارینا یئتیرمگه تلهسیردی . ال وئریب ، آیریلماق ایستدیکده ،
امید اونون الینی بوراخمادی .

— دایان ، دوستوم ! دئدی . — هوالار سویوبوب ، بوندان صورنا
آچیق هوادا یاشاماق اولماز . ائویمیز کیچیکده اولسا ، هلهلیکده کئچینه ریک
یاخشیزی بودورکه ، باهم گئدیپ اوشاقلاری یغیشدیریب بیزه آپاراق .
دئدیکده ، قدرت بیر آزار دوروخدو .

— سن منی حدیندن آرتیق اوتانديریرسان . آخی . . . امید
اونون سوزونو کسدی .

— هئچ دانیشمیا جاقسان . گئدهك ! دئییب ، اونون قولونندان
دوتوب ، یولا دوشدولر . اونلار قاری کوریوسونون اوستوندن کئچیب ، کوچ
سالدیقلاری خرابیه یاخینلاشاندا ، ” لاله ال الله ” لاله ال الله ” سلسری
اوجالیدی . چیگینلرینده تابوت ، کیچیک بیر ازدا هام ایله اوز — اوزه گلد .
یلر . قدرت هوپوخموش بیر حالدا ، دایانیب دقتله اونلارا باخدی .

قورخاق آد ديملارله ايره ليله يرك ،

— بوندير ؟ ! اولن كيدير ؟ ! دئيه ، شاشقين بير حالدا ، سوال
وئرديكده ، ازدحام داياندي . تابوتي يئره قويد ولا ر . قدرت وورغون بير
حالدا ، شاشقين بير وضع آلد يغيندان ، هرشئي آنلاشيليردي . اونون
اورمي شد تله دويونور ، وجوديني مد هس بير قورخو بوروموشد و . او ، اللري
تيتريه — تيتريه ، جنازه نين اوزورينه چكيلميش آغ اورتويو كنارا وورد و قدا ،
ايلان چالميش آدام كي مي سارسيلدي .

— آه ! . . . ائديب ، گوزلريني يومد و . — آمان ، اي بويوك تاتري !
دئيب ، آياق اوسته دورد و . يغينجاغا مراجعتله ، — بس بونون آناسي
هاني ؟ ! دئيه ، وئرد يكي سوالا جواب آلماديغيندان ، هي جانلا اوزونو
خرابيه آتدي . " لهله كوچوب ، يورد و قاليميشدي . " يئره سالينميش يورغان ،
دوشكدن و پوزغونلو قدان باشقا هئچ بير كس يوخ ايدى . باسقين اولو —
نموش بير يوردا د و نموشد و . يئنه گئري دوند و . — آماندير ، منه رحم
ائدين ! دئين گوروم بونلارين باشينا نه گليب ؟ بس بونون آناسي —
باجيسي هاني ؟ دئيه ، سوال وئرديكده ، بير آغ صاققال كيشي قاباغلا
گليب ،

— اوغلام ! اوزووه توخداقلىق وئر . بيز بوكوريه نين جسد يند ن
باشقا هئچ كسي گورمه ميشيك . اوشاقلار گليب خبر وئرد يلر . يوخسا ، هئچ
بونندان خبر يميز اولموياجاغيدي . قدرت اولد لو بير آه چكرهك ، ديزي
اوسته تابوتون قاباغيندا يئره چوكد و . سانكه ، دوره سينه يغيلميش بـ
آداملار ، بويوك بنالار حتا ، اوزاقلاردا گويه باش قالد يرمىش داغلار بئله ،
اونون اوستونه گليز ، باشينا توكوله جگيدي .

— منم عيوضيم ! سولموش چيچگيم ! دئيب ، دوداقلاريني اونون
سارالميش اوزونه ياپيشديردى . يغينجا ق گئتديكجه آرتيردى . اميد

قدرتین باشینا گلهنی قیسا بیر صورتده اورد اکیلارا سویلدی . بیر جوان اوغلان ایرهلی گلیب ، اوچ گون بوندان قاباق " ایستی خانا " یا " آپاریلا — نلارین ایچینده بیر گلین " بالالاریم قالدی " دئییه ، فریاد ائتدیگینی و نشانلارینی سویلدی . صونرا ، اون ایکی — اون اوچ یاشلاریندا بیر — اوغلان اوشاغیدا ، بوگون سحر تئزدن بیر قیزین آغلایا — آغلایا بوردان گئتدیگینی گوردوم . اونون او حالدا ، بوردان اوزاخلاشدیغینی گورنده ، من ماراقلانیب بورا گلدیم . بو اوشاغین اولوسونو گورنده ، قاجیب جماعته خبر وئردیم . " دئدی .

قدرتین باشینین قضاسی و بد بختلیگی هامینی متاثر ائتدی . جنازهنی گوتوردولر . بویلهلیکله ، او آچیلما میش غنچهنی آنا تورپاق اوز قوینونا آلدی .

انتقام

قبرستانلیقدان دونن کیمی ، امید بوتون ناحیهلره تلفون ائتدی . مارال بئشینجی کلانتیریده اولدوغونو اوگرندی . قدرتله بیرلیکده ناحیه گلدیلر . مارال بیر طرفده اوتورموشدو . رنگی قاجمیش ، آغلاماقدان گوزلری شیشمیش ، گونلر — هفتهلر یورغونو کیمی ، سوست دوشموشدو . قدرتی گوردوکده ، جانا گلدی .

— آنا جان ! دئییب ، آغلایا — آغلایا اوزونون قوجاغینا آتدی . قدرت اونو باغرینا باسیب ، ساکت ائتمگه چالیشیردی . بوغازی قوروموشدو . غم و کدرین چوخلوغوندان ، نطق کسيلمیشدی . اودورکه ، اونون سولموش یاناقلارینی دونه — دونه اوپمکله ، توخدا تماغا چالیشیردی .

گون باتماغا آزالیردی . امید ایله قدرت مارالیدا گوتوروب ، " ایستی خانا " یا گلدیلر . لاله نین سوراغینی دوتدوقدا ، بوگون دهلی

خانایا گوند ریلدیگینی خبر وئردیلر . قدرت روزگارین د البادال اونا
 ایچیرتدیگی آجی شرابلاردان گیجلمیشدی . امید قدرته مارالی ائولرینه
 گتیردی . امیدین ائوی " دیک باشی " دئیلن محله ده اچ اوطاقلی کیچیک
 بیر حیط ایدی . قوناقلاری آناسینا تابشیریب ، اوزو قدرت کوچ سالمیش
 اولدوغو خرابیه قایتدی . اولوب — قالانلارینی بیر درشکمه دولدوروب ،
 ائوه گتیردی . شئیلری ، قدرت اوچون بوشالتدیغی اوطاغا یغدی .

تیما رستاندا گوروش ، جمعه گونلری ایدی . امید ایله قدرت چوخ
 گزدیکدن صونرا ، لاله‌نی خزان وورموش بیر بویوک چنار آغاجینین دیبینده
 تاپدی . او ، او قدر دگیشمیش ایدی که ، تانیماق چتین اولموشدو . رنگی
 سولموش ، آریخلامیش ، تئللری پریشان بیر حالدا داغیلیمیشدی . او ، اوز
 — اوزونه دانیشیر ، گوزلری حیطین د رینلیکلرینده چیرپینیردی . قدرت
 اونا یاخینلاشدی .

— لاله ! . . . دئدیکه ، او دیسگیندی . قدرته طرف دوندو .
 مات — مات اونون اوزونه باخاراق ، دوداقلاریندان آجی بیر تبسم قاجیر-
 تدی . صونرا ، یئنه قاباقجا باخدیغی طرفه دوندو . ایله نشان وئره رک ،
 — باخ ! منیم بالالاریمدیر . منیم مارالیم ، منیم عیوضیم ! دئییب ، آیاغا
 دوردو . چیلغین قهقهه لرله الینی اوزاتدیغی طرفه اوزاقلاشدی .

— لاله ! دایان ! منم ، قدرتم ! دئییه ، اونو دایاندیرماق ایستدیا
 آنجاق ، لاله اوز عالینده ایدی . هئج کسی تانیمیردی . قدرتین دیزلری
 سوسدالیدی . لاله یه طرف آچیلیمیش قوللاری یانینا دوشدو . لاله‌نی
 ایزلمین باخیشلاری یئره سانجیلدی . چهره سینده ، گوزلرینده امید سیزلیک
 بولود و حرکت گلدی . بو صحنه‌نی تماشا ائتمکده اولان امید ، هیکل کیمی
 دوردوغو یئرده جه . قورویوب قالیمیشدی . ائله بیل قدرتین بوتون اضطراب
 و هیجانینی او کئچیریردی . اوز — اوزونه : — دوغروداندان دوزولمزدیر .

لعنت، بو فاجعه‌لری د و غوران دورانا ! لعنت ! ظلمه — ستمه . دئییب ،
قدرته د و غرو ایره‌لیلدی .

— عزیز دوستوم ! متاثرم . آنجاق نه ائتمک اولار ؟ دئدیگده قدرت
باشینی قالدیردی .

— آرتیق ، هئج ! . . . ائویم داغیلدی . اوغلوم اولدو . بخت
اولد و زوم سوندو . داهانه ائده بیلرم ؟ بوندان صونرا منه اولوملا زیمدیز
دئدیگده ، امید ،

— من سیزین دردینیزه شریکم . آنجاق ، اونوتما که ، بو بدبختلیک
بیر تک سنین و منیم باشیمداد گیل . بواجتماعی بیردرد دیز . " ایستی خانایا ،
او بویوک محوطه‌یه د ولد و رولموش عائله‌لری گورم دینمی ؟ اونلارین هـ
بیرینین بیزیم کیمی فاجعه‌لی بیر سرگذشتی یوخد ورمو ؟ ! بیر اوووج رذیل
بوگن دنیانی هامینین باشینا دار ائتمیمیی ؟ ! سن یاشامالیسان !
ساده بیر حیاتی سنه چوخ گورن اوزونون و عائله‌وین فلاکتینه باعث اولموش
آزغین ، قاری دشمندن انتقام آلمالیسان . امید دانیشدقجا ، قدرت
حالدان — حالا دوشور ، اوزونده چیرپینان مایوسلوق ، غصه چئوریلیدی .
سولموش یاناقلاریندا قان اویناماغا باشلایدی . او ، لاله اوزاقلاشدیغی
طرفه د و نرەک ، — لاله ! آندایچیرم او ، پاک و مقدس عشقمزه ! غدار
دشمندن انتقامیمی آلاجاغام ! دئدی .

— باخ ، بئله ! . . . حیات اوزوانسانلاری قیرما جلایب ، آیلدیر .
ایره‌لی . مبارزمیه ! . . . دئییه ، حکم یازیر . — آنجاق ، اونوتماکی آلاجا .
غین انتقام ، بوتون ازیلنلرین انتقامی اولمالیدیر . استبداد ، ظلم — ستمه
قارشى اولمالیدیر ! دئدی .

وکیل سوزونو بویئرە یئتیردیگده ، خطابه میزینین اوزرینده اولان
سودان بیر لیوان د ولد وروب ایچدی . صونرا ، اوزونو د و غرولد اراق ، سو-

زونه بئله دوام ائتدی :

— قدرت چنگیز خانین الیله دالبادال دگن ضربه لردن سار —
سیلمیشدی . امیدین نه دئمک ایستدیگینی تحویل آلا بیلمیردی . بو آندا
اونون بئینینده ، اورمبند ه آلولانان اوز انتقامی ایدی . محترم حاکم —
بودور چنگیز خانلا قدرتین سرگذشتی . داها دغروسو ، بیر رعیتله ،
اریابین فاجعه سی .

محترم حاکم ، چنگیز خانین اولومونده قدرته حق وئرمه سه لرده ،
اونو گناه سیز تانییا جاقلا رینا امید وارام . چونکه ، بوکیمی جنایتلری —
یارانماسیندا ، چنگیز خانلار اجتماعی مقصدیر . دئییب ، سوزونوقورتاردی .
سالوندا هل هله ، پوزغونلوق عمله گلدی .
— قدرت تبرئه اولونمالیدیر ! . . .

— تقصیر اولنده دیر ! و سائره ، . . . سوزلری سالونو دولسد وردو .
قدرتین سرگذشتی بیر تک تماشاچیلاری دگیل ، محکمه هیئیتینی ده متأثر
ائتدی . محکمه صدری آیاق اوسته دوراراق ،

— ساکت ! دئییه ، زنگی باسیب هامینی سکوته دعوت ائتدی . صونرا
تنفس اعلام ائده رک مشاوره اوطاغینا کئچدیله . بویله لیکله ، قدرتی —
محاکمه سی قورتاردی . اونو اوج ایل زندانا محکوم ائتدیله .

۱۳۲۹ شمسی

تبریز

هر طرفی آینابند ، مرمر دوشه ملی ، مجلل و بویوک سالوندا ، هر
 شئیدن اول ، ماهر رساملارین فرچاسیندن ان چیخمیش رومانتیق صحنه لر ،
 شهوت دویغولارینی قیدیخلایب اویادان عریان قادین تابلولاری نظرلری
 اوزونه جلب ائدی . پنچره لری ، رنگ به رنگ - ا لوان گوللر ، فواره لـر ،
 مجسمه لرایله بزنمیش ، گلزارلیغا آچیلیمیش بو ، بویوک سالونون یوخاری
 باشیندا ، قیزیل - گوموش ، داش - قاشلارلا بزنمیش قابلاردا ، اوزری
 جور به جور ایچگی و میوه لرله اورتولموش ده گرمی میزین دوره سینده ، ایکی
 نفر قیزغین صحبتیه مشغول ایدیلر . بونلاردان بیرى ، اورتا بویلو ، اوتوز
 اوچ - اوتوزدورت یاشلاریندا ، داخلی خولیا لارینین تأثیریندن نارـا -
 حتلیغینی گیزلده بيلمین ، مغرور گورونوشلو بیر آدام ایدی .

ایکنجیسی ایسه ، ساچلاری آغارمیش ، اوزو قیرخیخ ، داز باش، یاناخلا -
 رینین آلتی و بوخاغیندن ، جوانلیغین کوکلوپوندن بحث ائدن قات
 باغلامیش بوش قیریشیق لار ساللانان ، گوزلرینده عئینک ، قاری بیـر -
 سیاستمدار ایدی . اولنجی دانیشاراق ،

- اولکهمیزده گوندن - گونه شد تله نن بو تلاطمی فقط ، سیزه اتیردا
 بیلرسیز . سیزین تدبیر و لیاقتیزه من اینانیرام . هند رسون و میدلتون
 جنابلارینین د اطمینانلاری سیزه دیر . دئدی . قوجا سیاستمدار نزاکتله ،

— شاهنشاه حضرتلرینین بنده ییه قارشی اولان مرحمتلریندن سون
دره جهده منونم . گمان ائدیرم که ، بنده خاندانی سلطنته اولان صداقت
وفد اکارلیغیمی عملده نشان وئرمیشم . بنده ، یئننده شاهنشاه حضرتلر—
نین استدیگی کیمی ، ایران محورینی بارماغیملا دورا ائتدیره بيله جگیمه
اینانا بیلرسیز .

— جناب اشرفین مهارت و لیاقتی بیزه معلوم دور . آنجا ، خلقین
افکاریندا اویانان نفرت و عصیانکارلیق بیزی بیر آز ناراحت ائدیز دئدیکه ،
قوجا سیاستمدارین گوزلرینین دوره سینده صف باغلامیش قیریشیق—
یغیلدی . دوداقلاریندا خفیف بیر تبسم اوینادی . سانکه ، بونولا او ،
جوان شاهین ساده لیگینه گولمک ایسته یردی .

— خلقی اوز آرزو و ایستکلرینین دالینجا آزاد بوراخسان ، گرهک سیز
شاهلیقدان بیزده آغالیغیمیزدان ال چکهک . بویوک امپریالا را آرخالانان
بیر دولت الی یالین ، مدافعه سیز بیر یغین قویون سوروسوندن قورخاجاق ؟
... آذربایجان نهضتینی خاطرلایین . اودلو اسلحه لر ، دار آغاجلاری ،
هر ایشی دوزلدور . اونلاری سوسدورماق ، پهلوی دیکتاتورلوقونو دیریتمک
منیم عهدمه !

— آفرین ، جناب اشرف ! خلقین بو هیجان و احساساتینی فقط ،
اوز قانیله بوغمان اولار ! دئییب ، دوردو . سول الینده امضالانمیش فرمان ،
ساغ الیه اونون الینی سیخدی .

— جناب اشرفین موفقیتلری بیزیم آرزوموزدور . دئییب ، فرمانی اونا
اوزاتدی . قوجا سیاستمدار ایکی اللی فرمانی آلا راق ، گوزونون اوستونه
قویدو . یاغلی قویروق گیرینه دوشموش آج تولکو کیمی ، سئوینجک شاهین
حضوریندن مرخص اولدو . اونویولا سالاندان صونرا ، شاه ، گلزارلیغنا
طرف آچیلان پنجره نین قاباغیندا دایانیب ، کپرک چالما دان گوزلرینی .

سوڌ ره لرېنی هواد اویناد ان فواره لره تیکمیشدی. سانکه ، فواره لردن قالخان
 سوداملالا رینین چیسگین یاغمورتک ، گول — چیچکلرین اوزرینه سپلندیگینی
 سئیراندیر، لذت آلیردی. آنجاق ، یوخ ! بود قیقملرد هاونون نظرنی نه آلیاشیل
 گوللر — چیچکلر، نده انسانی تماشا یا چاغیران مجسمه لر، نده بیر — بیرینی
 یاریشا چاغیران فواره لر، هئج بیرى اوزونه جلب ائده بیلمزایدی. اونون خیالی
 قبرستانلیق سکوتینه چئوریلیمیش بیر عالمده ایدی. اونون قلبینده آرتیق نه
 وطن و نده خلق محبتی و ارایدی. او، خارجی اربابلارینا وئردیگی وعدهلر —
 صادق قالماق، ایرانی قانلی بیر محاربه میدانینا چئویرمک اوچون — آسیر — کسیر.
 آزادلیق ! دئییه، جوشان خلقلین سینهمسیندن ، ککلیک تک قاققیلدایان
 آفتامات گولله لرینین آج دیغی قان فواره لریندن حظ آلیردی.

× × ×

شاه باشیندا گوز قاماشدیران ، آلماس ویا قوتلا بزمیش تاج ،
 چیگنینه لباده ، دوشونده ، گجه نین قارانیغیندا اساسیز اولد و زلا رکیمی ،
 پارلدا ایان نشانلار ، بویوک و مجلل سالونون قاپیسیندا ان ایچری گیریرکن ،
 وزیر وکیللر ، اللری دوشلرینده سجده یه گئتمیش، اورد و سرکردلری اللری
 گیجگاهلاریندا ، هیکل تک ، دونوب قالمیشدیلار .

او ، سیز گورد و یونوز " دموقراتیق " بیرئولکه نین شاهی دگیل ایدی .
 او ، تام اختیارالده ائتمیش بیر حاکم مطلق ایدی . او ، طمطراقلی بویوک
 سالونون یوخاری باشیندا قویولموش " جمشید تختینه " د و غرو حرکت
 ائدیرکن ، " باخ ، بئله ! ایندی کیم منیم حکومدن بویون قاچیرا بیلر ؟
 کیم منه اعتناسیزلیغا جرئت ائده بیلر ؟ " دئییه ، اوز — اوزونه شیشیردی .
 ایری ، مغرور آد دیملارلا ایره لیله یردی . او ، اوز آرزو ائتدیگی مستبد بیر
 شاه اولموشدو . اونون اراده سینده قارشى هئج کس چیخا بیلمز ایدی .
 اونون هر سوزو بیر قانون ایدی . اوزو آسیر — کسیر ، ایستدیگنین بویونو

وورد وورور . دار آغاجینا تابشیریر ، رژیمه و دیکتاتورلوقا قارشی چیخانلاری
یوزلر — مینلرله مسلسلله باغلاد یردی .

تختین یانینا چاتیرکن ، هجومه کئچن بیر جنوار چئوکیلگی ایله ،
بیردن گئری دوندو . قاشلارینی چاتدی . گوزلرینی قییدی . آغزینی —
بورنونو تورشودوب ، بد هیئت بیر گورنوش آلدی .

— مقصرلر گل سین ! دئییه ، امر وئردی . چوخ چکمدی که ، قوللاریندا
زنجیر ، آیاقلاریندا قاندا ال سسله نن اوچ نفر محبوس حضوره گتیریلدی .
بونلاردان بیرى جوان ، گوزلری چراغ کیمی برق ساچان ، هیکللی بییر
ایشچی ایدی . ایکسیده ، اگنی ، باشی توکولموش ، گون ایستیسیندن
یانمیش اوزلرینده ، گوزلرینده انتقام آرزولاری قاینایان کندلیلر ایدی . وزیر
تعظم ائده رک ،

— قبله عالم ! دئییه ، ایشچینی نشان وئریب ، — بو سلطنته و
استعمار — استثمار علیهنه ، کندلیلری گوستریب ،

— بونلاردا فتودال دبدبه لرینه قارشی ، خلقی عصیان اچاگیرانلا-
ردیر . هر اوچو عصیانچیدیر . دئدی که ، شاه کنایه لی بیر قهقهه چکه رک ،
— هاهاها ! . . . عصیانکارلیق ، سلطنته قارشی ؟ ! دئییب ، کینله
اونلارین اوزونه باخدیقدان ، هر اوچو بیردن ،

— بلی ، سلطنته ، ظلم سارایلارینا ، فساد یوواسینا ، قولدورلیغا
قارشی ! . . . دئییه ، اونون سوزونو کسیدیلر . شاه عصیانچیلاری —
جسارتیندن حد تلندی . غضبیندن گوزلری قان چاناغینا دوندو . قان بئینینه
ووردو . قلنجی چکه رک ، هر اوچونون بوینونو ووردو . صونرا ، تکبرله قانلی
قلنجی یئره سوکمیب ، اونلارین بوین داملارلاریندان فواره تک آخان قیزیل
قانا تماشا ائتمگه باشلادی . فقط باخدیقجا اوزونده لپه لهن غرور سونور ،
گوزلرینده وحشت قیغیلجیملاری پاریلدا ماغا ، قورخو بوتون وجود نی —

سارسیلتماغا باشلادی . چونکه ، بو جسد لردن آخان قانلار قاینایب —
 آرتیر ، یاواش — یاواش بیرله شیب بیر گوله ، بو گول ایسه ، گئتدیکجه بیر
 قان دنیزینه چئوریلیر ، اونو کامینا آلیردی . شاه سونسوز بیر هیجانلا ، بو
 قان دنیزینده قول — قاناد چالاراق ، اوزونو ساحله یاخینلاشدیرماغا
 جان آتیردی . اما ، موج ووران قان لپهلری اونو داهادا دنیزیــــــن
 د رینلیکلرینه آتیردی . او ، لاپ الدن دوشموشدو . بیردن قدرتلی بیر
 ال ظاهر اولدو . اونو قان دنیزیندن آلیب ، کاخ خرابهلری اوزرینده یئو
 قویدو .

آرتیق ، شهرت و شهوت احتراصیله جوشوب — داشان سارای ،
 ندهالرده اوینایب ، چلغین قهقهه و فرج د وغوران قیزیل قد حــــــردن
 نشان یوخ ایدی .

او ، اوزونو د وغرولتدو . گوزونون قاباغیندا دوزولموش دار آغاجلا—
 رینی گوردو . پرپر چالان گوزلرینی اووکارلایب ، دقتله دار آغاجلارینــــا
 باخدیقدا ، وزیرلر ، وکیللر ، اوردو باشچیلارینی آسيلمیش گوردو . او ،
 هامیسینی تانیردی . لاپ باشدا بیر دار آغاجی بوش ایدی .

— ای ! . . . ایرهلی گل ! دئییه ، ائشیدیلن سسدن بوتــــون
 وجودی تیتردهی . سس گلن طرفه دوندو . قاباقدابیرمیزقویولموش ، قاباغیندا
 ”عدالت محکمه سی“ یازيلمیش ، دالیندا محکمه هیئتی اگلشمیش ایدی .
 شاه وحشت ایچریسینده ،

— مندن نه ایسته یرسیز ؟ ! دئییه باغیردیقدا ، آرخاسیندان :
 ”انتقام ، انتقام ، انتقام !“ دئییه ، بیر گورولتو قویدو . او ، گئری دوندو کده ،
 اللرده چکیج ، بالتا ، بئل ، کرنتی ، اوراق ، یوز مینلرله خلقلین غضبله
 آلولانان گوزلریندن شاشیردی . قورخو ایله دولو ، گولوش جیزگیلــــری
 اوزونده اویناماغا باشلادی .

— من ، من كه ، وطنه — ملته خدمت ائتمیشم . دئیه ، دیلی توپوق
وورماغا باشلادی . کنایه آندیران ، شدتلی ، آجی گولوشلرله ، ” خدمت ،
خدمت ، خدمت ! ” سسلری عکس صدا کیمی هوادا دالغالاندی .
بو آندا بیردن هوا قارالدی . ایندی شاه وئرلن بیر سینما قارشیسیندا
ایدی .

اوجسوز — بوجاقسیز بیر مئشه گورونوردو . بو مئشه یاخینلاشدیقجا ،
مئشه دگیل ، نفت بوروخلاری اولدوغو آیدینلاشیردی . بوردا قارا مازوتا
بولانمیش ایشچیلر قاریشقا کیمی قایناشیردی . آنجاق ، بوساده بییر
قایناشما دگیلدی . بوقایناشمادا بیر عصیان سسی دویولوردو . هر طرفدن :
” انگلسرین الی تورپاغیمیزدان کسيلمه لیدیر ! ” ” بیز آزادلیق ایستیمیز ! ”
دئیه سسلر گئتدیکجه دالغالانیب ، قورخونج بیر گورولتویا چئوریلیردی .
بو حالدا ، مدھش بیر قهقهه قویدو . مسلح دستهلر گورونمگه ، آتوماتلار
سسلنمگه ، قارا قیزیلین اوزری ایشچیلرین آل قانیله بویانماغا باشلادی .
یئره سريلمیش جسدلر باش قالدیراراق ، ” بوشاهیمیزین بیزه خدمتیدیر ! ”
دئدیکلری زمان ، شاه داریلدی . بو منظره لری گورممک اوچون ، گوزلرینی
برک — برک یومدو . آنجاق ، یئنئ بیر صحنه اونون قاباغیندا جانلانمیشدی :
بوردا ، آزاد — شن بیر حیات قاینایردی . آزادلیق ماهنیلاری نئی کیمی ،
هر طرفه سس سالمیش ، خاننده لر بلبل تکجه — جه وورور ، گنجلیگیسن
اوزو گولوردو . بوردا نه مظلوم وارایدی ، نده ظلمدن نشان . اوزاقلاردا
ایکی هیولا شاهین ساغ سولونو آلیب ، حسدله بو آزاد حیاته تماشا
ائدیردی لر . اونلاراللرینده اولان بومبو شاه وئرپ ، خلقین ایچریسینه
آتماغا تحریک ائتدی لر . شاه بومبو آتدی . بو زمان دهشتلی بیر گورولتو
قویدو . دنیا ظلماته دوندو . آنجاق ، بو اوزون سورمادی . یئنه هوا
آچیلدی . او ، شن حیات یئرینده دار آغاجلاری ، قانلی جسدلر ، قالاق

— قالا ق انسان کلهلری گورونمگه باشلادی . بو کلهلرین اوزرینده همیسن هیولالار شیط گولوشلرله شاهین الینی سیخیر خدمتی اوچون ، اونوتبریک ائدیردیلر . شاه اوز عمللرینین گوزگوسوندن داریلدی . آنجاق ایندیده یئنی منظره لر کئچیردی :

دسته — دسته الی قوینوندا قالیمیش ایشسیزلر ، سولغون چهره لی ، ال آچان قادین ، کیشی ، اوشاقلار ، خرابه زارلیغا دونموش کندلر — گورونوردو . بونلار گوزونون اونوندن کئچدیکجه ، ” جوان شاهیمیزین ملت د ردی چکمکدن ساچلاری آغاریب . ”

” بو خوش حیات شاهیمیزین خدمتترینین نتیجه سیدیر . ” دئییب اوتوردولر . بو کنایه لر ایگنه کیمی ، اونون اوره گینه سانجیلیردی . وجدان عذابی اونو سیخیردی . بونوار قورتاردیقدا صونرا ، او ، اوزمثالینین رسمی لباسدا دوردوغونو ، دسته — دسته ، آزادلیق و صلح ماهنیلاری اوخویا — اوخویا حرکتده اولان گنجلری آفتوماتا باغلادیب ، افتخارلاماشا ائتدیگینی گوروردو . بئله لیکله سینما تمام اولدو .

محکمه صدی آیاق اوسته دوراراق ،

— سنین شاهلیغین بیزه اولوم ، آجلیق و فلاکتی ارمغان گتیردی . سن اولمه لیسن ! دئدیگده ، اونوچکه — چکه باشدا بوش قالیمیش دار آغاجینین دیبینه سورودولر . کندیری بوینونا سالاندا ، شاه یوخودان آیلدی . او ، قان تراپچینده ، قلبی قوش اورمی کیمی چیرینیردی .

یئریندن سیچرایپ ، شاققین آدیملارلا اوطاقد اقدم وورماغا باشلادی . گورد و کلرینین یوخو اولدوغونا سئویندی . آنجاق ، یوخودا ائشیتدیگی ” انتقام ! ” سوزلری ایندیده قولاقلا ریندا سسله نییر ، دار آغاجلاری گوزونون اونوندن چکیلیردی . قدم ووردوقجا ناراحتلیغی آرتیر ، آغیر — آغیر نفس آلیر ، سانکه ، اوطاغین هوا سی اونا آزلیق ائدیردی . بو

حالدان اوزونو قورتارماق اوچون ، قاباغی گئیش باغ و گلزارلیغا آچیلان بالقونا چیخدی . قوشلار بو داقدان — بو داغا آتیلاراق ، اوزجه جهلری ايله سارای محیطینی شنلندیر مکده ، شهرین قوینوندا آرا بیر آچیلان توفنگ سسلری ، هردن بیر اوجالان گورولتولو شعارلار ایچریسینده بوغو — لماقدا ایدی . شاه دقتله قولاق آسدیقدا ، " خائن ! اولوم ! " رد اولسون خونخوار قوام ! " سوزلری دالغالانا — دالغالانا هر طرفه یایلدیغینی ائشیتدی . بو حال اونون اضطرابینی داهادا آرتیردی . تئز یاتاق اوطاغینا قاییدی ، پالتارلارینی گئیدی . شاقین آد دیم — لارلا قبول اوطاغینا گلدی . دربار وزیر ع . و باشقا دربار آداملاری توپلا — نمیشدی . شاه گیریرکن ، هامی آیاق اوسته ایدی . اونلارین اوزون — ده چیرپینان هیجانی گورد وکده ، وزیره مراجعتله .

نه خبر دیر ؟ دئییه سوال وئردیکده . او ،

— شهرین وضعیتینی عادی دگیل قربان ! اوچ گوندن بری قوام دولتی علیهنه دوام ائدن اعتراضلار بوگون شدتله نیب بیر عصیان شکلی آلیب . هر طرفدن خلق سئل کیمی آخیب ، عصیانچی دسته لره قاریشیر . دئدی که ، شاهین قاشلاری چاتیلدی . کئچن گون اوزنگرانلیغینی قوجا سیاستمدارا سویلمیرکن او ، آرخاینلیقلا ، " شاهنشاه حضرتلرینین خاطر مبارکلی آسوده اولسون . هر تصادفه قارشی تدبیر گورولموشدور . " دئییه وئردیگی وعده لرینی خاطرلادی . اونون بو سوزلری شاه ی آرخاین ائتمیه بیلمزدی . خلقین اعتراض و ایستکلرینه قارشی ، دولتین بوتون مسلح قوه لری سفر برلیگه آلینمیش ایدی . " بس بیزیم جناب اشرف نه فکرده دیر ؟ " دئییب تلفونو الینه آلدی .

— آلو ! بلی ، اوزودور . بلی ؟ وضعیت خوش دگیل ؟ نه اوچون ؟ جبهه واحد ؟ ! بوتون دموراتیک جمعیتلر ؟ حزب توده نین رهبرلیگی

آلتیندا ؟ آھا ! نه ؟ خیر ! ممکن دکیل ! سن استعفا وئره بیلمزسن !
 آتسه دوتمالی ! قیرمالی ، داغیتمالیدیر ! ۰۰۰ بلی ، بلی ! دئییب ،
 الینده کی دستهمی یئره آتدی . اللرینی دالیندا چارپازلایاراق ، شاخ
 آد دیملارلا او طرف بو طرفه قدم وورماغا باشلادی . یادینا بیر شئی
 دوشموش کیمی ، بیردن وزیر یانینا چاغیریب ، بیرکناردا اونونلا
 خیسینلاشدیلار . وزیر هارا ایسه ، تلهسیک یولادوشدو .

بو دقیقهلرده شاه اوزونو محاربده حس ائدیر ، بیر فرمانده کیمی ،
 اوردو باشچیلارینا ، ائله جمده ، علیرضا یا مأموریت وئریب ، تلهسیک
 شهره گوندردی . بیر تک شاه اضطرابدا دگیل ، بوتون سارایی هممه و
 هیجان بوروموشدو . شاهزاده خانملار ، شاهزادهلرین و بوتون دربار
 آدمالارینین اوزونده اوچقونلوق ، حرکتلرینده شاقینلیق وارییدی . اونلاری
 ال — آیاغا سالیب قورخودان ، آتومات گوللهلری قارشیسندا سینه گره
 جوشغون خلقلین " خائن شاهها اولوم ! " " فساد یوواسی داغیتمالیدیر ! "
 دئییه ، شهرده لپهلنن عصیان سسی ؛ دربارین دیوارلارینا ، حتا دروا —
 زهسینه بئله ، سلطنت و قوجا سیاستمدارین علیهنه یازیلیمیش شعارلارایدی .
 آرتیق اعلیحضرتین وطن و ملت خواهلیق پردهسی پارچالانمیشدی .
 ایندی ، اونون آدی محبوب دگیل ، خائن ! ۰۰۰ دئییه ، دیللرده نفرتله
 یاد ائدیلیردی . بو آندا سارای طوفانا دوتولموش بیر یلکانا بنزه یردی .
 سانکه تلاطم لپهلری اوزونو شدتله اونون دیوارلارینا چیرپاراق ، بوفساد
 یوواسینی پارچالایب ، داغیتماق ایستمیردی .

شاه آناسنین و شاهزاده خانملارین آلولانان اضطرابینی یاتیر —
 تماق اوچون ، اوز وقارینی پوزماغا ، حادثهنین سادهلیکله ساووشاچاغینا
 ایناندیرماغا چالیشیردی . آنجاق ، سیمسیر تلفون خبرلری دشمن قوهسیله
 حسابلاشمایب ، غفلتا " محاصره یه دوشموش بیر فرمانده کیمی ، اونو ، مات

قویموشد و . او گلن خبرلره باخدیقجا گوزلری بویویور ، آزالیردی عقلینی شاشیرسین . " خلق آخینین قارشیمی آیینماز بر سئله دونوب . " هر یئرده آتش امری وئیلدی . " توپخانا میدانیندا . . . نمره لی تانك عصیانچی دسته لر طرفیندن اشغال اولوندو . " شاه آباد دا علیرضا محاصریه آیینمیشدیر . " شدتلی آتش و نظامی دسته لرین هجومی نتیجه سینده علیرضا محاصره دن چیخاریلدی . " بعضی نظامی دسته لر خلقین اوزرینه آتش آچماقدان بویون قاجیریرلار . "

بو خبرلر شاهین نظریندن کئچدیکجه ، باشینین توکلری بیز — بیز اولوردو . غیرارادی اولاراق ، گوردویو یوخونو بیرده خاطرلادی . قورخودان اونون رنگی کاغذ تک آغارمیشدی . گوزلری خسته آدم کیمی چوخورادوشمو . شدو . تلفونو الینه آلاق ،

— آلو ! آلو ! بلی ، بلی ! منیم طیارم حرکتی آماده اولسون ! بلی ، بلی ! دئییب ، تلفونو یئره قویدو . اونون بوتای شیرینی دربار اهللی اوچون خطر اشاره سی ایدی . چمدانلاری یغیشدیرماغا باشلادیلار .

شهرین هر طرفیندن " خائن شاها اولوم ! سسلری گئتدیکجه اوجالیر ، " رد اولسون قوام ! " سوزلری داهادا یاخیندان ائشیدیلیمگه باشلایردی . بو حالدا وزیر جنگ رنگی قاجمیش ، هیجان واضطراب ایچریسینده اوزونو ایچری سالدی .

— شاهنشاه حضرتلری ، نه دورموسوز ؟ ! خلقین کین و غضبی دربارا قارشیدیر !

— دربارا ؟ !

— بلی ، دربارا ! شخصاً " شاهنشاه حضرتلرینه قارشیدیر ایندییه قدر اللرده گزن عکسینیز ، خلقین آياقلاری آلتیندا تاپدالانماقدادیـر . مجسمه لرینیزی دارماداغین ائدیبلر .

— مجسمه لریمی ؟ !

— بلی ، قربان !

— بس مسلح قوهلر نه ائدیر ؟

— مسلح قوهلر آخنین قارشیسندا تاب گتیره بیلیرلر . آتوماتلار

بیچدیکجه ، اولار قیزمیش نرکیمی ، سربازلاری چیغنایب ، کئچیرلر .
دئدیکده ، شاه هولولوندن یئنه تلفونو الینه آلدی .

آلو — آلو ! بلی ! طیاره حاضردیر ؟ " چوخ گوزل ! دئییب ، تلفونو
یئره قویدو . بو حالدا دربار وزیر ایچری گیدی . اونون گلیشی شاه ،
بئیننده چاپان آت دیر ناقلارینین ضربه سیندن یاخا قورتارماغا بیر آفرصت
وئردی . یئنه هر ایکسی بیر آفر خیسینلاشدیلار . اولارین مایوس
باخیشلاری و چهره لرینده قیملدانا امید سیزلیک ، اربابلارینین منفی
نظریندن حکایت ائدیردی .

ساعت اوچه آفر قالیردی . قوجا سیاستمدارین گلدیگینی خبر وئردیلر
او ، هولناک ایچری گیریرکن ، یخیلماق اوچون قاپییا سوکندی . رنگی
سارالمیش ، چوخورا دوشموش گوزلری ، جانی چیخماخدا اولان آدام کیمی ،
آخماقدا ایدی . جلد اونون قولتوغونا گیریب ، یوموشاق صندلینین اوزرینه
یخدیلار . کیمی اوزونه سوسه پیر ، کیمی بورنونا نشاتیرد و تور ، کیمی
یاخاسینی آچیردی . او ، یاواش — یاواش اوزونه گلدی . تئز بیر ایستکان
شربت ایچیر تدیلر . اورهی بیر آفر توخدادیقدا ، تیترهیه — تیتویه اللرینی
جیبینه اوزاتدی . وئردیگی کاغذه شاه گوز دولان دیریب تله سیک ، — یوخ ! بو
وضعیتده استعفا وئره بیلمزسن . دئدیکده ، او ، دوداقلاری اسه — اسه
— اعلاحضرتا ! منیم استعفای قبول ائدین ! کابینه مین سقوطینی
تئز خلقه یئتیرین ! والا ، بو عصیان اگر ، بیر آزدا دوام ائدرسه ، نه اینکه
تخت تاج ، حتی حیاتی میز بئله خطرده دیر دئییب ، یئنیندن — بو عصیان دگیل

انقلابدیر ! دئییه میریلداندی . بو دقیقه لرده ، هر طرفدن " خائن شاهها
اولوم ! " " محو اولسون قوام ! " شعارلاری گئتدی کجه شد تله من تلاطم
لپه لری کیمی ، ساراین دیوالارینی آشاراق ، اوزونو ایچری وورور ، شهرت
و شهوت حریصلرینی تیتره دیردی . سالوندا بیر آنلیغا ، مد هس بیر
سکوت حاکم اولدو . هره اوز فکرینده : " نه ائتمه لی ؟ " " من نجه اولاجا-
غام ؟ ! " دئییه ، دوشونوردو . آنجاق ، آرتیق دوشونمگه وقت یوخ ایدی .
قوجا سیاستمدارین پیشنهادی صون علاج ایدی . بو ایسه ، شاهها چوخ
آغیر گلیردی . او ، اوز توپوردویونو یالامالی ، جانلی بته ستایش ائدنلر
یانیندا اولان حیثیتینی الدن وئرملی ایدی . بو اونون اوچون آغیر بیر
ضربه ایدی . آنجاق ، نه ائده بیلردی ؟ قاباقدان خلقین غضبی ، انتقام ،
بلکده اولوم دورور ، بوتون ، بوتوکولن قانلارا او — اوز سبب دیر . بونو
خاطرلایاراق ، قوجا سیاستمدارین استعفا سینی قبول ائتدی .
بیر آز صونرا ، تهران رادیو سو قوام دولتینین سقوطینی ، هوا
دالغالاری ایله ، بوتون دنیا یا یئتیردی . بو سس ایران خلقینی —
دیکتاتورلوغا قارشو ، غلبه سسی ایدی .

۱۳۳۱ / ۵ / ۲۴ شمسی

(دوستوم حسین جاویدین خاطره‌لریندن)

او ، سوزونه بئله باشلادی :

بو نه افسانه‌دیر ، نه ده ناغیل ، منیم اؤز باشیما گلن بیر حکایه‌دیر .
اووچیلیغا سونسوز بیر علاقم وارایدی . هله ۱۴ — ۱۵ یاشاریندان ، الیمده
توفنک ، قاراداغین داغلاریندا — باغلاریندا ، قالین مئشه‌لرینده اوودالیزجا
قاچاردیم . هرگون قیرقاوول ، توراج ، یا ککلیک اوولایب ائویمیم — زه
قاییداردیم ، هئچ یادیمدان چیخماز . باغیمیزدا بیر خارتوت آغاجی
وارایدی . بوتوتو من چوخ سئوردیم . اؤز آدیما چیخیمشیدیم . هئچ کسده
اونال وورماغا جرئت اولمازدی . هرگون اونا باش ووراردیم . صبرسیزلیکله
توتون یئتیشمه‌سینی گوزله‌یردیم . توت قیزاریب خارلانا ن وقتی ایدی . بیر
گون سحر باغا گیرنده ، بیر دسته سیغیرچینین توت آغاجینین بوداقلاریندا
جه جه وورا — وورا ، توتدان یئدی کلرینی گوردوم . ائله بیل باشیما بیر قایا
سالدیلار . اوزومو ساخلایا بیلمدیم . حرصدن ائوه قایتدیم . قیرما اوو
توفنگینی گوتوروب باغا قایتدیم . توفنک آچیلاندا ، سیغیرچینلار آغاجین
دیینه ائله توكولدوکه ، سانکه . دگمیش اریک آغاجینی سیلکه‌لیدی —
اونلارین هامی سینین باشینی اوزدوم اوتوزا قدر اولاردی . ائوه گتیردیم .
نهم بونلاری منیم الیمده گورونجه ، اوزوندن چیخدی .

— ایت بالاسی ! دئدی . — مگر بونلاری سن یاراتميسان کهسند ه

قیریرسان ؟ واللّاه ، بو حیوانلارین آهی بیرگون سنی دوتاجاق ، دئییه ،
منیم اوستومه قیشقیردی .

نهنم اوجا بوی ، قد — قامتلی گوزل بیرقادین ایدی . یاشی
آلتیمیشا چاتسادا ، اوزونده — گوزلرینده هله ده جوانلیق طراوتی وارایدی
او ، آت بئلینه میننده ، آتین باغیرینی یاراردی . آجیغی دوتاندا ، ایلدیریم
کیمی شاخاردی . عادی حاللاریندا ایسه ، بیر پارچا مهر — محبت ایدی .
او ، قارا چورلو طایفاسینین آغ بیرچهمی ایدی . هامی اونا بیر آنا کیمی ،
احترام قویار ، خان قیزی ! دییه ، چاغیراردی . هئج کسده ، سوزونون
قاباغیندا سوز قایتارماغا جرئت اولمازدی . من اونون حرصینی سویوتماق
اوچون ، قوجاقلایب او اوزوندن — بو اوزوندن اوپدوم . عذر ایستهدیم .
بونون اوستوندن اوچ — دورت گون گئچمیشدی . سحرینمگینی یئیپ ،
چای ایچندن صورنا ، توفنگی گوتوروب اوومقصدیله ائودن چیخدیم . اوزمان
آت مینیب صفالی یئرلری گزمکدن ، توفنگ گوتوروب آوا چیخماقدان باشقا ،
آیری بیراگلنجه (تفریح) یوخ ایدی . چای قیراغیله بلبللرین جه جهینه
آخان سولارین اورمیه یاتان شیریلتسینا قولاق آسا — آسا ، هردن بیر
اوزومده اونلارین سسینه — سس وئریپ ، آغاجلارین آراسی ایله گئدیردیم
بیردن قاباقدکی آلما آغاجینین لاپ آلچاق بوداغینا قونموش ، گوزل بیر
قوش گوردوم . توفنگی آشیریب نشان آلماق ایستدیم . اونون گوزللیگی منی
واله ائتدی . الیمی ساخلادیم . گوگرچین بویدا ، باشیندا کاکیلی ، توکلری
الوان رنگلرده ، قویروغو طاووس قویروغو کیمی ، گوزل ، آنجاق گودک ایدی .
اونا گولله آتماغا الیم گلمدی . آستا آد دیملارلا اونا یاخینلاشدیم . او ،
اصلاً یئریندن ترینمیردی . دیری دوتماق ایستدیم . او گرنمیش ال قوشو
کیمی ایدی . هئج قورخموردو . آغاجین دیینه چاتدیم . عمرومده بئله
گوزل قوشا راست کلمه میشدیم . سئوینجیمدن نفسیمی سینمده حبس

ائتمیشدیم که قوش اولکمه سین . الیمی اوزاتدیم ، دوتماق ایسته‌ینده قاناد
 چالیب الیمدن چیخدی . ائله بیل اوره‌یمین سای قیریلدی . اونا دوتماق
 امیدیم یاسا دوندو . اینجه وارا او ، اوزاق گئتمدی . بیرنجه آدیم او
 طرفده باشقاییر آغاجین بوداغینا قوندو . آخارچایین آنا لایلا سینا اوخشار ،
 اوره‌یه یاتان سسی ، نه هوادا اوچوشان قوشلارین اوخوماغی ، نه ده سر-
 چهلرین بوداقدان — بوداغا سیچرایب ، هارای-داد سالمالاری منی
 اوزونه جلب ائده بیلمیردی . سونسوز بیر هیجان ایچریسینده ، من یئنه
 اونا یاخینلاشدیم . بو دفعه داها آرتیق احتیاطلا اونا یاخینلاشدیم .
 یوزه — یوزدوتا جاغیما اینانیردیم . آنجاق ، اوئنه الیمدن چیخدی . او ،
 چای کناریندان تپه‌نین اتکلرینده کی آغاجلارا دوغریؤنلدی . بوداقدان —
 بوداغا سیچراماقلا ، منی اوز آرخاسینجا چکیر ، ائله بیل منی اله سالیب ،
 لذت آلیردی . نهایت یئنه بیر آغاجین لاپ آلقاق بیر بوداغینا قوندو .
 اونا یاناشدیم . دوتماق ایسته‌ینده همین آغاجین ایکنجی بوداغینا قوندو .
 همدە چوخ سایماز یانا . الیم چاتما دیغیندان آغاجلار دیرماندیم . من اونا
 یاخینلاشدیقجا او ، یوخاری بوداغا سیچرایردی . آغاجین لاپ کلله‌سینده ،
 آخیرینجی بوداغیندا قرار دوتدو . گونوم میوه آغاجلارینین باشیندا کئچد-
 یگیندن ، میمون کیمی ، بوداقدان — بوداغا سیچراماق منیم الیمده سو-
 ایچیم کیمی آسان ایدی . اوزومو صون بوداغا یئتیردیم . الیمی اونا-
 یاخینلاشدیردیقجا او ، بوداغین اوج طرفینه چکیلیردی . سانکه ، من-
 آجیق وئریر ، قورخمورسان گل ! دئیردی . ساغ الیمی بوداغین دوتارلی
 یئرینده برکیدیب ، سول الیمی اونا اوزاتدیقدا ، بوداغین شاققیتلیسینی و
 اوزومون بوداقلایا برابر آشاغا دوشدویم یادیمدادیر .

گوزومو آچدیقدا اوزومو یورغان — دوشکده ، قوهوم - قبیله‌نی باشیمین
 اوستونده گوردوم . ایلک قولایمدا دالغالانان ننه‌مین سسی ایدی .

— سن آغاچین باشیندا نه غلط ائدیردین که ، یخیلایدین؟ دئییه،
منی سوالا دوتدو . اوزومو دوغرولدوب ، باشیما گلهنی اولدوغو کیمی اولارا
سویله دیم .

— من دئمهدیم می اوقوشلارین قارقیشی سنی دوتاجاق ؟ سن
گوردویون حق قوشوایمیش . قوشلارین انتقامینی سندن آلمایا گلیمیش ایمیش
الله آنانا رحم ائدی . دئدی . آنام باشیمین اوستونده ایدی . دولموش
گوزلرینی سیخدی . حالقالانان داملالا ریا ناغینا آخدی . بونولانقدر
اورهک چیرینتییسی چکدیگینی منه آنلاتدی . قیچیم یارالانمیش ، بدنیم ده
بیر آزار ایلیمیشدی . ۱۵ گون ائودن ائشییه چیخا بیلمدیم . من سوزونون
آراسینا گیردیم .

— دئمک ، آچیلیغیدا اوگون یئره قویدون ، ائله می؟ دئییه، سوال
وئردیکده . او گولومسه دی .

— یوخ ! دئدی . — او گوندن قوش آوینی یئره قویدوم آچیلیغی
یئره قویما دیم . من سوزومون ایلکینده دئدیم ، آو چیلیقدان تمیز ویاخشی
اگلنجه تاپا بیلمز دیم . همده منیم اوچون قیمتی بیر ورزش ایدی .
دوستومون یاشی یئتمیشی آسادا ، ساچ — صاققالی تزه جه
چاللانمیشدی . توکمه . ساغلام بدنی ، آلیجی باخیشلارینی گورن اونا
الیدهن آرتیق یاش وئره بیلمز ایدی . اونون بئله ساغلام قالماغینا منیم
قیدیغیم گلردی . آخی من اوندان جوانتر اولدوغوم حالدا ، باشیمدا بیر
دانه ده قارا توك تاپیلمازدی . قوجالیق نشانه لری بوتون وجودیمی قاپلا-
میشدی . اونا گوره — ده بیر گون ظرافته سالیب ،

— هامی یاشینی گیزلدنده ، سن یاشینین اوستونه آرتیریرسان .
گورونور که ، بیزی سریمیسن ، دئینده او ، گولدو .

— دئییه سن من جوان قالماغیمین رمزینی بیلک ایستهیرسن . چوخ

گوزل ، دئهرم : " عارسيزليقدير . " دئيب اوزومه باخد ی . سانکه ، بوسوزون منده نجه تأثر بوراخديغيني ، گوزلريمدن اوخوماق ايسته يرد ی . من دايانا بيلمديم .

— بوردا اوزونه بهتان دئيرسن . سن هئچ وقت عارسيز اولما—
ميسان ! دئديم .

— عارسيز اولماسامدا ، غيرتيمده اولمايب . فارسيلاردئيشکن ، "هر چه پيش آيد، خوش آيد،" دئيشم . هرذالته بويون اگميشم . دئيب ، داياندي . جيبيندن بير سيغار چيخارديب ، آليشد يرد ی . ايکي دوداقلاري آراسيندا محکم سوموردو . جدي بير حال آليشدي . فکري هارالاردا کزد يگيني—
آنلامان چتين ايد ی . يئنه سوزه باشلادی .

— " عارسيزليق " جوانليغين برنجی رمزيدير . بونوقبول ائتمه ليسن .
آنجا ، مني ساخلايان ، ياشيمي گيزلدهن او ، قارتالار اويناغی اوجا—
داغلار ، پلنگ سئيرنگاهی اولان قالين مئشهر ، داغلارين اتکيندن قاينايب — قالخان دورو ، بوزکیمی سرين سولار ، بيرده ورزش اولوبدور .
دئدی . بو سوزلری او قدر غرورلا سويله دی که ، ائله بيلکئچميش جوانليق گونلرينه قايديب .— اونا گوره ده ، من وطنيمه ، دوغما يوردوما ، قاراداغ—
منتدارام . دئيب سوسدو . دالغين باخيشلاری اوزاقلاردا بير نقطه يه زيللنميشدی . من اونو جوموش اولدوغو فکر دئيزيندن آيرديم .

— آوچيليقدان نيه ال چکديگيني دئمدين . دئديکه ، آلنندا يغيشميش قيريشيقلار آچیلدی . قدینی دوزه لتدی .

— بو صحبتلر مني عمرومون قاينغيسيز او ، آزاد گونلرينه ، حياتيمين ايلک بهارينا . جوانليغيمين جوشغون گونلرينه قايتاردی . دئيب ، يئنه سوسدو . آنجا بو سکوت چوخ چکمدی . — دئديگيم کیمی ، او گوندن منيم قوشلارلا ايشيم اولمادی . داغکئچيسي ، جيران ، مارال ، آوونا—

گیریشدیم . د اغلارد ، سیلدیریم قایالیقلارد ، چوللرده آج قورت کیمی ،
 بوسقویا دوروب ، اوو گودوردوم . ساعتلرله قاجیردیغیم آوون د الینجا
 بعضا "گونلرله سورونوردوم . دئیب درین بیر آه چکدی . — گوزل گونلر!
 ای جوانلیق ، هارداسان ؟ قایادان قایایا آتیلار ، داغدان — داغ
 آود الینجا قاجاردیم ، یورولماق بیلمزدیم . قابانلارلا قارشیشار ، جانیمی
 خطرده سالاردیم . آنجاق ، ائوه الی بوش قایتمازدیم . بونو دئمدیم ،
 همیشه مندن قاباق گندن وفالی بیر یولداشیمدا وارایدی . او ، اووایتیم
 "قاپلان" ایدی . او ، اوز ایشینده او قدر آیق و ماهر ایدی که ، چوخ
 وقت اوز گوردویو ایشلریله منی حیرته سالاردی . حتی بیر نچه دفعه منی
 اولومدن ده قوتارمیشدی .

بیرینی قویوب او بیرینه کئچسم سوز اوزانار . بیرگون ناھارا یاخین
 ایدی . گؤیده اوچوشان بولوتلار سانکه ، گونشله باش — باشا قویموشدولاز
 قارا پارچالاریله اونون اوزونو اورتیه چالیشیر ، گونش ایشه ، اون—
 داغیداراق اوزشعالارینی جهانا یایماغا جان آتیردی . حزین — حزین
 اسن کولک ، داغلارین دوشونده آچیلیمیش گوللری ، یاشیل اوتلاری ، آخان
 سولاری ، حتی منیم تئللریمی بئله اوخشایردی . بیر دسته قارغا قاریلداشا
 — قاریلداشا باشیمین اوزریندن کئچدی . ائله بو آندا قاپلانین هورمک
 سسی دره لره یاییلدی . من توفنگی سینمه باسدیم . بارماغیمی آتش یئرینده
 حاضر ساخلادیم . هوروش سسیندن آنلادیم که ، گیره سالدیغینی منه
 د وغرو گتیریر . قارشیمایا چیخان ایری بیر مارال ایدی . من اونون دوشونو
 نشان آلدیم . گولله آچیلاندا ائله بیل حیوانی گویه گوتوروب ، یئره ووردولاز
 او ، چابالادیغی یئرده ، بوتون قوه سینی توپلایب ، داغین یوکسکلهرینه
 د وغرو یونلدی . یارالی انسان کیمی ، ناله ائتمیه باشلادی . آیدین حس
 ائتمک اولوردو که ، اوز جانینین هایندا دگیل ، من اونا یاخینلاشدیقدا ،

آنا اولدوغونو آنلادیم . زواللی آنانین دوشلری دولو ایدی . جانسی
 آغزیندان چیخانا قدر ، نگران و دردلی باخیشلارینی داغلاردان آیرمادی .
 بو آندا او ، باشیسز قالمیش بالاسینی دوشونوردو . اونون حالینا چوخ
 آجیدیم . بالالی اولدوغونو بیلسم ، اصلاً اونا آتش آچمازدیم . اورمیـم
 کوورهلدی ، گوزلریم دولدو . اونون اولوسو ایله عهد — پیمان باغلادیم که ،
 بالاسینی تاپیب اوزوم بسلهیم — بویودم ، اونا آنالیق ائدم . ائلهده
 ائتدیم .

کندین آوچیلارینی توپلایب ، جریانلی اولدوغو کیمی اونلاراسویله —
 دیم . آخی ، اونلارین تجربه سی مندن چوخ ایدی . چوخ گوتور — قویدان
 صورنا ، داغلارین جانینا دوشدو . یئنه ده " قاپلان " منمله ایدی . او ،
 کشفیاتچیلار کیمی ، همیشه قاباقدا گئدیر ، بعضاً " دایانیب دورت طرفی
 اومسولایردی . هر دنده بیر منیم یانینا باش ووروب ، یئنه گوتورولوردو . بیز
 اختارماقدا اولاق .

بونودا دئمهلیم که ، همین گونلرده بیزیم کند ، ائله جهده اطراف
 کندلرده بیر پلنگ تاپیلیمشدی . مال — حیوانلاری یرتیب ، داغیتماقلا ،
 خلق آراسیندا سونسوز بیر وحشت دوغورموشدو . هر یئر ده صحبت
 اونون خطریندن گئدیردی . هئچ کسده جرئت یوخ ایدی که ، بو یرتیجینین
 شرینی ائل — اوبادان سووسون . کندین آغ صاققاللاری بو پلنگین اولومونه
 جایزه ده تعین اتمیشدیلر . اما هئچ کسده اوز جانینی بوقمارا قویماغا
 جرئت یوخ ایدی .

" قاپلان " ایله منیم یولوم داغ و سئیرک مئشه لیک اولماقلا سیلدیریم
 قایالیق لاریدا وارایدی . دقتله اطرافیمیزا باخا — باخاداغین بوکسکلیکلرینه
 دوغرو حرکتده ایدیک . بو آندا منیم اوره یمن کئچن آنجاق ، مارالین
 بالاسینی تاپیب ، اونا نجات وئرمک ایدی . او ، اولورکن هیجان و حسرتله

بالا سینی آختاران گوزلرینده کی حالت هله ده گوزومون ئونونده ایدی .
 من بئله دالغین (در فکر فرو رفته) فکده ایکن . " قاپلان " قاباقد اکی
 دیکدن چیخیب اوزونو منیم آرخاما وئردی . قورخاق هوروشلرله گلدیگی
 طرفه هورمهیه باشلادی . " قاپلان " دأ قورخو گورولمه میش بیر ایش ایدی
 خطر قارشیسیندا اولدوغومو یقین ائتدیم . توفنك الیمده دیکه چیخدیم .
 ایری بیر قایانین دیبینده اوزانمیش هیومره بیر پلنگ گوردوم . او ، قاپار
 میش بیر حالدا ، خروشا کلیب یئریندن قالخدی . قورخودان بدنیمده
 توکلریم بیز - بیز اولدو . چوخ قورخموشدوم . آنجاق ، قایدیب قاجماغا
 فرصتیم یوخ ایدی . باشینی اگری دوتوب . گوزلرینی چپ - چپ منه زیلله
 میشدی . آغیر آد دیملارلا منه دوغرو (به طرف) ایره لیله یردی . وحشت
 بوتون بدنیمی بوروموشدو . اولوم - دیریم آیاغیندا ایدیم . آتا - آنام ،
 قوجاننم ائله جه ده بوتون قوهوملار ، بیر آندا گوزومون اونوندن کئچدی
 هئچ کسدن منه هارای اولما دیغینی خاطرلادیم . ائله بیل منه های
 ووردولار . " کیشی اول ! وقتی فوته وئرمه ! " اوزومو یغیشدیریب ، پلنگی
 نشان آلدیم . گولله آچیلاندا او ، حرکت ائتدیگی یئرده جه فیزلانیب یئره
 دگدی . قیوریلیب ، بیردن ایلان کیمی آچیلدی . دهشتلی بیر نریلتی
 ایله ، منه دوغرو هجوم کئچدی . او ، یخیلیب اوزونو دوزلده نه کیمی ، من
 ایکنجی آتشی آچماغا آماده ایدیم . اولومله لاپ اوز - اوزه دورموشدوم .
 او ، اوز قانلی گوزو ، کسکین دیشلریله ، اوستومه آتیلیرکن ، ایکنجی گوللم
 آچیلدی .

داها نه اولدوغونو بیلمه دیم . من اوزمدن کئتمیشدیم . گوزلریمی
 آچاندا . اوچ - دورت آد دیملیغیمدا پلنگین نهنگه اوخشار ایری گووده
 (تنه و بدن) سینی گوردوم .

گون اورتادان اوچ - دورت ساعت کئچمیشدی . قاپلانلا کنده

قایتدیق . من پلنگی وورد و غومو نقل ائتدیکده ، هامی گولدو . هئچ کس اینانماق ایسته میردی . من لش دوشد و یو یئری اونلارا نشان وئردیم . گون باتانا یاخین اونون اولوسونو مسجدین قاباغیندا یئره قوید و لا ر . هامی تماشا سینا یغیلیمیشدی . دئییب ، یئنه سیغارینی آلیشدی — دی . او ، صحبتینی قورتارمیشدی . من یئنه سکوتی پوزدوم .

— بس مارالین بالاسی نه اولدو ؟ دئییه سوال وئردیکده او ،
 — آوچیلار اونو تاپیب گتیرمیشدیلر . دئدی . آغ صاقلالار پلنگ
 اوچون تعین ائتدیکلری جایزه : بیر آو توفنگی بیرده بیر قوچ ایس — دی .
 توفنگی مارالین بالاسینی تاپیب گتیره نه وئردیم . ق — وچودا
 خطر دن قورتاردیغیم اوچون ، نه من قربانلیق کس دیریب اتینی پایلادیلار .
 من ایسه ، او گوندن آوچیلیغی یئره قویدوم . محبتیمی مارالین بالاسینا
 سالدیم . اونو بویوتدوم . او ، داغلار یاراشیغینی ، داغلارا اؤتوردوم . اوزوم
 ایسه ، بوش و قتلریمی داغلاردا ، داغلارین زیروه لرینده ، ورزشد ه کئچیر —
 دیم ، دئییب ، سوزونو تاماملادی .

۱۳۵۰ — نجی ایل — شمسی

تهران

سحره یاخین ایدی . گوزتچینین قفیلا سالدیغی ایری آچارسکوتی
 پوزدو . قایی بئینی جیرماخلایان بیر صدا ایله آچیلدی . کشیکچی افسر
 ایچری گirdی . اونون دالینجا ، ایکی مسلح پلیس حاضر بیر حالدا ،
 قاپنین ساغ - سولوندا دایاندی . سسه آییلانلار یاریم یوخولو حالدا ،
 قیزارمیش گوزلرینه هیولا شکلینده گورونن اولوم جارچیسینین ، کیمین آدیندا
 جار چکه جگینی گوزله یردیلر . افسر هامینی گوزدن کتجیرتدی . صونرا ،
 هله شیرین یوخودا اولان اژدره یاخینلاشیب ، تپیکله ووروب اونو اویاتدی .
 — دور پالتارلارینی گئی ، تئز اول ! دئییه ، امر وئردی .

گئجه لر محبوسلاری یوخوسوز ، گنج بیر حالدا چاغیریب دانیشیغا
 آپارماق ، اشکنجه وئرمک ، مستنطقلرین همیشه کی ایشی ایدی . آنجاق
 اژدرین هارا آپاریلدیغی مبهم ایدی . چونکه اونون اولوم حکمی اوزونه
 اوخونموشدو . اونو آپاردیلار . یوخودا کیلاردا اویانمیشدی . یوخو گوزلر -
 دن چکیلدی . بئینلر قارا ، قورخونج فکرلرین جوولا نگاهنیا دوندو .
 دقیقه لر ایله دوندو . نهایت ، هوا ایشقلاندی ، گون چیخدی . آنجاق ،
 اژدر قایتمادی .

ساعت سکیزی ووروکن . قایی یئنه آچیلدی . گوزتچیلر اژدرین یور -
 غان — دوشگینی و پالتارلارینی ییغیشدیریب ، آپاردیلار . بو ، اولوم خبری

ایدی . دئمك ، اودا دار آغاجینا تابشیریلدی .

قاشلار چاتیلیمیش ، اوركلر شدتله چیرینیردی . کیمی دیزلرینسی قوجاقلایب ، اوزگله جگینی دوشونور . کیمی ، اوز هیجانینی سوندورمك اوچون دوداقلارنی گمیریر ، کیمیده ، قدم ووروردو . اورهك سیخان بوغوجو بیر سكوت حكم سورمكه ایكن ، غلامرضانین یاواش — یاواش زمزمه ایله باشلادیغی :

”بیز دنیانین قورخوبیلمز بیر قهرمان ائلیك ،

آلا ولاردان یارانمیشیق ، آذربایجان ائلیك !

یوردوموزو یاشاداجاق آدیمیزلا — سانیمیز ،

تاریخلرین زینتیدیر شهرتیمیز ، شانیمیز !”

والا ائل ماهنیسی گئدیكجه بویوك بیر خور دستهسینه چئو—

ریلرهك ، زندان محیطینی دوتدو . نغمه قورتاردیقدا ، غلامرضا دولغون ، معنالی باخیشلارینی چهرهلرینی غم توزو اورتوموش یولداشلارینا گزدیرهرك . بیر نقطه ده — بوشلوقدا ساخلادی . هیجانلا ،

— عزیز دوستوموز ! سن ، ای خلقینین دوغما مبارز اوغلو ! سن

وطن آزادلیغی اوغروندا دار آغاجینا تابشیریلدینسادا ، مبارز انسانلارین اورمینه همیشه یاشایاجاقسان ! عشق اولسون سنه ! دئدیكده ، اونون سسی ، یولداشلارینین وئردیگی ”عشق اولسون !” دئییه جوابلا ، بوتون زندانا یاییلدی . جاویدان سوزونه دوام ائدهرك .

— قوی آزعین دشمن بونو آنلا سین که ، قوللارداسسلهمن زنجیرلر ،

اشکنجهلر ، مینلرله آخیتدیقلاری گناهسیز قارداش قانی . ندهد ارآغاجلاری بابك نسلینی اوز آزاد ديلك و ایستکلریندن آیرا بیلیمه جکدیر ! بوائللرین شاهینلری همیشه اوز آزاد لیقلاری اوچون ووروشموش ، دشمنه باشاگمه — میش ، تاریخلرین زینتی اولموشدور بیزجه اولوم ، یادلارا باشاگیب ،

ياشاماقدان چوخ شرفليدير ! دئيىب ، بير آزدا ياندى . گوزلرى طوفانلى
 دنيزلر تك . دالغالى ايدى . ساكت بير تونلا ، يئنه سوزه باشلادى :
 — من ايندييه كيمي حقيمه اوخونموش حكمو سيزدن گيزلهديرديم .
 اولوم ، دار آغاجى منيده گوزلير . منده يولد اشلاريميز كيمي . اولومو گوله
 — گوله قارشيلاياجام . من بونا اينانيرامكى ، من و اژدرلر اولسوده ،
 آرزو و ديلكلريميز آزادليق سئون انسانلارين اورده ينده ياشاياجاق . گله چك
 بيزلرى محبتله ياد ائده چك ! من ايستميرم كه ، اولوم خبريم سيـــــز
 چاتاندا ، منى گوز ياشى ، پریشانلىق ايله يوخ ، مى سرودلا ياد ائدمسيز ،
 دئدى .

گون باتماغا آزاليردى . سحر دن برى اوطاغا چوكموش ياس بولودو
 هله ده چكىلمه ميشدى . قاپى آچيلدى . كئشيكچى ، افسر ، — غلامرضا
 جاويدان ! دئيه سسلدى . بو سس دن ديكسينميش كيمي ، هامى آياغا
 قالخدى . هر طرف دن افسره د و غرو آد ديملار آتيلدى . ائله بيل كه هر نفر
 ” منم ” دئيه اوزونو جاويدانين يئرینه تانيتديرماق ايستميردى . افسر
 اولكموش كيمي اولدو . قورخودان تاپانچاسيني قينيندان چكرك ، قايپيا
 طرف چكىلدى . گوزلر ده غضبله دولو اعتراض دويولوردو . يولد اشلارينين
 آرخاسيندا قالميش جاويدان ، اللريله اونلارى گئرى ووراراق ايرهلى
 كئچدى .

او ، قيرخ ياشيندا ، اورتا بويلو ، قالين قارا قاش ، كسگيـــــن
 باخيشلى . انلى كورهك ، ايگيد بير آدام ايدى . يولد اشلارينا دونرهك ،
 — نيه متاثر اولد ونوز ؟ دئيه ، سوال وئردى . بير آندا دودا قلاـــــ
 ريندا قيميلدانا تبسم ، غضبه چئوريلدى . — يوخ ! دئدى . — دشمن
 قارشيسيندا پوزولماق قورخاقلارا ياراشا وسيزه يوخ ! بير — بير اونلارال
 وئريب ، اوپوشدو .

رحیمین ها میدان آرتیق دوتولدوغونو ، دولغون گوز ، چاتیلیمیش
قاشلاریندان آیدین گورمک اولاردی . او ، بیردن اوزونو جاویدانیــــن
قوجاغینا آتدی . بلی ! بو ، ایکی هم پیمان ، ایکی مبارزین سون گوروشو ،
ابدی آیریلیغی ایدی .

غلامرضا قاپیدان چیخیرکن ، بیرده دونوب حسرتله اونلارا باخدی .
یئنه دوداقلاریندا تبسم اوینایردی .

— الوداع ! عزیز دوستلار ! دئییب ، اوطاقدان چیخدی .

— الوداع ! ای وطنین شرفلی اوغلو ! دئییه ، یولداشلارینیــــن
اوجالان سسی ایله قاپی باغلاندی .

محبوسلار د میر قفسده سیخیلان آسلان کیمی ، اوطاغا سیغمایر—
دیلار . اوز هیجانی . هره بیر جور سوندورمگه چالیشیردی . آرتیق او ،
یوخ ایدی . آنجاق ، یاتدیغی یئرده باشی اوزرینده اوزو یازیب ، دونه
— دونه اوخودوغو شعر پارچاسی هله ده دوروردو . اونو اوخوماغاباشلا—
یان صمدین احساساتلادولو آهنگی . هامینی اوزونه گتیردی .

”قوی شاهیدیم اولسون تاریخ یازانلار ،

آزادلیق اوغروندا چکیلدیـــــم دارا .

شرافتله اولدوم . آنجاق باشیمی ،

اگدیم هئچ دنیا دا جـــــلادلارا !

× × ×

شهربانی ادارهسی بویوک بیر زندانا چئوریلیمیشدی . اوطاقلار
آغزینا قدر استنطاق آلتیندا یاتان گناهسیزلارلا دولموشدو . آدامین
چوخلوغوندان اوتورماغا یئر یوخ ایدی . قاپی و پنجره لر همیشه قاپالی
اولدوغوندان ، ایی قوخذان باش چاتلایر ، نفس آلماق اولمـــــسوردو .
کئشیکچیلر مسلح حالدا قاپیلاردا قدم وورور ، آغیر و یونگول مسلسلـــــر

ایله ، نظامی قوه‌لر شهربانینین دوره‌سینی آلمیشدی‌لار . بو آغیر محیط اؤز
یئرینده ، گنجه — گوندوز ، آراسی کسيلم‌دن اوطاقلاردان استنطاغ—
چاغیریشلار ، سویوش — توهین و اشکنجه‌لر محبوسلارین روحینی سیخیر ،
بد بیلنشدیریر ، حیات و یاشایشا اولان امیدلرینی سوندوروردو . بعضیلری
دئیلن بهتانلار ، توهینلر قارشیسیندا سوسور ، جواب وئرمیردی . باشقا—
لاری چیلغینلاشیر ، وورغون حالی آلیردی . بو گئدیش ایستر — ایسته‌مز
هامینی دوشونمه‌یه ، یادلار — یابانچیلار الینه دوشدویونه اوره‌کدن یانیر ،
بو وحشیلیگین سونونه اولاجاغینی فکرلرینده ووروشدورور ، عائله‌لرینی—
فلاکت و قورخو ایچریسینده کئچیندیکلرینی نظرلرینده جانلاندیریر ،
سارسیلیردی‌لار . چوخلاریدا — ”یئنه‌ده‌می اسارته بویون اگمه‌لییک؟“ ،
”یئنه‌ده‌می طالعمری یادلارا — ساتقینلارا تابشیرمالییق ؟ “ نه اوچون؟
نه اوچون ؟ ! دئییه ، دوشونور ، بیئلرینده دومانلی ، قارا فکرلرآت
چاپیردی .

گونش داغلارین دالینا چکیلدی‌کجه ، سولغون ساچاغلارینی—
داغلاردان ، دوزلردن یغیردی . گنجه قارانیلیغی ، شهی‌قوینونا آلدیقجا ،
زندان محیطینه قیزدیرمالی بیر سکوت چوکوردو . بودوزولمز ، بوغجوسکوت
ایچریسینده گوزله‌نیلمدن ، روحی اوخشیان گوزل بیر سسله ،

”آنا یورد وسان ای گوزل وطن ،

همیشه‌لیک یاشا آذربایجان !

گولوم ، بلبلوم ، گلشنیم ، چمنیم ،

همیشه‌لیک یاشا آذربایجان !”

دئییه اوخونان نغمه هامییا تانیش ایدی . اوره‌کلری اوخشیان بو
سس — اولوم انتظاریندا اولان آزادلیق قارتالینین سسی ایدی . اونون
سسی قارانیلغا سالینمیش قوی بیر نورکیمی ، اورکلری ایشیق‌لاندیردی .

بد بینلیک ، امید سیزلیک بولود ونو تمیزلدی . بو سس همین گنجهنین سحری
دار آغاجینا تابشیرماق اوچون ، زنداندان — شهربانییا کوچرولموش
غلامرضا جاویدانین سسی ایدی .

عمومیتله ، اولوم حکمی آلتیندا یاتان محبوسلار اولومون یاخینلا —
شدیغینی دیورکن ، قورخویا دوشر ، وحشت وارلیغینی سارسیدار . ساغ
ایکن اولوم توزو اوزرنه قونار . لکن ، دار آغاجی — اولوم اونو گوزله یرکن . او ،
آزالدیق ماهنیسی اوخویورد .

× × ×

آزان سسلری شفق سوکوله جهینی بیلدیریرکن ، شهربانیی —
قاباغیندا مسلح بیر دسته گوروند . گنجه سرخوشلوغوندان خمار گوزلری
قان چاناغینا دنموش افسر " دایان ! " امری وئردی . بیرنجه نفر ایله
ایچری گirdی . گنجهنین سکوتینی پوزان ماهنی سسی اونو حیرته سالدی .
نوبتچییه دونهك .

— بو بایغوشون سسی هله ده کسيلمه ییب ؟ دئییه ، وئردیگی سوالا
نوبتچی تعظم ائدهك ،
— خیر ، قربان ! او ، بوتون گنجهنی ماهنی اوخوماقلا کچریب ،
تك اوزو اولسایئنه جهنم !

او باشلادیغی هر ماهنی ، دوسداقلار طرفیندن خوراجئوریلیب .
دئدیکه ، افسرلویا بیر گورونوش آلیب ،

— اونلارین سسینی آنجاق ، اودلو اسلحه لر ، دار آغاجلاری کسه
بیلر . دئدی . قاپی آچیلدی . غلامرضا قوللاریندا قانداال ، غرورلا دور —
موشدو . افسر استهزالی بیر تبسمه ،

— بویورون جناب ! آمریکا فوقولو سیزی گوزله یر . سیز اوخوماقدان
دیما دیغیز کیمی ، دار آغاجلاریدا سیزدن دیمور . دئدیکه ، اومعنالی

و کسگین بیر باخیشلا ،

— من حاضرام ! دئییب ، گولومسه‌دی . افسر .

— اولوم آیاغیندا ایکن ، یئنمه ده گولورسن ؟ دئییه کنایه‌لی بیر حالدا

سوال وئردی . جاوید انین بیاقدان بری اوزونو ایشیق‌لاندیران تبسم یوخ اولدو . نفرتله دولو کسگین باخیشلارینی افسرین گوزلرینه زیلله‌دی .

— شرف و افتخارلا اوز — اوزه گلیرکن ، نه اوچون گولمه‌یم؟ آلنیم

آچیق ، اوزوم آغ . باشیم اوجا دیر ، فقط ساتقینلارین اوزو گوله‌بیلمز !

دئدیکه ، بو سوزدن افسر دوتولدو . رنگ وئریب — رنگ آلدی . خجالتله

اوخشار بیر دومان اوزونه چوکیدو . چونکه ، جاوید انین سون سوزو اونون

اوزونه ایدی . او ، " وطن و آزادلیق ! " دئییه دوش قاباغا گرئلردن ایدی .

آنجا ، دشمنین اوستونلویونو دویورکن . چنلی ، دومانلی بیر سحر

قاچیب ، دشمن دسته‌سینه قوشولموشدو . اوز خلقینه ، وطنینه خیانت

ااتمیشدی . جاوید انین سوزونه جواب تاپمادیغیندان ، داریلیمیش حالدا ،

— بویورون ! دئییه اونا یول گوستردی . جاویدان اونلارین قاباغینا

دوشدو . یئنه اوزونو تبسم ایشیق‌لاندیردی . هر طرفدن آتومات و توفنگله

اونون دوره‌سینی آلدیلار .

— ایره‌لی ! دئییه ، حرکت امری وئریلدی . غلامرضا آتدیغی ایلک

آد دیمله ، آذربایجان ملی سرودینی اوخوماغا باشلادی . بو ، اونون اوز

یولداشلاری ایله وداع ماهنیسی ایدی . اویانمیش محبوسلار ، اونون سسینه

سس وئریب اوخوماغا باشلادیلار . بو استقبال اونو داها دا روحلاندیردی .

اوز آد دیملارینی اوخونان ماهنی آهنگی ایله اویغونلاشدیراراق ، بیر

سرباز کیمی ، شاخ آد دیملارلا ایره‌لیددی .

× × ×

دورت آیدان بری قان حریصلرینین دوشگونلویونو هله‌ده سوندوره

بیلمه‌ین دار آغاجلاری نین دیبینده " دور ! " امری وئریلدی .
 سوکولن دان یئرینده قارا بولودلار قایناشیردی . تبریز قارادونونو
 آتماق ایسته‌میردی . سانکه ، اوغلو اولموش آناکیمی ، یاس ساхлаماق
 ایسته‌یردی . اسن کولک اووولتوسو ، آرابیر اوچان قارغالارین قاریلتیسیندان
 باشقا ، بیر سس ائشیدیلیمیردی . غلامرضانین حکمی اوخوندو . دکتسر
 معاینه‌سینی بیتیردیکدن سونرا ، حیرت ایچریسنیده ،

— گورونمه‌میش ایشدیر ! قلبی عادی حالدا وورور . دئیب ، اوزونه
 اینانمیرمیش کیمی ، یئنیدن بیرده اونو معاینه‌ائتدی . — بلی ! قلبی
 طبیعی حالدا وورور . دئییه سوزونو تکرار ائتدی . بو حال سوست ، هد —
 فسیزلر اوچون تعجیلی اولابیلردی . آزادلیق اوغروندا چارییشان سار —
 سیلماز بیر انسان اوچون ، یوخ !

او ، ایل یاریم بوندان قاباق ، اوز فدائی دستهلریله " اولوم ، یا
 آزادلیق ! " دئییه . قارتال کیمی ، دشمن اوزرینه شیغایب . آنا توریاغی
 غصبکارلاردان تمیزلدیگی زمان ، اوزونده غرور ، گوزلرینده ظفردالغالانیردی .
 بوگون دار آغاجینین دیبینده ده او ، اوز غرورینی الدن وئرمه‌میشدی .
 قورخونج اولوم بئله ، اونو دگیشه بیلمه‌میشدی . چونکه ، او ، اسارت آلتیندا ،
 ننگین یاشاماقدانسا ، اولومو اوستون دوتوردو . او ، آزادلیق عاشیقی
 ایدی . رسمی مراسم بیتدی . سون سوزه بئله باشلادی : — من دار آغاجی
 دیبینده ایکن ، یئننده اوز خلقیمی سئویرم . وطنیمین استقلالینی و خلقیمین
 آزادلیغی منیم آرزومدور ! دئیب ، اوزونو ایشیقلا نماقدا اولان شرقه طرف
 دوتدو . — باخین ! دئدی . — گئجه‌نین حکم سورهن قارانیلیغینی ،
 چیخماقدا اولان گونشین نورو بوغور . بو بیر حقیقت ایکن ، ظلم — ستمین
 ابدیلیگینه کیم اینانار ؟ . . . دئیب . دالغالی سسله

" ای وطنیم آذربایجان اودلا ریوردوندان بیر نشان ،

سن بويوتد ون ستارخانلار آدلى سانلى كئچميشين وار .
قوجا شرقين چيراغيسان آزاد ليغين بايراغيسان .
والا . . . اوخويوب ، قورتارديقدا ،

— من حاضرام ! دئدى . ايكي دقيقه كئچمه ميش . دار آغاجى
اونو ، وطن و خلقينين اليندن آلدى . او ، اولدو . آنجاق ، آدى " جا -
ويدان " اولاراق ، آزادليق سئوھن انسانلارين اورمىندە ياشير و ياشاياجاق !

۱۳۳۰ شمسی

لغت

د الغین	فکرلی ، فکره گئتمیش
سوزدو	باخدی ، گوزدن کئچیردی
صیرا	جرگه ، ردیف
کوگسونه	سینه سینه
قارشیلماق	استقبال ائتمک
قارشیلاشماق	اوز – اوزه گلکم (روبرو شدن)
دویماق	آنلاماق ، درک ائتمک ، حس ائتمک
منلیک	شخصیت
سارسیلماق	سیلکه لنمک ، (تزلزل)
داریلماق	داریخماق ، ناراحت اولماق
دویغو	حس ، احساس
توخذ اقلیق	آرامش ، راحتلانماق
کدر	غم ، غصه
شاشقین	اوزونو ایتیرمیش (دیوانه وار)
وورغون	دهلی ، دیوانه
مراقلانماق	علاقه نشان وئرمک
اگلنجه	تفریح
گووده	بدن
وارلیق	حیات (هستی)
قایغی	دردینه قالماق ، فکرینده اولماق
	(همدردی)

× × ×

او، ایل یاریم بوندان قاباق، اوز فدائی دستلرله
 "اُلوم، یا آزادلیق!" دئییه قارتالی کیمی، دشمن
 اوزرینه شیغایب. آنا توریاغی غصکارلاردان تمیزلندیگی
 زمان، اوزونده غرور، گوزلرینده ظفر دالغالانیردی بوگون
 دار آغاجینین دیبینده ده او، اوز غرورینی الدن
 وئرمه میشدی. قورخونج اولوم بئله، اونو دگیشه
 بیلمه میشدی. چونکه، او، اسارت آلتیندا، ننگین
 یاشاماقدانسا، اولومو اوستون دوتوردو.